Nipashe

Jumanne Aprili 30, 2019 Tanzania 1,000/- Kenya 100/-

ISSN 0856 • Na. 0579905

www.ippmedia.com

MWANGA WA JAMII

www.twitter.com/nipashetz www.facebook.com/nipashetz www.instagram.com/theguardian_newspaper

LIKE & FOLLOW US

MITANDAO YAPONZA DIWANI

DIWANI wa Kata ya Ngokolo Manispaa ya Shinyanga, Emmanuel Ntobi, amefukuzwa kwenye Baraza la Madiwani kutokana na...

UKURASA 3

VIPAUMBELE ELIMU

WIZARA ya Elimu, Sayansi na Teknolojia imewasilisha bungeni bajeti yake ya zaidi Sh. trilioni 1,386.5...

UKURASA 8

Nipashe TESA
TEKNOLOJIA • ELIMU • SAYANSI
JE, WAJUA?
Sokwe mtu wapiga 'selfie' DRC
Dhahabu barani Afrika yatoroshwa kila mwaka
Mikakati kuinua ufaulu Mbeya yazaa matunda

UKURASA 13

JPM afichua mbinu za kuiibia serikali

• **Aeleza** ujanja wa wafanyabiashara kujipatia mabilioni... *Endelea ukurasa 2*

Rais John Magufuli, akikagua maparachichi yanayohifadhiwa kwa ajili ya kusafirishwa nje ya nchi, baada ya kuzindua Kiwanda cha Rungwe Avocado Company, wilayani Rungwe, Mkoa wa Mbeya jana. **PICHA: IKULU**

DC akwepa kitanzi cha Rais soko la madini

UKURASA 3

Bunge latahadharisha mgomo wa wahadhiri

UKURASA 2

MICHEZO **YANGA YAIPOTEZA AZAM FC UHURU** UK.32

MAONI, KATUNI UK.6

Mkurugenzi wa Chama cha Waajiri Tanzania (ATE), Dk. Agrey Mlimuka (kulia), akizungumza na waandishi wa habari, jijini Dar es Salaam jana, wakati wa uzinduzi rasmi wa Tuzo za Mwajiri Bora kwa mwaka 2019. Kushoto ni Mkuu wa Miradi wa ATE, Joyce Nangai. **PICHA: MIRAJI MSALA**

JPM afichua mbinu za kuiibia serikali

Na Romana Mallya

RAIS John Magufuli, amesema serikali imeamua kufanya uhakiki wa kodi inayorejeshwa kwa wafanyabiashara baada ya kubaini baadhi yao kuziongeza tarakimu ili wapate malipo makubwa.

Rais Magufuli alifichua mbinu hiyo chafu jana baada ya kutembelea kiwanda cha maparachichi kilichoko Kiwira wilayani Rungwe mkoani Mbeya na mwekezaji wake kuomba serikali impatie kodi hiyo.

Mara baada ya kukitembelea na kukizindua kiwanda hicho, Rais Magufuli alisema walibaini kuwa huko nyuma baadhi ya wafanyabiashara walikuwa wakiandika malipo hewa ili wapate fedha nyingi.

"Malipo ya kodi inayorejeshwa yamekuwa na matatizo, mtu anakuja anawekeza kiwanda, akishawekeza kama amenunua kifaa cha kiwandani kwa Sh. milioni tano anasema Sh. milioni 50, kama alinunua Sh. milioni 50, anasema alinunua Sh. milioni 500 halafu zinakatwa kwenda kudaiwa serikali," alisema.

Rais Magufuli alisema ni kutokana na changamoto hiyo serikali ilikuwa ikilipa malimbikizo ya kodi hewa.

"Tumelaaliwa sana katika kipindi cha nyuma ndiyo maana serikali ikasema lazima tuzikague kodi hizo zote zinazofanyika kama ambavyo wanavyofanya nchi nyingine, ukiwa Ulaya huwezi ukaomba kodi inayorejeshwa ukapewa, lazima wafanye uhakiki kwanza," alisema.

Rais Magufuli alisema hicho ndicho kinachofanywa na serikali yake kwa sasa ili kutoruhusu mianya hiyo kuendelea.

INAENDELEA UK. 8

Bunge labaini mgomobaridi wa wahadhiri

Na Godfrey Mushi, DODOMA

BUNGE limebaini kuwa kuna changamoto ya wahadhiri na watumishi wa vyuo vikuu kutolipwa stahiki zao zikiwamo posho za nyumba.

Limesema hali hiyo imesababisha baadhi ya wahadhiri kuzuia matokeo ya mitihani, kwamba kuna hatari ya kutokea mgomo baridi.

Makamu Mwenyekiti wa Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Huduma na Maendeleo ya Jamii, Juma Nkamia, ameeleza kuwa kamati hiyo inaishauri serikali kuhakikisha maslahi ya wahadhiri hao na watumishi wa vyuo vikuu, yanatolewa mapema ili kuepuka madhara yoyote ambayo yanaweza kutokea.

Nkamia alikuwa akisoma taarifa kuhusu utekelezaji wa majukumu ya Wizara ya Elimu, Sayansi na Teknolojia kwa mwaka wa fedha 2018/19 jana pamoja na maoni, ushauri na mapendekezo ya kamati kuhusu makadirio ya mapato na matumizi ya Wizara hiyo kwa mwaka wa fedha 2019/20.

"Kamati inatambua umuhimu wa elimu ya juu ambapo wahadhiri na watumishi wengine ni nyenzo muhimu katika utoaji wa elimu. Hata hivyo, kamati imebaini kuwa kuna changamoto ya wahadhiri na watumishi hawa wa vyuo vikuu kutolipwa stahiki zao ikiwamo posho ya nyumba.

"Changamoto hii imepelekea baadhi ya wahadhiri kuzuia matokeo ya mitihani, lakini kamati inaona kuna hatari ya kutokea mgomo baridi."

Aidha, alisema kamati hiyo imeelezwa kuwa baadhi ya vyuo vimeshindwa kulipa mishahara ya walimu (wahadhiri), hali iliyosababisha wahadhiri hao kuzuia kutoa matokeo ya mitihani.

Pia, Nkamia amelieleza Bunge hilo kuwa kamati hiyo, licha ya kupongeza juhudi zinazofanywa na Tume ya Vyuo Vikuu nchini (TCU) kufanya ukaguzi wa kushtukiza katika vyuo nane na kuvifungia kufanya udahili kutokana na mapungufu waliyoyabaini katika utoaji wa elimu, lakini inaona hatua zimechelewa kuchukuliwa hali ambayo imeathiri wanafunzi wengi wasio na hatia kutokana na vyuo hivyo kufungwa.

Ameeleza kuwa kamati hiyo inashauri ili kuepuka kuvifungia vyuo ni vyema TCU ikawa inavifuatilia kwa ukaribu na kufanya ukaguzi wa mara kwa mara katika vyuo vyote nchini ili kubaini upungufu mapema na kushirikiana nao kufanya maboresho.

Kampuni yaacha deni la mabilioni

Na Romana Mallya

WAZIRI wa Madini, Doto Biteko, amesema Kampuni ya Tan Power Resources (TPR) imeacha Sh. bilioni 2.9 iliposititisha shughuli zake kwenye mgodi wa makaa ya mawe wa Kiwira mkoani Mbeya.

Biteko aliyasema hayo Rungwe mkoani Mbeya jana mbele ya Rais John Magufuli baada ya kutakiwa na kiongozi huyo wa nchi kutoa ufafanuzi kwanini mgodi huo haufanyi kazi na utaanza lini.

Biteko alisema mgodi huo ulisimama tangu mwaka 2015 baada ya kampuni hiyo kuondoka na kuurudisha serikalini.

"Changamoto kubwa iliyokuwapo wakati kampuni hiyo ikiondoka iliacha deni ambalo lilipaswa kulipa serikali Sh. bilioni 2.9. Ili kuhamisha ubia kutoka kampuni hiyo ilikuwa lazima deni hilo lilipwe," alisema.

Biteko alisema Rais Magufuli aliwapa maelekezo ya kulifanyia kazi kwa haraka suala hilo kwa kuhamisha hisa asilimia 70 za kampuni hiyo ziende serikalini.

"Wizara ya Fedha na Mipango na Wizara ya Madini tumeshakaa kuona deni hili linalipwa kwa namna gani. Yapo madeni makubwa ambayo kampuni hii iliyaacha ya jumla ya Sh. bilioni 40.6, madeni ambayo serikali ya awamu ya tano iliyakuta," alisema.

Aliongeza kuwa baada ya madeni hayo kuhakikiwa, yalishuka na kufikia Sh. bilioni 1.24, wanachi 1,862 wakidai lakini baada ya uhakiki, walipungua na kubaki 862.

Waziri Biteko alisema wawekezaji wanaotaka kuwekeza kwenye mradi huo ni wengi lakini changamoto ni kampuni iliyokuwa ikiuendesha, kukimbia baada ya kutafutwa na Mamlaka ya Mapato (TRA).

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA
WIZARA YA UJENZI, UCHUKUZI NA MAWASILIANO

Simu: +255 26 2324455
Fax: +255 26 2323233
Barua Pepe: ps@mow.go.tz
Tovuti: www.mwtc.go.tz

Mtaa wa Moshi,
S.L.P 2888,
40470 DODOMA,
Tarehe 27//04/2019

TANGAZO

1. Ndugu wananchi mnatangaziwa kuwa siku ya **ALHAMIS** tarehe **02/05/2019** kampuni ya **S.S.F Co.LTD** itasafirisha mzigo wake wenye vipimo vikubwa kutoka DAR kuelekea **KAGERA** gari hilo lenye namba za usajili:

T794 DFQ /T 394 ADH .

2.Gari hilo lina vipimo vifuatavyo:

Urefu - mita 21.0
Upana - mita 3.24
Kimo - mita 5.20

3.NJia itakayotumika **DAR** hadi **KAGERA** kupitia **MWENDAKULIMA** gari litasafiri muda wa mchana tu **(kuanzia saa 12:30 Asubuhi mpaka saa 12:00 Jioni)**

Tunaomba radhi kwa usumbufu utakaojitokeza.

Mitandao ya kijamii yamponza diwani

Na Marco Maduhu, SHINYANGA

DIWANI wa Kata ya Ngokolo Manispaa ya Shinyanga, Emmanuel Ntobi, amefukuzwa kwenye Baraza la Madiwani na kutohudhuria vikao vitatu vya baraza hilo, pamoja na kunyimwa stahiki zake zote kwa kipindi hicho alichosimamishwa kutokana na tuhuma za kuichafua manispaa hiyo kupitia mitandao ya kijamii.

Imedaiwa diwani huyo mara kwa mara amekuwa akiichafua manispaa hiyo kupitia kwenye mitandao ya kijamii kuwa inafanya ufujaji wa fedha kwenye miradi mbalimbali ya maendeleo, tuhuma ambazo zimedaiwa siyo za kweli kutokana na kukosekana kwa vielelezo vinavyothibitisha ukweli huo wa matumizi mabaya ya fedha.

Akisoma taarifa jana ya kamati ya maadili baada ya madiwani hao kujigeuza kamati ya kumjadili diwani huyo kuhusu utovu wake wa nidhamu, Naibu Meya wa manispaa hiyo, John Kisandu, alisema wameazimia kumfukuza ndani ya baraza na kutohudhuria vikao vitatu mfululizo na kukosa stahiki zake zote.

Alisema kwa mujibu wa kanuni za kudumu za halmashauri, mjumbe ambaye atatoa kashfa za kuichafua manispaa na kushindwa kuthibitisha ukweli, achachukuliwa hatua kwa kusimamishwa kuhudhuria vikao vitatu pamoja na kukosa stahiki zake zote ikiwamo posho, nauli na kinga ya matibabu.

"Kanuni ya 28 kipengele cha tatu za kanuni za kuduma za halmashauri (2013) namba mbili, kinasema endapo mjumbe aliyetoa hoja za kashfa akakataa kufuta kauli yake kwa kuomba msamaha kwa maandishi kama alivyoelekezwa na kamati ndogo, meya wa mkutano atamsimamisha mjumbe huyo kuhudhuria vikao vitatu na kunyimwa stahiki zake zote," alisema Kisandu.

Kwa upande wake diwani huyo, Emmanueli Ntobi, alikiri tuhuma ambazo amekuwa akizitoa ni za kweli kuwa manispaa hiyo ya Shinyanga inafanya ufujaji wa fedha kwenye utekelezaji wa miradi yake ya maendeleo, na kubainisha maamuzi yaliyotolewa hakubaliani nayo bali atakwenda kudai haki yake mahakamani.

Aidha, alisema anaiomba serikali kuu iunde tume ya kwenda kuichunguza miradi ya maendeleo ya manispaa ya Shinyanga ambayo inatekelezwa kama haifanyi ufujaji wa fedha, ukiwamo mradi wa machinjio ya kisasa, upimaji wa viwanja pamoja na ujenzi wa kituo cha afya Kambarage.

Naye Katibu Tawala wa Wilaya ya Shinyanga, Boniphace Chambi, aliwataka madiwani wa manispaa hiyo kuacha kuitumia vibaya mitandao ya kijamii kwa kuichafua serikali na kama wanahoja waziseme kwenye vikao vyao vya baraza na zisipo shughulikiwa waende kwenye mamlaka zingine ikiwamo Takukuru.

Wajumbe wa taasisi ya Habari Development Association, kwa kushirikiana na maofisa wa kampuni ya Eastenders Tours and Safaris pamoja na Maofisa wa Manispaa ya Ilala, wakishiriki kufanya usafi katika fukwe za Bahari ya Hindi, eneo la Seaview, jijini Dar es Salaam mwishoni mwa wiki. **PICHA: MPIGAPICHA WETU**.

Majaliwa aziagiza taasisi uhakiki wa bidhaa

Na Mwandishi Wetu

WAZIRI Mkuu, Kassim Majaliwa, amezitaka taasisi zinazofanya uhakiki na upimaji bidhaa nchini zijirekebishe na ziongeze kasi ya utoaji matokeo kwa wateja.

"Kumekuwa na malalamiko kutoka mipakani juu ya bidhaa zinazochukuliwa ili zikapimwe kwamba zinachukua muda mrefu. Tume ya mionzi, TBS na TFDA ni mioyo mwa taasisi zinazolalamikiwa. Tumieni fursa hii kujirekebisha na kuharakisha utoaji wa matokeo," alisema.

Waziri Mkuu alitoa agizo hilo jana wakati akizindua maabara ya kisasa ya Teknolojia ya Nyuklia ya Tume ya

INAENDELEA UK. 8

DC akwepa kitanzi cha Rais JPM soko la madini

Na Mary Mosha, HAI

MKUU wa Wilaya ya Hai, Lengai Ole Sabaya, amekikwepa 'kitanzi' cha Rais John Magufuli kwa kuanzisha soko la uuzaji wa madini yakiwamo ya Tanzanite ndani ya Uwanja wa Ndege wa Kimataifa wa Kilimanjaro (KIA).

Katika makabidhiano ya jengo maalum litakalotumika kuratibu shughuli zote za madini wilayani mwake jana, Ole Sabaya alisema jengo hilo litaanza kutumika kwa shughuli hiyo ndani ya siku saba kuanzia jana.

Ole Sabaya alikabidhiwa jengo hilo na Kaimu Mkurugenzi Mkuu wa Kampuni ya Usimamizi na Uendeshaji wa Uwanja wa Ndegewa Kia (Kadco), Christopher Mukoma, baada ya kuzungumza nao kuhusu jinsi watakavyotekeleza agizo la Rais Magufuli kuanzisha soko la madini.

Alisema kuwa baada ya taratibu zote kukamilika, Waziri wa Madini atalifungua ili litumike kwa shughuli iliyokusudiwa.

Amewataka Ofisa Madini Mkoa wa Kilimanjaro, Fatma Kiondo, mchakato unaohitajika unafanywa kuhakikisha soko hilo linaanza kufanya kazi.

Alisema kuwa baada ya kupatikana kwa jengo hilo litakalotumika kwa shughuli hiyo kwa muda, wanajipanga kujenga soko la kimataifa la madini na maeneo ya utalii kwenye lango la KIA, ikiwa ni njia mojawapo ya kuongeza watalii na kukuza uchumi wa taifa.

"Soko hilo linatarajiwa kuanzishwa hivi karibuni na tunawaomba wadau mbalimbali wakiwamo wa madini kuhakikisha wanawatangazia watalii juu ya biashara inayofanywa hapo ili kukuza uchumi wa nchi," alisema.

Ole Sabaya aliongeza: "Ndani ya hizo siku saba wataalamu wetu watakuwa tayari kwenye chumba hicho na kutakuwapo na sampuli mbalimbali za madini yote yanayopatikana nchini ili kuwasaidia wafanyabiashara pamoja na watalii katika kupata vitu vyenye ubora unaosimamiwa na serikali."

INAENDELEA UK. 8

TANGAZO

BENKI YA STANBIC TANZANIA

UONESHAJI WA TAARIFA ZA FEDHA KWA UMMA

Imetolewa chini ya kanuni ya 7 na 8 ya kanuni za Mabenki na Taasisi za Fedha (Uoneshaji) ya Mwaka 2014

WARAKA MIZANIA KWA TAREHE 31 MACHI 2019

(Kiasi kwa shilingi milioni)

		Robo Mwaka ya /Mwaka wa sasa	Robo Mwaka/Mwaka uliopita
		31-Mar-19	31-Dec-18
	A. MALI		
1	Fedha Taslimu	9,964	14,823
2	Salio Katika Benki Kuu ya Tanzania	152,498	132,530
3	Uwekezaji Katika Amana za Serikali	71,357	69,112
4	Salio Katika Benki Nyingine na Taasisi za Fedha	61,833	119,874
5	Hundi na Miamala ya Kushughulikiwa	-	- 896
6	Miamala Baina ya Matawi	-	-
7	Bili Zilizoafikiwa	-	-
8	Dhima za Wateja Zilizokubalika	22,354	35,743
9	Mikopo Iliyotolewa kwa Benki Nyingine	184,569	76,591
10	Uwekezaji Katika Amana Nyingine	151,350	193,426
11	Mikopo Halisi Iliyopo	810,242	672,899
12	Mali Nyingine	50,113	42,916
13	Uwekezaji wa Hisa	-	-
14	Akaunti za udhamini	-	-
15	Mali Zisizohamishika, Mitambo na Vifaa	54,334	47,266
16	**JUMLA YA MALI**	**1,568,614**	**1,404,282**
	B. DHIMA		
17	Amana za Benki nyingine na Taasisi za Fedha	214,917	160,352
18	Amana za Wateja	903,165	851,380
19	Dhamana ya Malipo kwa Fedha Taslimu	-	-
20	Amana Maalumu	36,173	49,911
21	Maagizo ya Malipo/Fedha za Kuhamisha	2,477	58
22	Hundi na Hawala za Kibenki Zilizotolewa	26	26
23	Limbiko la Kodi na Gharama Zitakazolipwa	36,652	37,608
24	Dhima la Tozo kwa Ajili ya Usuluhishi Baina ya Benki na Mteja	22,354	35,743
25	Miamala Isiyoshughulikiwa Baina ya Matawi	-	-
26	Mapato yaliyoingia ya Kipindi Kijacho na Tozo Nyingine Zitakazolipwa Baadae	908	334
27	Dhima Nyingine	59,161	21,745
28	Madeni	18,941	18,502
29	**JUMLA YA DHIMA**	**1,294,775**	**1,175,658**
30	**MALI/(DHIMA) HALISI (16 kutoa 29)**	**273,840**	**228,625**
	C. FEDHA ZA WANAHISA		
31	Mtaji wa Hisa Uliolipwa	8,400	7,390
32	Akiba ya Mtaji	112,396	75,487
33	Mapato Yaliyobakizwa	137,761	121,540
34	Faida (Hasara) ya Kipindi Husika	6,307	16,221
35	Akaunti Nyingine za Mtaji	8,975	7,987
36	Stahiki ya Wenyehisa Chache	-	-
37	**JUMLA YA FEDHA ZA WANAHISA**	**273,840**	**228,625**
38	Dhima Zisizo Dhahiri	574,742	593,169
39	Mikopo Chechefu	62,159	56,488
40	Tengo kwa Ajili ya Mikopo Chechefu	38,816	39,273
41	Mali Nyingine Chechefu	-	-
	D. BAADHI YA VIASHIRIO VYA HALI YA KIFEDHA		
(i)	Uwiano wa Fedha za Wanahisa na Jumla ya Mali	17.5%	16.3%
(ii)	Uwiano wa Mikopo Chechefu na Jumla ya Mikopo Ghafi	7.3%	7.9%
(iii)	Uwiano wa Mikopo Ghafi na Jumla ya Amana	88.3%	79.8%
(iv)	Uwiano wa Mikopo Halisi na Jumla ya Mali Halisi	55.6%	53.3%
(v)	Uwiano wa Mali Zinazozalisha na Jumla ya Mali	79.0%	72.1%
(vi)	Ongezeko la Amana	4.2%	-1.0%
(vii)	Ongezeko la Mali	11.7%	10.5%

TAARIFA YA MAPATO NA MATUMIZI KWA ROBO MWAKA INAYOISHIA 31 MACHI 2019

(Kiasi kwa shilingi milioni)

		Robo ya Mwaka sasa	Robo ya mwaka Linganishi (Mwaka Uliopita)	Limbikizo la Mwaka wa sasa	Limbikizo la Mwaka Linganishi
	TAARIFA	31-Mar-19	31-Mar-18	31-Mar-19	31-Mar-18
1	Mapato ya Riba	24,421	23,138	24,421	23,138
2	Gharama za Riba	3,845	2,862	3,845	2,862
3	**Mapato Halisi ya Riba (1kutoa 2)**	**20,576**	**20,276**	**20,576**	**20,276**
4	Madeni Viza Yaliyofutwa	-	-	-	-
5	Punguzo/Ongezeko la tengo katika Mikopo	430	1,433	430	1,433
	Mapato baada ya tengo katika mikopo	20,146	18,844	20,146	18,844
6	**Mapato Yasiyo ya Riba**	**15,970**	**15,156**	**15,970**	**15,156**
	6.1 Faida /(Hasara) Zitokanazo na Miamala ya Fedha za Kigeni	9,857	8,469	9,857	8,469
	6.2 Ada na Kamisheni	6,065	6,488	6,065	6,488
	6.3 Gawio	-	-	-	-
	6.4 Mapato Mengine	48	199	48	199
7	**Gharama Zisizo za Riba**	**26,582**	**27,983**	**26,582**	**27,983**
	7.1 Mishahara na Mafao	13,778	13,950	13,778	13,950
	7.2 Ada na Kamisheni	3,304	4,454	3,304	4,454
	7.3 Gharama Nyingine	9,499	9,580	9,499	9,580
8	**Faida /(Hasara) ya Uendeshaji**	**9,534**	**6,016**	**9,534**	**6,016**
9	Tengo la Kodi ya Mapato	3,227	2,166	3,227	2,166
10	**Faida / (Hasara) Halisi Baada ya Kodi ya Mapato**	**6,307**	**3,850**	**6,307**	**3,850**
11	**Mapato Mengine Yaliyojumuishwa (bainisha)**	-	-	-	-
	i) Mabadiliko ya thamani katika amana zinazouzika	31	2,687	31	2,687
	ii) Kodi ya mabadiliko ya thamani katika amana zinazouzika	- 9	- 806	- 9	- 806
12	**Jumla ya Faida (Hasara) iliyojumuishwa kwa mwaka**	**6,328**	**5,731**	**6,328**	**5,731**
13	Idadi ya Waajiriwa	530	560	530	560
14	Mapato kwa Hisa	0.8	1	0.9	1
15	Idadi ya Matawi	9	9	9	9
	BAADHI YA VIASHIRIO VYA UFANISI				
(i)	Uwiano wa Faida Kabla ya Kodi na Wastani wa Mali	0.4%	0.3%	0.4%	0.3%
(ii)	Uwiano wa Faida baada ya Kodi na Wastani wa Fedha za Wanahisa	2.6%	1.8%	2.6%	1.8%
(iii)	Uwiano wa Matumizi Yasiyo ya Riba na Mapato Ghafi	65.8%	73.1%	65.8%	73.1%
(iv)	Uwiano wa Mapato Halisi ya Riba na Wastani wa Mali Zinazozalisha	1.7%	2.0%	1.7%	2.0%

Tarakimu za wastani zitakokotolewa kwa kujumlisha salio la mwisho kwa miezi inayohusika katika kipindi na kugawanya kwa idadi ya miezi katika kipindi hicho

TAARIFA YA MTIRIRIKO WA FEDHA KWA ROBO/MWAKA ULIOISHIA 31 MACHI 2019

(Kiasi kwa shilingi milioni)

		Robo Mwaka ya sasa	Robo Mwaka iliyopita	Limbikizo la Mwaka wa sasa	Limbikizo la Mwaka Linganishi (Mwaka Uliopita)
	TAARIFA	31-Mar-19	31-Dec-18	31-Mar-19	31-Mar-18
I:	**Mtiririko wa Fedha Kutokana na Shughuli za Uendeshaji:**				
	Mapato/(Hasara) Halisi	**6,307**	**6,423**	**6,307**	3,850
	Marekebisho kwa Ajili ya:	-	-	-	-
	- Hasara Katika Mali	3,260	3,827	3,260	1,922
	- Badiliko Halisi Katika Mikopo	- 123,955	- 73,491	- 123,955	- 12,811
	- Faida/Hasara Kwenye Mauzo ya Mali	24	- 218	24	- 1
	- Mabadiliko Halisi Katika Amana	79,223	100,828	79,223	23,754
	- Mabadiliko Halisi Katika Amana za Muda Mfupi Zilizoafikiwa	39,830	62,343	39,830	43,945
	- Mabadiliko Halisi Katika Dhima Nyingine	43,044	- 13,383	43,044	10,343
	-Mabadiliko Halisi Katika Mali Nyingine	- 16,085	8,880	- 16,085.15	- 5,173
	- Kodi Iliyolipwa	- 3,590	- 87	- 3,590	- 3,351
	- Mengineyo (bainisha)	- 2,715	-	- 2,715	-
	Fedha Halisi zilizotolewa (zilizotumika) kwa shughuli za uendeshaji	**25,344**	**95,121**	**25,344**	**62,479**
II:	**Mtiririko wa Fedha Kutokana na Shughuli za Uwekezaji:**	-	-	-	-
	Gawio Lililopokewa	-	-	-	-
	Ununuzi wa Mali za Kudumu	- 1,448	- 1,690	- 1,448	- 1,086
	Mapato Kutokana na Mauzo ya Mali za Kudumu	33	165	33	9
	Ununuzi wa Amana Zisizoshughulikiwa na Mawakala	-	-	-	-
	Mapato Kutokana na Mauzo ya Amana Zisizoshughulikiwa na Mawakala	-	-	-	-
	Mengineyo (bainisha)	-	-	-	-
	Fedha Halisi Zilizotolewa (zilizotumika) kwa Shughuli za Uwekezaji	- **1,415**	- **1,525**	- **1,415**	- **1,077**
III:	**Mtiririko wa Fedha Kutokana na Shughuli za Kifedha:**				
	Ulipaji wa Madeni ya Muda Mrefu	-	-	-	-
	Mapato Kutokana na Utoaji wa Madeni ya Muda Mrefu	-	-	-	-
	Mapato Kutokana na Utoaji wa Mtaji wa Hisa	37,920	-	37,920	-
	Gawio Lililolipwa kwa Fedha Taslimu	-	-	-	-
	Mabadiliko Halisi Katika Madeni Mengine	439	- 153	439	-
	Mengineyo (bainisha)	988	- 742	988	- 5,344
	Fedha Halisi Zilizotolewa (zilizotumika) kwa Shughuli za Kifedha	***39,348***	- ***895***	***39,348***	- ***5,344***
IV:	**Fedha Taslimu na Mali Zinazofanana na Fedha Taslimu:**				
	Ongezeko / Punguzo Halisi Katika Fedha taslimu na Mali Zinazofanana na Fedha Taslimu	63,277	92,701	63,277	56,058
	Fedha na Mali Zinazofanana na Fedha Taslimu Mwanzoni mwa Robo Mwaka/Mwaka	272,375	174,526	272,375	170,472
	Fedha na Mali Zinazofanana na Fedha Taslimu Mwishoni mwa Robo Mwaka/Mwaka	335,651	267,227	335,651	226,530

TAARIFA YA MABADILIKO YA MTAJI KWA KIPINDI KINACHOISHIA 31 MACHI 2019

(Kiasi kwa shilingi milioni)

(Kiasi kwa shilingi milioni)

	Mtaji wa Hisa	Malipo juu ya bei ya hisa	Mapato Yaliyobakizwa	Ziada ya Kisheria	Tengo la Ziada ya Jumla	Mabadiliko thamani katika amana zinazouzika	Jumla
! **Mwaka wa sasa**							
Salio la mwanzo wa mwaka	7,390	75,487	137,761	0	5,719	2,267	228,624
Faida / (Hasara) Halisi Baada ya Kodi ya Mapato	-	-	6,307	-	-	-	6,307
Mapato mengine yaliyojumuishwa	-	-	-	-	-	22	22
Miamala na wanahisa	1,010	36,910	-	-	-	-	37,920
Gawio lililolipwa	-	-	-	-	-	-	-
Ziada ya Kisheria	-	-	- 10,495	10,495	-	-	-
Tengo la Ziada ya Jumla	-	-	- 1,372	-	1,372	-	-
Mengineyo	-	-	-	-	-	967	967
Salio la mwisho wa mwaka	**8,400**	**112,396**	**132,201**	**10,495**	**7,091**	**3,256**	**273,840**
" **Mwaka Uliopita**							
Salio la mwanzo wa mwaka	7,390	75,487	131,372	2,496	4,648	4,463	225,855
Faida / (Hasara) Halisi Baada ya Kodi ya Mapato	-	-	16,221	-	-	-	16,221
Mapato mengine yaliyojumuishwa	-	-	-	-	-	- 2,448	- 2,448
Miamala na wanahisa	-	-	-	-	-	-	-
Gawio lililolipwa	-	-	-	-	-	-	-
Ziada ya Kisheria	-	-	-	-	-	-	-
Tengo la Ziada ya Jumla	-	-	1,424	- 2,496	1,072	-	- 0
Mengineyo	-	-	- 11,256	-	-	253	- 11,003
Salio la mwisho wa mwaka	**7,390**	**75,487**	**137,761**	**0**	**5,719**	**2,267**	**228,624**

BAADHI YA MAELEZO
KWA ROBO MWAKA INAYOISHIA 31 MACHI 2019

Katika kuanda taarifa za hizi za fedha, sera za uandaaji ni zilizile zilizotumika wakati wa uandaaji wa Taarifa za Fedha zilizokaguliwa za mwaka uliopita

Jina na Cheo	*Saini*	*Tarehe*
Ken Cockerill **(Ofisa Mtendaji Mkuu)**		29-Apr-19
Lydia Kokugonza **(Mkuu wa Fedha)**		29-Apr-19
Jonathan Ngoma **(Mkaguzi Mkuu wa Ndani)**		29-Apr-19

Sisi, tuliotajwa hapo chini, wajumbe wa bodi ya wakurugenzi, tunathibitisha usahihi wa taarifa za hapo juu, tunatamka kwamba tumezitathmini taarifa hizi, na kwa uelewa na imani yetu kubwa zimeandaliwa kulingana na Viwango vya Kimataifa vya Uwasilishaji wa Taarifa za Fedha na matakwa ya Sheria ya Benki na Taasisi za Fedha ya mwaka 2006, na zinaonesha hali halisi.

Jina	*Saini*	*Tarehe*
1. Prof. Marck Mwandosya **(Mwenyekiti wa bodi)**		29-Apr-19
2. Nada Margwe **(Mjumbe wa bodi)**		29-Apr-19

215203102

TANGAZO

STANBIC BANK TANZANIA

DISCLOSURE MADE UNDER REGULATION 11 OF THE BANKING AND FINANCIAL INSTITUTIONS (DISCLOSURES) REGULATION, 2015
MINIMUM DISCLOSURE OF BANK CHARGES AND FEES (GHARAMA ZA HUDUMA ZETU)

No.	Item/Transaction	Charges/Fees TZS	 USD
1.0	**Current Accounts**		
a)	Required Minimum balance	0	0
b)	Monthly Service/Management Uhuru Banking	FREE	FREE
c)	Monthly Service/Management Private banking PAYT	29,500	17.70
d)	Monthly Service/Management Fees Private banking Bundle	53,100	31.86
e)	Monthly Service/Management Fees Biashara Direct segment	22,000	13.20
f)	Monthly Service/Management Fees Sole propriator segment	15,000	10.62
g)	Monthly Service/Management Fees SME banking segment	35,400	21.24
h)	Monthly Service/Management Fees Commercial banking segment	64,900	38.94
i)	Monthly Service/Management Fees Non commercial Entities	FREE	FREE
j)	Monthly Service/Management Fees Corparate Banking	33,040	12.98
k)	Over the counter withdrawal fee(per segment and price option)	TZS 3,894 for amounts below 20M, 0.15% of value for amount above 20M max 118,000	For FCY withdrawals - 1.18% min 7.08, Maximum US$300
l)	ATM withdrawal fee own ATM Private banking	900	0.60
m)	ATM withdrawal fee own ATM Uhuru Banking	950	0.83
n)	ATM withdrawal fee other banks (local) Uhuru banking	1,000 - 400,000 =2,800 400,001-above=4,000	1,000 - 400,000 =2.8 400,001-above=4
o)	ATM withdrawal fee other banks (local) Private Banking	1,000 - 50,000 =1,200 50,001 - 200,000 = 1,900 200,001 - 400,000 = 2,800 400,001-above=4,000	1,000 - 50,000 =1.2 50,001 - 200,000 = 1.9 200,001 - 400,000 = 2.8 400,001-above=4
p)	ATM withdrawal fee /nternational	8,000	5.00
q)	ATM Mini Statement	900	0.60
r)	Interim Statement per page	4,720	2.36
s)	Periodic schedule statement	FREE	FREE
t)	Issue of cheque book	413 per leaf	0.36 per leaf
u)	Returned updaid Cheque(insuficient fund)	100,000	60.00
v)	Special Clearance	47,200	28.32
w)	Counter Cheque	14,160	8.26
x)	Stop Payment	47,200	28.32
y)	Salary processing to staff banking with STB(SFI)	4,000	0.60
z)	Salary processing to staff banking with STB(Manual)	4,000	2.40
aa)	Salary processing to staff banking with other bank(EFT)	4,000	1.80
ab)	Salary processing to staff banking with other bank(TISS)	10,000	Equivalent of 10 000
ac)	Standing Order to 3rd partywithin stanbic	4,720	2.36
ad)	Standing Order to other banks local	33,040	17.70
ae)	Standing Order own account	FREE	FREE
af)	Balance enquiry (Over the counter)	4,720	2.36
ag)	ATM card issuance	FREE	FREE
ah)	ATM card replacement/Renewal	25,000	15.00
ai)	Unarranged Overdraft	100,000	60.00
aj)	Overdrawn Account interest charge	36%	21%
ak)	Interbank Transfer Normal	3,000	1.80
al)	Interbank Transfer Express (TISS)	10,000	Equivalent of 10 000
am)	Interbank Transfer	33,040	17.70
an)	Bill Payments through non branch channels(E channel)	FREE	FREE
ao)	Deposit fee	FREE	FREE
2.0	**Savings Accounts**		
a)	Required minimum opening balance	50,000	100.00
b)	Monthly service fee (if balance breach minimum balance required)	2,000	1.18
c)	Interim statement		FREE
d)	Account closure	FREE	FREE
3.0	**Electronic banking**		
a)	Internet banking monthly fee	FREE	FREE
b)	Internet transfers within own accounts STB	FREE	FREE
c)	Internet transfers 3rd party transfer STB	1,000	0.60
d)	Internet transfers other banks normal(EFT)	2,000	1.20
e)	Internet transfers other banks express(TISS)	8,000	Equivalent of 8 000
f)	Bank to wallet Private Banking	1,000 - 50,000 =1500 50,001 - 200,000 = 2000 200,001 - 300,000 = 2500 300,001-500,000=3000 500,000-1,000,000=3,500	Equivalent
g)	Bank to wallet Uhuru Banking	1,000 - 25,000 =1500 25,001 - 100,000 = 2000 100,001 - 250,000 = 2500 250,001-500,000=3000 500,000-1,000,000=3,500	Equivalent
h)	Balance and statement	FREE	FREE
i)	Air time top up	FREE	FREE
j)	SMS Banking	FREE	FREE
k)	Till to bank	1.5% of the amount	1.5% of the amount

We, the undersigned have examined the above information and hereby declare that the information is true and correct to the best of our knowlwdge and information

Signed by:

Chief Executive Officer	**K. Cockerill**	....
Head, Personal and Bussiness Banking	**Ndadzungira, Brian B**	....
Head, Corporate and Investment Banking	**Manzi Rwegasira**	....

No.	Item/Transaction	Charges/Fees TZS	 USD
4.0	**Foreign Exchange Transactions**		
a)	Purchase/Sale of TC's ttransactions over the counter	N/A	1.475% min 43.66
b)	Purchase of foreign cheque	1.18% of the amount min 100 000,	1.18% of the amount min 59, Max 236
c)	Telegraphic transfer Inward	N/A	0.25% Min $11 Max $35
d)	Telegraphic transfer Outward	N/A	0.295%. Min $50, Max 150
	Telegraphic transfer Outward(For TT done from TZS accounts)	N/A	$59
e)	TISS outward	10,000	10 000 Equivalent
	0.826		
f)	TISS inward	FREE	FREE
g)	Cancellation of TT/Recall of funds	N/A	$75
5.0	**Personal Loan**		
a)	Processing/ Arrangement/ Appraisal fee		
	(i) Personal Loans	2.00%	2.00%
	(ii) Overdrafts	2% of the facility min 100 000.	2% of the facility min $100
	(iii) Mortgage Finance	1.18%	1.18%
	(iv) Asset Finance	1.18%	1.18%
b)	Early repayment	3.0%	3.0%
	Valuation fees	As per valuer	As per valuer
6.0	**Other Disclosures (Viambatanisho Vinginevyo)**		
	Base/Prime Lending Rate	21%	9%
	Maximu spread over Base/Prime lending rate	4.5%	2%
7.0	**Deposit Rate (*subject to change from time to time*)**		
	a) Fixed Deposits		
	TZS	**+1BN**	**+1M**
	1month	1.25%	0.05%
	3months	1.45%	0.10%
	6months	1.90%	0.15%
	9months	2.80%	0.20%
	12months	3.70%	0.25%
	b) Savings Account	3.00%	0.20%
	c) Current Account	Nil	Nil
8.0	**Trade Finance**		
	a) Letters of Credit/Guarantee		
	Establishment Fee - per quarter	Nil	1% on establishment per quarter and part thereoff min $300
	b) Documentary collection(clean bill)	Nil	$150

215203102

Nipashe
MWANGA WA JAMII

Serikali ilifanyie kazi hili la Kardinali Pengo

MOJA ya maelekezo aliyoyatoa Rais John Magufuli kwa viongozi wapya aliowateua hususan wakuu wa mikoa na wilaya baaada ya kuingia madarakani ni kuwasimamia kwa dhati wananchi kufanya kazi katika maeneo yao.

Aliwaelekeza viongozi hao kuwachukulia hatua ikiwamo kuwakamata vijana ambao wanacheza mchezo wa pool asubuhi, badala ya kufanyakazi, ambayo ndio msingi wa kujiletea maendeleo.

Rais Magufuli alisema watu wa aina hiyo ikiwezekana wakamatwe na kupelekwa kwenye makambi ya Jeshi la Kujenga Taifa (JKT) kushiriki katika shughuli za uzalishaji.

Alisema hivyo kwa kuamini kuwa taifa ambalo wananchi wake hawafanyi kazi haliwezi kuendelea wala kujitegemea na linaweza kuwa taifa la watu ombaomba na tegemezi, ambayo ni sifa mbaya sana kwa watu wanaojitambua.

Msisitizo huo wa watu kufanyakazi unatokana na kaulimbiu yake wakati wa kampeni za Uchaguzi Mkuu ya 'Hapa kazi tu'.

Hata hivyo, maneno yaliyozungumzwa Jumapili na Askofu Mkuu wa Jimbo Kuu Katoliki la Dar es Salaam, Mwadhama Polycarp Kardinali Pengo, ya kukemea ulevi asubuhi, yanatoa ishara kwamba baadhi ya wananchi hawajalipa umuhimu suala la kufanyakazi.

Kardinali Pengo mbali na kukemea ulevi wa asubuhi, akitaka serikali kuchukua hatua dhidi ya wanaojihusisha na vitendo hivyo.

Askofu Pengo alitoa rai hiyo Jumapili katika misa ya kumsimika Askofu Gervas Nyaisonga kuwa Askofu Mkuu wa Kanisa Katoliki Jimbo Kuu la Mbeya.

Katika ibada hiyo iliyohudhuriwa na viongozi mbalimbali wa kitaifa akiwamo Rais John Magufuli, Askofu Pengo alisema ni serikali pekee inayoweza kuwawezesha kutamka kwa dhati kuwa haiwezekani watu kuwa wamelewa kabla ya saa tatu asubuhi.

Alisema kanisa halina mahali pa kuwachukua vijana na likawaweka na kuwapa nidhamu ya kutokulewa kabla ya saa tatu asubuhi.

Alisema Askofu hatakiwi kubeza shughuli inayofanywa na serikali ya kuwapa nidhamu vijana hao na kueleza kuwa kwa kufanya hivyo ni kwenda kinyume cha Roho Mtakatifu.

Kauli ya Kardinali Pengo ina ujumbe mzito kwa jamii yetu, hivyo inahitaji tafakuri na kufanyiwa kazi, kwa lengo la kuwarejesha vijana katika mstari.

Tunasema kuwa kiongozi huyo wa kiroho ametoa kauli yenye ujumbe mzito na muhimu kwa jamii, kwa kuwa viongozi hao wa dini wanaishi karibu kabisa na jamii.

Viongozi hao kwa kuishi karibu na jamii, wanaelewa mambo mengi ya makundi yote ya kijamii, zikiwamo changamoto zonazoikabili.

Kwa hiyo, kuamua kwake kueleza hayo hadharani tena mbele ya kiongozi mkuu wa nchi, ina maana ameguswa na na mwenendo huyo wa vijana, ambao hautoi mwelekeo wa jamii yetu katika miaka ijayo.

Hata hivyo, bado tunaona kuwa jukumu la kulipatia ufumbuzi suala la vijana kulewa asubuhi ambao ni wakati wa kufanyakazi ni la serikali kwa kushirikiana na makundi mengine katika jamii, wakiwamo wazazi na viongozi wa dini.

Serikali inaweza kutumia sheria kuwabana, huku makundi mengine yakiwa na jukumu la kuwafundisha vijana nidhamu na maadili mema.

Tukumbuke kuwa kuliacha suala la ulevi, tunakuwa tunawaacha vijana wetu kujiingiza katika vitendo vingine vya kihalifu kwa kuwa ulevi ni lichocheo kikuu.

Tunampongeza Kardinali Pengo kwa kutonyamaza kimya, huku tukiamini kila mmoja atatimiza wajibu wake.

Nipashe hutolewa na kuchapishwa na:
THE GUARDIAN LIMITED
Mhariri Mtendaji : Beatrice Bandawe
Meneja Usambazaji na Masoko: Emmanuel Lyimo, 0716 500500
Meneja Matangazo: Kauthar D'souza, 0767 223311
Idara ya Matangazo: 0745 700710
Baruapepe: advertise@guardian.co.tz
Website: www.ippmedia.com
epaper.ippmedia.com

Muungwana Lazima Nilonge

Na Raphael Kibiriti

Mamlaka za miji zichukue somo la usafi Stendi ya Mizengo Pinda

KUNA faida nyingi za usafi kwa mtu binafsi, kijiji, mji, jiji, taifa na dunia kwa ujumla wake.

Afya ni moja ya faida hizo, kitu chenye thamani kubwa kwa maisha ya binadamu kwa sababu afya zetu zinapokuwa timamu ndiyo mtaji mkuu katika dhima nzima ya kujenga ustawi wa jamii na taifa kwa ujumla wake.

Lakini suala la usafi haliishii kwa binadamu tu, bali hata kwenye mazingira anayoishi.

Kwa mfano mazingira yenye taka ambazo hazizolewi, zilizolalala barabarani au katika mapipa ya taka yasiyofunikwa ni chanzo cha kuzalisha vimelea na wadudu na hivyo magonjwa ya kila aina yakiwamo ya kuambukiza kama vile kipindupindu.

Moja ya vitu vilivyo ndani ya uwezo wetu ambavyo tunaweza kuvifanya kwa uhakika na vikawezekana kwa maana ya kutohitaji msaada kutoka nje ni cha kuweka maeneo yetu, makazi yetu, miji yetu katika hali ya usafi.

Muungwana anasema hili linawezekana baada ya kuwa ametembelea Stendi Kuu ya Mizengo Pinda iliyoko mjini Mpanda, katika mkoa wa Katavi.

Ilikuwa Machi mwaka huu wakati alipoenda kusalimia ndugu na jamaa katika maeneo hayo.

Muungwana alifika Stendi Kuu ya Mizengo Pinda akitokea Stendi ya Treni ya Mpanda kwa usafiri wa Bodaboda, ikiwa ndiyo mara yake ya kwanza kufika katika mji huo.

Wakati aliposhushwa na bodaboda kwenye lango kuu la kuingilia stendi hiyo, alitahadharishwa na dereva wa usafiri huo kwamba kama ni mara yake ya kwanza kufika katika stendi hiyo, basi achukue tahadhari.

Achukue tahadhari ya kutotupa uchafu wowote ule uwe ni wa maganda ya pipi, matunda, chupa za maji au mwingine, zaidi ya kwenye mapipa ya taka yaliyoko sehemu mbalimbali ndani ya stendi hiyo.

Aidha, akaelezwa kwamba stendi hiyo ina njia zilizo maalumu kwa ajili ya watu kupita na pia ina sehemu zilizopandwa nyasi na maua kwa ajili ya kutunza mandhari, hivyo apite kwenye njia zilizoruhusiwa.

Kwamba akikatisha kwingine zaidi ya kwenye njia hizo kama ilivyo 'ada' kwa Watanzania wa maeneo mbalimbali nchini ambao hupita hata katika njia au maeneo yasiyoruhusiwa, basi atakamatwa na kukabiliwa na mkono wa sheria ikiwamo faini ya Sh. 50,000.

Baada ya kuingia ndani ya stendi, mandhari ya kuvutia na usafi ulivyo ulimfanya Muungwana aamini alichoambiwa na dereva wa bodaboda.

Karibu abiria wote na wananchi wanaoitumia stendi hiyo wakiwamo wafanyabiashara wa matunda na wenye biashara zingine kama za maduka, na za 'kimachinga' walionekana kuwa wastaraabu wakizingatia kanuni zote za usafi zilizoelekezwa.

Aidha, Muungwana alishuhudia askari walioajiriwa kusimamia sheria na kanuni za usafi ndani ya stendi hiyo, wakiwa kazini karibu katika kila eneo la stendi hiyo wakiwa macho kuhakikisha hakuna mtu asiyekiuka sheria na kanuni za usafi za stendi hiyo.

Alipata pia fursa ya kutumia huduma ya vyoo vilivyoko katika stendi hiyo ambavyo ni visafi kutokana na wanaoviendesha kutimiza wajibu wao kikamilifu.

Mpaka anaondoka katika stendi hiyo majira ya saa sita mchana kutokea saa kumi na mbili asubuhi kuelekea kwa ndugu na jamaa zake, bado hali ya usafi ilikuwa ya juu na mazingira yake yakiwa ya kuvutia.

Hali hiyo iliacha swali la kujiuliza kwa Muungwana kwamba kwa nini Stendi ya Mizengo Pinda imeweza, wakati stendi zilizo nyingi nchini zinashindwa?

Ni rai basi ya Muungwana kwa stendi zilizoko katika miji na majiji mengine hasa jiji la Dar es Salaam, wakaitembelea stendi hiyo inayoendeshwa na Manispaa ya Mpanda kujifunza mafanikio yake.

Ninasema hivyo nikiwa ninajua hali ilivyo katika Stendi Kuu ya Ubungo, na zingine kama zile za Mawasiliano, Makumbusho, Kariakoo, Mbagala, Mbezi Mwisho...kwa kuwa ni mkazi wa jiji hili.

TANGAZO

DTB DIAMOND TRUST BANK

Achieve More

VIWANGO VYA TOZO NA ADA ZA HUDUMA ZETU- 2019

KUTOA FEDHA - TZS

Akaunti za Akiba	
A. Zaidi ya 500,000	BURE
B. Chini ya 500,000	TZS 750

ADA ZA MALIPO

KUPOKEA FEDHA

Kupokea fedha kwa njia ya TISS	BURE

KUTUMA FEDHA

	TZS	USD
Kwa njia ya TISS	TZS 10,000	USD 10
Kwa njia ya EFT	TZS 3,500	-
Kwenda nje ya nchi	-	USD 45
Ndani ya Benki - DTB	BURE	BURE

KIMA CHA CHINI CHA KUFUNGULIA AKAUNTI

Akaunti ya hundi	TZS 50,000	USD 100
Akaunti ya Akiba		BURE

KUFUNGA AKAUNTI

Akaunti ya Hundi	TZS 30,000	USD 30
Akaunti ya Akiba	TZS 15,000	USD 15
Akaunti ya Smart Saver		BURE
Akaunti ya Hundi - Premium	TZS 23,600	USD 13
Akaunti ya Akiba ya Prime (EURO, GBP & USD)		EURO, GBP USD 1

MAELEKEZO MAALUMU YA KUHAMISHA FEDHA - STANDING INSTRUCTIONS

Kwenda akaunti nyingine ndani ya DTB	TZS 2,500
kwenda nje ya DTB	TZS 10,000

TAARIFA YA AKAUNTI

Taarifa ya akaunti kila mwezi		BURE
Taarifa ya akaunti ya kielektroniki		BURE
Taarifa ya akaunti ya mwaka huu	USD 5	TZS 10,000
Taarifa ya akaunti ya mwaka uliopita	USD 5	TZS 10,000

TOZO ZA KADI ZA ATM

Ada ya Mwaka	TZS 3,000
Kubadilisha kadi	TZS 10,000
Kuomba namba mpya ya siri	TZS 3,000
Kadi isipochukuliwa kwa muda wa miezi 2 na kuharibiwa	TZS 10,000
Kadi iliyozuiwa kwenye ATM za DTB	TZS 1,000
Kutoa fedha kwenye ATM za DTB	TZS 750
Kutoa pesa kwenye ATM - Benki nyingine	TZS 3,000
Kutoa pesa kwenye ATM - Nje ya nchi	TZS 5,000
Akaunti ya wanafunzi - Kisomi Zaidi	TZS 150

SALIO KWENYE AKAUNTI

Akaunti ya akiba - DTB Super Value	TZS 100,000
Akaunti ya akiba - Premium	TZS 500,000
Akaunti ya Hundi - Standard	TZS 50,000
Akaunti ya Hundi - Standard	USD 100
Akaunti ya Hundi - Premium	TZS 1,000,000
Akaunti ya Hundi - Prime (Fedha za Kigeni)	USD 250
Akaunti ya akiba - DTB Value	TZS 0.00
Akaunti ya akiba - DTB Super Salary	TZS 0.00
Akaunti ya Mwanafuzi - Kisomi Zaidi	TZS 5,000
Akaunti ya Akiba - Standard	TZS 5,000
Akaunti ya Akiba - Prime (Fedha za Kigeni)	USD 25

TOZO YA KUWEKA FEDHA ZA KIGENI KWENYE AKAUNTI

Kuweka fedha chini ya USD/EUR/GBP 50	5%

ATM

Taarifa fupi ya akaunti	BURE

TOZO YA KUTOA FEDHA - USD

Akaunti ya Akiba - (USD 1 mpaka USD 10,000)	BURE
Akaunti ya Akiba - (zaid ya USD 10,000)	0.5%
Akaunti ya Hundi - (USD 1 mpaka USD 10,000)	0.5%
Akaunti ya Hundi - (zaidi ya USD 10,000)	1%

TOZO ZA MIAMALA

Akaunti ya Akiba		BURE
Akaunti ya Hundi - Premium		TZS 500
Akaunti ya Hundi - Standard	USD 0.10	TZS 300
Kupitisha mishahara	USD 0.50	TZS 100

TOZO ZA HUDUMA ZA KILA MWEZI

Akaunti ya Akiba - Standard	BURE
Smart Saver, Kisomi Zaidi, Amani, Faraja	BURE
Akaunti ya Hundi - Standard	TZS 10,000
Akaunti ya Hundi - Premium	TZS 15,000

RIBA ZA MIKOPO

TZS	20%
USD	kiwango cha chini ni 8%; tozo la riba linategemeana na kiwango cha miezi sita ya soko la LIBOR

RIBA YA AMANA ZA MUDA MAALUMU

Muda	USD > 50,000	Hadi USD 50,000	GBP	EUR
Mwezi 1	0.25%	0.25%	0.00%	0.00%
Miezi 2	0.25%	0.25%	0.00%	0.00%
Miezi 3	0.50%	0.50%	0.00%	0.00%
Miezi 6	0.75%	0.75%	0.25%	0.00%
Mwaka 1	3.00%	2.25%	0.50%	0.00%
Miaka 2	3.25%	2.50%	0.75%	0.00%

TOZO NA ADA ZETU KWA NJIA YA MTANDAO (INTERNET)

Tozo la tokeni	USD (Tozo sawa na TZS 120,000)	TZS 120,000
Ada ya kila mwezi ya huduma ya intaneti		TZS 2,000
Ada ya kutengeneza namba ya siri		TZS 4,000
Ada ya kutengeneza namba ya siri kama umesahau		TZS 5,000
Kuhamishaji fedha kwa njia ya TISS		TZS 10,000
Kuhamisha fedha kwa njia ya TT (nje ya nchi)		TZS 120,000

ADA YA HUDUMA YA KIBENKI YA NJIA YA SIMU ZA MKONONI (MOBILE BANKING)

Huduma	Akaunti ya TZS	Akaunti ya USD
Kupata taarifa fedha inapotoka kwenya akaunti	Haitozwi	Haitozwi
Kupata taarifa fedha inapowekwa kwenye akaunti	TZS 50	USD 0.10
Siku / Wiki / Mwezi	TZS 50	USD 0.10
Maulizo	Haitozwi	Haitozwi
Ada ya kuhamisha fedha	TZS 1000	Haitozwi
Kununua muda wa maongezi	Haitozwi	Haitozwi
Huduma ya kukumbushwa kwa ujumbe	Haitozwi	Haitozwi
Ada ya kila mwezi - huduma kwa njia ya simu	TZS 250	USD 0.25
Ada ya namba ya siri	TZS 2,500	USD 1
Huduma ya malipo kwa njia ya simu	Haitozwi	Haitozwi
Kuhamisha fedha kwenda akaunti nyingine ya DTB	Haitozwi	Haitozwi
Kuhamisha fedha kwenda kwenye simu na kutoka kwenye simu kwenda kwenye akaunti	TZS 1,000	USD 1

TOZO YA HUNDI

Tozo la hundi	
A. Vitabu vya hundi - TZS	
kurasa 25	TZS 12,500
kurasa 50	TZS 25,000
kurasa 100	TZS 50,000
B. Vitabu vya hundi - USD	
kurasa 25	USD 7.5
kurasa 50	USD 15
kurasa 100	USD 30
Tozo ya hundi ya benki (kwa matumizi ya akaunti ya hundi tu)	TZS 10,000
Ombi la kusimamisha malipo	TZS 50,000
Tozo ya hundi iliyorudishwa bila malipo	TZS 100,000
Hundi iliyorudishwa	TZS 50,000
Hundi iliyokataliwa na benki nyingine	TZS 25,000
Tozo ya kulipia hundi	TZS 150

RIBA YA AMANA ZA MUDA MAALUMU - SHILINGI YA TANZANIA

Kiasi (TZS '000'000)	Call Deposits	Mwezi 1	Miezi 3	Miezi 6	Miezi 12	Miezi 24	Miezi 36
Mpaka 200	0.0%	0.75%	1.25%	2.75%	6.00%	6.25%	8.00%
> 200 - 500	0.0%	1.00%	1.50%	3.00%	6.25%	6.50%	8.00%
> 500 -1000	0.50%	1.25%	1.75%	3.25%	6.50%	6.75%	8.00%
> 1000 to 2000	0.75%	1.50%	2.00%	3.50%	6.75%	7.00%	8.00%
Kwa fedha zaidi ya Bilioni 2 za Kitanzania wasiliana na Mkuu wa Kitengo cha Hazina DTB							

NB: Ada na tozo hazijumlishi kodi ya ongezeko la thamani

NJIA ZA KUTUMIA KUWASILISHA MALALAMIKO ENDAPO HUJARIDHISHWA NA HUDUMA ZETU

Mteja ni muhimu katika shughuli zetu, na jukumu letu kuhakikisha kwamba tunakidhi mahitaji yake wakati wote. Endapo utakuwa hujaridhishwa na huduma zetu tafadhali wasiliana nasi kwa njia zifuatazo;

1. Kutana na Meneja wa Tawi husika na wasilisha tatizo ulilonalo kwa mazungumzo au kwa maandishi.
2. Wasilisha malalamiko yako katika kisanduku cha maoni kilichopo ndani ya tawi
3. Tuma barua pepe kwenda: customercare@diamondtrust.co.tz
4. Unaweza pia kuwasilisha malalamiko moja kwa moja kwa uongozi wa ngazi za juu kama ifuatavyo;

Chief Executive Officer at ceo@diamondtrust.co.tz
Chief Operating Officer at coo@diamondtrust.co.tz
Head-Operations at headoperations@diamondtrust.co.tz
Head-Compliance at headcompliance@diamondtrust.co.tz

5. Piga simu namba +255 22 211 4891/2 or +255 699 839 999 or 0800 110 110

Tutajitahidi kadri ya uwezo wetu kukupatia suluhisho ndani ya siku 2 za kazi, au kwa siku zisizozidi 15 kuanzia tulipopokea malalamiko yako. Tutakupa mrejesho wa hatua zinazochukuliwa kutatua tatizo lako.

Endapo hutoridhishwa na hatua zilizochukulia na benki, tafadhali jaza Form No. 1 inayopatikana katika matawi yetu yote na wasilisha malalamiko yako kwa njia ya barua pepe, kwa mkono, kwa njia ya posta au kwa nukushi kwenda Benki Kuu ya Tanzania kwa anuani ifuatayo;

Complaints Resolution Desk,
Office of the Secretary to the Bank, Bank of Tanzania,
2 Mirambo Street,
P.O.Box, 11884
Dar es salaam.

215198601

DTB Tanzania DTB Tanzania DTB Tanzania www.dtbafrica.com

Wizara ya Elimu yataja vipaumbele 15

Na Godfrey Mushi, DODOMA

WIZARA ya Elimu, Sayansi na Teknolojia imewasilisha bungeni bajeti yake ya zaidi ya Sh. trilioni 1,386.5 huku ikitangaza maeneo 15 ambayo itayapa kipaumbele katika mwaka ujao wa fedha.

Vipaumbele hivyo ni pamoja na kuendeleza elimu ya awali, msingi na sekondari kwa kutoa ithibati ya mafunzo ya ualimu na maendelezo ya kitaalamu ya walimu, kusimamia uendelezaji wa mafunzo katika vyuo vya maendeleo ya wananchi, kutunga na kutekeleza sera za elimu, utafiti,huduma za maktaba,sayansi,teknolojia na ubunifu.

Akiwasilisha hotuba ya makadirio ya mapato na matumizi ya fedha kwa mwaka 2019/20, Naibu Waziri wa Elimu, William Ole Nasha, aliyataja maeneo mengine ya kipaumbele ni kuainisha mahitaji ya nchi katika ujuzi na kuendeleza, kusimamia ithibati na uthibiti ubora wa shule na vyuo vya ualimu na ithibati ya shule za msingi, sekondari na vyuo vya ualimu.

Alisema maeneo mengine ni uthibiti ubora wa shule na vyuo vya ualimu, usimamizi wa elimu ya msingi, usimamizi wa elimu maalum, usimamizi na uendelezaji wa elimu ya juu na usimamizi wa elimu ya ufundi na mafunzo ya ufundi stadi.

Mengine ni usimamizi wa Sayansi, Teknolojia na Ubunifu, usimamizi na uendelezaji wa rasilimali watu na usimamizi wa rasilimali za wizara.

Ili kutekeleza vipaumbele hivyo, Ole Nasha amelieleza Bunge kuwa malengo ya utekelezaji wa miradi ya maendeleo katika mwaka wa fedha 2019/20 ni kujielekeza zaidi kushughulikia programu ya maendeleo ya sekta ya elimu (programu ya lipa kulingana na matokeo katika sekta ya elimu-EP4R).

MIKOPO ELIMU YA JUU YAONGEZEKA

Ole Nasha alisema katika mwaka wa fedha 2019/20 Bodi ya Mikopo ya wanafunzi wa Elimu ya Juu imepanga na kutoa mikopo kwa wanafunzi 128,285 ambao ni sawa na ongezeko la asilimia 4.5 ikilinganishwa na mwaka uliopita wa 2018/19.

Kati ya hao, wanafunzi 45,485 watakuwa ni wa mwaka wa kwanza ikiwa ni ongezeko la asilimia 10.3 ikilinganisha na wanafunzi 41,234 wa mwaka 2018/19.

Aidha, Ole Nasha alisema, "Bodi hiyo itakusanya Sh.bilioni 221.5 kutoka kwa wanufaika ambao mikopo yao imeiva. Hili ni ongezeko la asilimia 40.5 ukilinganisha na mwaka 2018/19 ambao ni Sh. bilioni 157.7"

SHULE 16 KUANZA KUJIFUNZA KICHINA

Pamoja na mambo mengine, Ole Nasha ambaye aliwasilisha hotuba hiyo kwa niaba ya Waziri wa Elimu, Sayansi na Teknolojia, Prof. Joyce Ndalichako, alisema katika mwaka wa fedha 2019/20, Taasisi ya Elimu Tanzania inatarajia kuandika muhtasari wa lugha ya Kichina kidato cha tano na sita ambayo inafundishwa katika shule za sekondari 16.

Alisema shule za sekondari zinazofundisha Kichina ni Zanaki, Benjamini Mkapa, Morogoro, Kilakala, Dodoma, Umonga, Kiwanja cha Ndege, Ilboru, Arusha, Lindi, Pamba, Mkonge, Mbeya, Samora, Old Tanga na Usagara.

Mkuu wa Mauzo wa Vodacom Kanda ya Dar es Salaam na Pwani, George Lugata (wa tatu kushoto) na Mirza Ngoshani (wapili kushoto) wakikata utepe kuzindua duka jipya la Vodacom katika jengo la Aura jijini Dar es Salaam. **MPIGAPICHA WETU**.

Majaliwa aziagiza taasisi uhakiki wa bidhaa

INATOKA UK 3

Nguvu za Atomiki (TAEC) iliyopo Njiro, jijini Arusha.

"Nafahamu kuwa hii Tume inafanya kazi kwa karibu na bandari vituo vya mipakani ili kudhibiti ubora wa bidhaa zinazoingizwa nchini. Naamini kuanzia sasa mtaharakisha upimaji wa bidhaa na vifaa na kutoa majibu ya vipimo haraka," alisema.

Aliitaka Bodi na Menejimenti ya Tume, waendelee kubuni na kuibua miradi mingine zaidi ya matumizi salama ya teknolojia ya nyuklia.

"Angalieni uwezekano wa kuanzisha kinu cha utafiti kinachotumia teknolojia ya nyuklia (Research Reactor); mtambo wa kuongeza thamani na ubora wa vitu mbalimbali ikiwamo matunda na mazao mbalimbali (multi-purpose irradiator); na mtambo wa kuzalisha dawa za kuchunguza na kutibu maradhi ya saratani (accelerator)."

Amesema kwa kufanya hivyo, maabara hiyo na watumishi wake wataongeza mchango wa teknolojia ya nyuklia kwenye ustawi wa jamii na ukuaji wa uchumi wa Taifa.

Amesema anatambua kwamba Tume ya Nyuklia Tanzania inakabiliwa na changamoto mbalimbali, ikiwemo uhaba wa wafanyakazi na ufinyu wa bajeti ya ujenzi wa maabara awamu ya pili. "Serikali inazichukua changamoto hizo na itaendelea na juhudi za kuzitafutia ufumbuzi kadiri hali ya kiuchumi itakavyoruhusu," alisema.

Waziri Mkuu aliishukuru Jumuiya ya Ulaya kwa msaada wa vifaa vya maabara hiyo vyenye thamani ya Euro milioni 2.2 (sawa na Sh. bilioni 7.5) na kwamba Serikali itaendelea kuwapa ushirikiano katika sekta mbalimbali.

JPM afichua mbinu za kuiibia serikali

INATOKA UK 2

Hata hivyo, Rais Magufuli alimwahidi mwekezaji wa kiwanda hicho cha maparachichi kuwa serikali italifanyia kazi suala lake la malipo ya kodi kwa utofauti ili alipwe.

Akiwa eneo hilo, Rais Magufuli pia alitoa Sh. milioni mbili ukiwa ni mchango wake kwenye Shule ya Msingi ya Ilembe kuweka umeme na kununua mashine ya kuchapisha na kumwagiza mbunge wa jimbo hilo kununua mashine hiyo ndani ya siku tano.

"Nachangia Sh. milioni moja kwa ajili ya kutandaza nyaya za umeme kwenye shule hii halafu wewe mhandisi najua mnahitaji nguzo ili kusogeza umeme pale, sasa Sh. 500,000 zitumike kuvuta umeme na zilizobaki kwa ajili ya kutandaza umeme, mwalimu wa shule nakukabidhi Sh. milioni moja mkaongezee kwenye mashine ya photocopy," Rais aliagiza.

DC akwepa kitanzi cha Rais JPM soko la madini

INATOKA UK 3

Mwishoni mwa wiki, Rais Magufuli, akiwa katika ziarani wilayani Chunya mkoani Mbeya, alitoa onyo kwa wakuu wa mikoa na wilaya ambayo ina madini, lakini hadi sasa hawajatekeleza agizo lake la kuanzisha masoko ya madini.

Rais Magufuli alisisitiza kuwa hawezi kuwa na wakuu wa mikoa wanaoshindwa kutekeleza maagizo yake. Alisema kwake ukuu wa mkoa ni kufanya kazi ya kuwatumikia wanyonge na si vinginevyo.

Ofisa Mwandamizi wa Madini Mkoa wa Kilimanjaro, Fatma Kiondo, akizungumzia soko la madini, alisema watahakikisha wanatekeleza agizo hilo kwa muda uliopangwa kwa kushirikiana na wadau mbalimbali.

"Tutawasiliana na tume pamoja na wizara kufikisha wazo hilo ili kuhakikisha tunafungua soko hili mara moja kwa lengo la kukuza uchumi wa wilaya, mkoa na taifa kwa ujumla," alisema Kamishna Fatma.

Christina Muwakatope, Meneja Biashara na Masoko wa (Kadco), alisema wako tayari kulitangaza soko hilo na kutoa elimu kwa wananchi, abiria na watalii wanaotumia uwanja huo wa ndege ikiwa ni moja ya hatua ya kutangaza utalii na mazuri ya nchi.

"Tutafanya utangazaji wa kutosha, lakini tunaomba mkuu wa wilaya uwatumie watendaji wako wa biashara ngazi ya wilaya na hata wizara kwa ujumla kutangaza soko hilo linalotarajiwa kufunguliwa katika lango la KIA," alisema.

HABARI KITAIFA

Dalili za matunda mpango wa Tasaf

Na Elizabeth Zaya

MPANGO wa kunusuru kaya masikini unaoendeshwa na Mfuko wa Maendeleo ya Jamii (TASAF), umeanza kuzaa matunda kwa walengwa katika Halmashauri ya Makambako mkoani Njombe baada ya maisha ya walengwa hao kuanza kuboreka.

Maisha ya walengwa hao yameanza kuboreka kutokana na kuanzishiwa miradi ya ujasiriamali na TASAF ambayo imewawezesha kupata kipato cha kufanyia mambo ya maendeleo ikiwamo kuanzisha vikundi vidogo vidogo vya ujasiriamali.

Nipashe lilitembelea baadhi ya wanufaika wa mpango huo katika Halmashauri ya Makambako na kujionea miradi ya walengwa hao ikiwamo ya ufugaji mbuzi, nguruwe, kuku na kilimo cha mahindi, papai, mahindi na alizeti.

Mbali na miradi hiyo, pia wengi wao walikuwa wamejenga nyumba bora za tofali za kuchoma zilizoezekwa kwa bati, huku wakionyesha nyumba zao ambazo walikuwa wakiishi awali kabla ya kuingizwa katika mpango wa kunusuru kaya maskini.

Walengwa hao waliishukuru serikali kwa kuwakomboa kutoka katika hali duni zaidi kupitia mpango wa TASAF na kuwafungua kiakili kuwaingiza katika shughuli za ujasiliamali kupitia mafunzo ambayo wamekuwa wakiwapatia.

Getrude Mgohirwa, mkazi wa kijiji cha Usetule katika Kata ya Mhongole, alisema tangu mumewe alipofariki dunia miaka 20 iliyopita, alikuwa akiishi maisha magumu na watoto wake sita, ikiwamo kukosa uhakika wa mlo mmoja kwa siku na kukosa uwezo wa kuwanunulia watoto wake sare za shule na mahitaji mengine.

Alisema baada ya kuingizwa katika mpango huo kupitia uongozi wa kijiji, maisha yao yalianza kuboreka na kuanza kuwa na uhakika wa chakula na kumudu kuwahudumia watoto wake ambao walikuwa wanasoma.

"Kwa kweli hatuna cha kusema zaidi ya kuishukuru serikali kupitia TASAF kwa kutuondoa katika hali ile, hakuna mtu mwingine ambaye anaweza kusimulia vizuri zaidi maisha niliyokuwa naishi na watoto wangu baada ya mume wangu kufariki. Ilikuwa inafika mahali ndani kunakuwa hakuna chakula cha kuwapatia watoto," alisema Getrude na kuongeza:

"Hata wale ndugu ambao wakati mwingine walikuwa wanatusaidia ilifika kipindi kama wametuchoka na aibu yenyewe tulikuwa tunaona kuwaomba kila siku, tunaamua kulala na njaa, lakini Mungu ni mkubwa mpango huu ulituokoa, sasa hivi ni watu wengine tofauti."

Alisema sasa wanachakula cha kusaza, watoto wake ambao bado wanasoma anaweza kuwahudumia na hata kuwa na akiba ya kutosha kupitia msaada huo anaopatiwa na TASAF wa fedha na miradi mingine ya ufugaji na kilimo.

"Mume wangu aliniacha katika kanyumba kadogo kamajani na ilikuwa ikifika kipindi cha masika tulikuwa tunanyeshewa na mvua kabisa tukiwa ndani kwa sababu ilikuwa inavuja, lakini sasa hivi hayo maisha tumeshayasahau, kupitia msaada wa TASAF tunaishi katika nyumba bora," alisema Getrude.

TMEA sasa kuipaisha Tanzania bidhaa kilimo

Na Mwandishi Wetu

UCHUMI wa Tanzania unatarajiwa kupaa kufuatia mapinduzi ya kibiashara kidigitali kuingizwa kwenye biashara za bidhaa za kilimo.

Hayo yamebainishwa na Mkurugenzi Mkazi wa TradeMark East Africa, tawi la Tanzania, John Ulanga, wakati akifungua mafunzo ya matumizi ya mfumo mpya wa biashara za bidhaa za kilimo kupitia mtandao wa Agricultural Trade Information System (ATMIS), jijini Dar es Salaam,

Ulanga alisema, Trade Mark East Africa (TMEA), imefanya ujenzi wa mifumo ya kidigitali ya kufanya biashara nchini Tanzania kuongeza ufanisi wa kufanya biashara za kitaifa na kimataifa, kufuatia matumizi ya mifumo ya kidigitali katika kuomba vibali mbalimbali na kulipia kidigitali, kutaongeza kasi ya kufanya biashara kwa wafanyabiashara na kupunguza muda wa kusubiri kupata vibali na kulipia kwa urahisi.

Tanzania ndio nchi inayoongoza kwa fursa nyingi zaidi za kibiashara katika nchi za Afrika Mashariki, kufuatia kupakana na nchi sita zisizo na bahari.

Ulanga alisema Tanzania ndio nchi inayoongoza kwa fursa nyingi zaidi za kibiashara katika nchi za Afrika Mashariki, kufuatia kupakana na nchi sita zisizo na bahari. Hata hivyo, ilishindwa kuchangamkia fursa hizo kutokana na kufanya biashara kizamani kwa kutumia njia za kianalojia za kuomba vibali.

Alitaja baadhi kazi za TMEA katika kuboresha mazingira ya biashara Tanzania kuwa ni pamoja na kuziwezesha bidhaa kuyafikia masoko ya Afrika Mashariki kwa kugharimia maboresho ya Bandari ya Dar es Salaam yaliyogharimu zaidi ya Sh. bilioni 60, ujenzi wa vituo vya pamoja vya forodha (OSBP) na kuboresha mifumo ya Mamlaka ya Mapato nchini (TRA), vilivyotumia Sh. bilioni 53 na kujenga mfumo wa OSIS unaotumiwa na Wakala wa Barabara nchini (Tanroads), uliogharimu Sh. bilioni mbili.

Aidha, TMEA imetumia Sh. bilioni 2.5 kuboresha na kugharamia mapitio ya Sera ya Biashara, Sera ya Uwekezaji, maandalizi ya Sera ya Ubora, Maandalizi ya Sera ya Kuuza Nje, Mikataba ya WTO. Pia imetumia Sh. bilioni tatu kugharimia kuondolewa kwa vikwazo visivyo vya kikodi, Sh. bilioni 6.5 kwa Shirika la Viwango nchini (TBS), kujenga mifumo ya ubora na Sh. bilioni sita kujenga uwezo wa kidigitali kwa TFDA, MOA, TBS, TMX, TCCIA na ZNCCIA.

Ofisa Mwandamizi toka Wizara ya Kilimo, Mdili Katemani, alisema mfumo wa ATMIS, utawezesha wizara hiyo kutoa vibali kwa kuuza nje mazao na kuingiza nchini kwa njia ya mtandao, vyeti vya ubora wa bidhaa za kilimo, kufanya malipo kwa mtandao, na kupatikana wa taarifa za urari wa kibiashara kwa bidhaa za kilimo.

Mafundi wa kampuni ya ujenzi ya CCECC, wakiweka tuta la kudhibiti mwendo wa magari, katika Barabara ya Sinza - Tandale, eneo la Tandale Magharibi, jijini Dar es Salaam jana. **PICHA: JOHN BADI**

Mil. 400/- kupanua kituo cha afya

Na Yasmine Protace, MKURANGA

KIASI cha Sh. milioni 400, kinatarajia kutumika katika upanuzi wa Kituo cha Afya Kisiju Wilaya ya Mkuranga mkoani Pwani.

Hayo yalisemwa na Mganga Mkuu wa Hospital ya Wilaya ya Mkuranga, Dk Stephen Mwambando, alipotembelea kituo na kujionea ujenzi unavyoendelea.

"Upanuzi huo unatarajia kufika ukingoni, ambapo kutakuwa na ujenzi wa maabara, chumba cha upasuaji mdogo, wodi ya kinamama na nyumba ya mganga mkuu," alisema.

Aliongeza kuwa upanuzi huo umefikia ukingoni ambapo kiasi cha Sh. milioni 400 kitatumika kutoka serikali kuu, hali itakayopunguza utegemezi kwa wagonjwa wanaofuata tiba katika hospitali hiyo.

Dk. Mwanandambo alisema kwenye bajeti hiyo watajenga korido kuunganisha jengo la OPD na maabara, kukarabati ofisi ya waganga pamoja na kununua vitanda na mashuka.

Mkuu wa Kituo hicho, Widman Masika, alimpongeza Mkurugenzi Mtendaji wa Halmashauri ya Wilaya ya Mkuranga, Mshamu Munde, kwa juhudi zake na kufanikisha ujenzi huo kujengwa kwa kiwango cha juu.

Diwani wa Kisiju, Abdul Zombe, aliiomba Wizara ya Afya, Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wazee na Watoto kuwaangalia kwa jicho la huruma na kuwapatia gari la wagonjwa sambamba na watumishi wenye ujuzi na weledi (27), hatua itakayofanikisha kuwaokoa wagonjwa mahututi wakiwamo wajawazito na watoto.

Zombe aliwaomba wadau wakiwamo wawekezaji, taasisi na mashirika ndani na nje ya wilaya kukisaidia kituo cha afya kizungushiwe uzio ili kuimarisha usalama sambamba na kuwajengea jengo la kuhifadhia maiti.

HABARI KITAIFA

Vijiji 600 Igalula sasa kupatiwa mawasiliano

BUNGE limeelezwa kuwa leo serikali itatoa orodha ya vijiji zaidi ya 600 ambavyo vitapelekewa huduma ya mawasiliano.

Naibu Waziri wa Ujenzi, Uchukuzi na Mawasiliano, Atashasta Nditiye (pichani), alitoa ahadi hiyo bungeni jijini Dodoma jana alipojibu swali la nyongeza la Mbunge wa Igalula, Mussa Ntimizi (CCM).

Mbunge huyo alitaka kujua ni lini serikali itapeleka orodha ya vijiji vitakavyopatiwa huduma hiyo ili wabunge washauri maeneo yanayopaswa kuipata.

Katika majibu yake, Nditiye alisema orodha hiyo itatolewa leo kwa wabunge ili wajue vijiji hivyo.

Mbunge huyo alihoji ni lini serikali itawapatia wananchi wa Kata ya Mmale mawasiliano kwa kuweka minara ya mawasiliano.

Katika swali la msingi, mbunge huyo alihoji ni lini serikali itawapatia wananchi wa Kata ya Mmale mawasiliano kwa kuweka minara ya mawasiliano.

Naibu Waziri huyo, akijibu swali hilo, alisema katika Wilaya ya Uyui zaidi ya wakazi 66,056 wamefikishiwa huduma za mawasilino katika Kata za Kizengi, Loya, Lutende, Mabama na Miswaki.

Pamoja na mafanikio hayo, Nditiye alisema bado kuna changamoto za upatikanaji wa huduma za mawasiliano katika Kata ya Mmale.

"Serikali kupitia Mfuko wa Mawasiliano kwa Wote itaviainisha vijiji vya Kata ya Mmale iliyopo katika Jimbo la Igalula kwa kufanya tathmini ya mahitaji kwa ajili ya kuvifikishia huduma ya mawasiliano,"alisema.

Aliongeza kuwa vijiji hivyo vitajumuishwa katika orodha ya miradi itakayoingia katika zabuni zinazotarajiwa kutangazwa Juni mwaka huu.

Mkurugenzi wa Mipango, Utafiti na Sera wa Benki ya Maendeleo ya Kilimo(TADB), Dk. Nyankomo Marwa (kulia) akitiliana saini randama ya makubaliano na Katibu Mtendaji wa SAGCOT Kichocheo ,.John Kyaruzi (kushoto) yenye lengo la kuboresha mazingira ya upatikaji wa mikopo yenye tija kwa wakulima, jijini Dar es Salaam. **NA MPIGAPICHA WETU**

Serikali kufuta malimbikizo mikopo

SERIKALI imesema inakusudia kuyafuta malimbikizo ya fedha za mikopo ya vijana na wanawake ya miaka ya nyuma iliyotakiwa kutolewa kabla ya mwaka 2016 lakini haikutolewa na halmashauri kwa walengwa.

Hatua hiyo inatokana na maelekezo yaliyotolewa na Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Hesabu za Serikali za Mitaa (LAAC) kufuatia malimbikizo hayo kusababisha uwapo wa hoja za ukaguzi kutoka kwa Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali (CAG).

Kusudio hilo lilitangazwa jana bungeni na Naibu Waziri, Ofisi ya Rais, Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa(Tamisemi), Mwita Waitara, alipojibu swali la Mbunge wa Lupembe, Joram Hongoli (CCM).

Mbunge huyo alisema madeni ya halmahauri hususani mikopo ya vijana na wanawake ya miaka ya nyuma kabla ya 2016 yamekuwa hayalipiki kutokana na halmashauri nyingi kutokuwa na mapato ya kutosha kuendesha halmashauri hizo hasa miradi ya maendeleo.

"Je, ni kwanini madeni hayo yasifutwe ili kuondoa hoja za ukaguzi kwenye halmashauri hizo? mbunge alihoji.

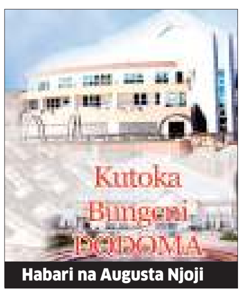

Habari na Augusta Njoji

Akijibu swali hilo, Waitara alisema kwa sasa, kazi ya uhakiki wa takwimu kubaini kiasi ambacho kimelimbikizwa katika halmashauri zote nchini inaendelea na mara tu itakapokamilika taratibu za kufuta malimbikizo hayo zitafanyika.

Alisema kwa sasa, Ofisi ya Rais, Tamisemi inazisimamia kwa karibu halmashauri ili kuhakikisha zinatoa fedha hizo kwa mujibu wa sheria ambayo inasimamia utoaji mikopo hiyo.

Awali, Waitara alieleza kuwa mamlaka za serikali za mitaa zimekuwa zikitoa fedha za mikopo kwa ajili ya vikundi vya wanawake, vijana na watu wenye ulemavu inayotokana na asilimia 10 ya mapato ya ndani ya halmashauri kwa kuzingatia maelekezo ya serikali.

Alisema katika kipindi chote cha utekelezaji hakukuwa na sheria kwa ajili ya kusimamia utengeji na utoaji mikopo hiyo na kusababisha kuwapo kwa changamoto mbalimbali ikiwamo malimbikizo ya fedha ambazo hazikutolewa kwa walengwa katika kipindi husika na kusababisha hoja za ukaguzi kutoka kwa CAG.

Aibana serikali tishio ustawi wa Serengeti

MBUNGE wa Viti Maalum, Amina Mollel (CCM), amehoji bungeni hatua zinazochukuliwa na Serikali ya Tanzania kufuatia tishio la ustawi wa Hifadhi ya Taifa ya Serengeti kutokana na Kenya kuwa na mpango wa kujenga mabwawa ya kuzalisha umeme.

Mollel alisema kuna taarifa kuwa Kenya inatarajia kutekeleza mpango huo wa kujenga mabwawa makubwa na kwamba ujenzi huo unatishia ustawi wa uwepo wa Hifadhi ya Taifa Serengeti.

Akimjibu swali hilo, Naibu Waziri wa Maliasili na Utalii, Constatine Kanyasu, alisema mwaka 2016 serikali ilipata taarifa ya mpango huo uliopangwa kutekelezwa na Serikali ya Kenya na ilifanya uchunguzi.

"Wizara ilifanya uchunguzi wa madhara yatakayosababishwa na miradi hiyo katika Hifadhi ya Taifa ya Serengeti kwa kukusanya takwimu za mtiririko wa maji na kulinganisha na mahitaji halisi ya miradi tarajiwa," alisema.

Aliongeza kuwa uchunguzi ulibaini utekelezaji wa miradi hiyo ungesababisha athari kubwa kwa ikolojia ya Serengeti kwa kuwa takwimu zilizotumiwa na wataalamu wa Kenya kuhalalisha miradi hiyo hazikuwa sahihi.

"Miongoni mwa athari hizo ni pamoja na kuhatarisha ustawi na maisha ya viumbe hai kutokana na ukosefu wa maji katika Mto Mara wakati wa kiangazi," alisema.

Kanyasu alieleza kuwa matumizi ya Mto Mara yanajadiliwa na Tume ya Kuratibu Bonde la Ziwa Victoria (LVBC) chini ya Wizara ya Mambo ya Nje na Ushirikiano wa Afrika Mashariki.

Alisema majadiliano mbalimbali kuhusu hatima ya Mto Mara au miradi mbalimbali inayoathiri maji ya mto huo ukiwamo ujenzi wa bwawa la umeme la Ewaso-Ngiro nchini Kenya, yanaendelea pamoja na utekelezaji wa Mpango wa Bonde la Mto Mara uliotiwa saini Septemba 2016.

Mollel

Kanyasu

Wenye uhitaji maalumu waiomba serikali ajira

Na Zanura Mollel, ARUSHA

WAHITIMU wa elimu maalumu kutoka katika Chuo cha Patandi mkoani Arusha, wameiomba serikali kuwapatia ajira katika shule zenye uhitaji wa walimu hao, ili kuendelea kuwasaidia wanafunzi wenye uhitaji.

Akizungumza na Nipashe Mdhibiti Ubora Mkuu wa Shule, Kanda ya Kaskazini Mashariki ambaye pia ni Kaimu Mkuu wa chuo hicho, Endrew Tamamu, kwenye mahafali ya 23 chuoni hapo, alisema chuo kilianza kutoa elimu maalumu mwaka 1996 na wamefanikiwa kutoa walimu ambao kwa sasa wapo katika shule zenye wanafunzi maalumu.

Alisema kuwa chuo hicho kilianza mwaka 1975, baada ya serikali kubadilisha kutoka shule ya kati ambayo ilianza mwaka 1953, na ilipofika mwaka 1996, serikali iliamua kuhamishia mafunzo hayo chuoni hapo, kutoka katika Chuo cha Ualimu Mkoa wa Tabora.

Hata hivyo, alisema chuo hicho ni pekee nchini, kinachotoa elimu maalumu na kina wataalamu wa kutosha katika nyanja za ufundishaji wa wanafunzi wenye mahitaji maalumu wakiwamo wenye ulemavu, uziwi, vipofu, ulemavu wa akili pamoja na usonji.

Pamoja na mafanikio makubwa waliyonayo, huku akiishukuru serikali kwa kuwapatia fedha kwa ajili ya kuboresha mazingira rafiki chuoni hapo, alisema wanakabiliwa na upungufu wa vifaa vya kufundishia na kuiomba serikali kutatua changamoto hizo.

Mwanachuo Regina Chuwa, alisema changamoto kubwa wanayokabiliana nayo katika majukumu ya kikazi ni ukosefu wa vifaa katika shule za wanafunzi maalumu, huku alidai kuwa kuwafundisha watoto viziwi, kunahitaji ufumbuzi mkubwa.

Alisema pia shule hizo ni chache nchini na kuiomba serikali kujenga shule za kutosha na ikiwezekana zifanywe shule za bweni, kutokana na hali ya kiusalama ya wanafunzi hao.

"Shule hizi zingefanywa bweni wengine wanatoka mazingira magumu, wanapokwenda nyumbani na kurudi usalama barabarani sio mzuri, tunaomba serikali ilitizame hili," alisema.

Watoto 1000 mazingira magumu wanufaika

Na Jaliwason Jasson, MANYARA

SHIRIKA la Compassion Tanzania, limewezesha kielimu watoto wanaoishi katika mazingira magumu zaidi ya 1000 wa Kituo cha huduma ya mtoto Babati kilichopo Kanisa la kinjili la Kilutheri Tanzania (KKKT).

Hayo yalisemwa jana na Mkurugenzi wa kituo hicho, Jonathan Moses Mbesere, wakati akitoa taarifa ya kituo hicho kwenye maadhimisho ya kusherekea miaka 20 ya Compassion International Tanzania, yaliofanyika kwenye kanisa hilo Mjini Babati.

Mbesere alisema tangu kuanzishwa kwa Shirika la Compassion, limekuwa mstari wa mbele kutoa huduma ya huruma kwa miaka 67 iliyopita na watoto wengi wa jamii ya kimaskini wamekuwa wanufaika wakubwa.

Alisema nchi ambazo wanawapa ufadhili watoto wa kundi hilo ni Marekani, Uingereza, Korea, Cuba, Canada na Australia, ambao ndio wana wawezesha watoto hao waliokuwa hawana uhakika wa huduma na kuwawezesha ili wasome vizuri na kufaulu.

Nchi ambazo wanawapa ufadhili watoto wa kundi hilo ni Marekani, Uingereza, Korea, Cuba, Canada na Australia, ambao ndio wana wawezesha watoto hao waliokuwa hawana uhakika wa huduma na kuwawezesha ili wasome vizuri na kufaulu.

Mbesere alisema Babati kuna vituo sita ambavyo ni Kanisa la Anglikana Singe, Anglikana Nakwa, Kanisa la KKKT Babati, Kanisa la FPTC Babati, Kanisa la Elimu Pentekoste Babati na Kanisa la Mungu lililopo Babati.

Alisema vituo hivyo vimeanza kuwaandikisha watoto kuanzia mwaka 2001 na kila kituo kiliandikisha watoto 230 kwa kupita mitaani na kuwaona watoto wakicheza na kuwabaini wenye hali ngumu.

"Mfano tulikuwa hatutangazi siku ya kuanza kuandikisha hawa watoto, ili tusije kuandika ambao hawatakiwi, badala yake tulikuwa tunatembea na kukuta watoto wanacheza wakiwa hawana viatu, nguo na tunawaambia watupeleke kwao na tukifika tulikuwa tunakuta mazingira ni magumu, mtu ukiomba maji ya kunywa unapewa kwa kikombe cha chuma au plastiki na tulikaribishwa kukalia vigoda," alisema.

Aidha, alisema watoto waliokuwa na uhitaji walikuwa wanachukuliwa kuanzia miaka mitatu hadi saba na kuwapatia huduma zinazotakiwa shuleni kuanzia chekechea, wanahudumiwa wanapokuwa wanasoma mpaka elimu ya chuo kikuu, lakini mhusika hatakiwi kuzidi miaka 22 kabla hajahitimu elimu ya juu.

Alifafanua kuwa watoto waliofanikiwa kuhitimu shahada ni wanafunzi watano, Stashahada (10), Astashahada (20), kidato cha sita (10), elimu ya kidato cha nne (58) na vyuo vya ufundi walihitimu (105), huku akiwataja walioajiriwa ni watoto 42 na waliojiajiri wapo 142.

Miongoni mwa changamoto ambazo alisema zinakikabili kituo hicho ni pamoja na ushiriki wa baadhi ya vijana, katika programu za kituoni kuwa ndogo kutokana na wazazi kutowahimiza vijana wao na ufinyu wa bajeti kuwahudumia vijana ambao wengi wao wako katika vyuo mbalimbali na hivyo gharama zao kuwa kubwa hasa kwa vituo vyenye umri mkubwa.

Mmoja wa wanufaika wa Compassion International, Anna Jonas, aliambia Nipashe kuwa walimkuta barabarani walipomuandikisha na alikuwa anaishi na mama yake ambaye hakuwa na uwezo na Compassion ndio wamemsomesha kuanzia darasa la kwanza mpaka diploma na sasa wamemwajiri Compassion Kituo cha Msoga kilichopo mkoani Pwani.

Aliwataka watoto ambao wanasaidiwa na shirika hilo, kujituma katika masomo yao na kutokubali kushawishika hasa watoto wa kike ambao wengine wamekuwa wakidanganywa na wanaume na kuwapachika mimba.

Mkuu wa wilaya ya Mbulu, Chelestino Mofuga (wa tatu kushoto), akichimba kwa sururu wakati akizindua ujenzi wa jengo jipya la halmashauri ya wilaya hiyo, litakalogharimu Sh. bilioni 4.7, katika Kata ya Dongobesh jana. **PICHA: GIFT THADEY**

Mgogoro wa madiwani, mkurugenzi wamkera RC

Na Cynthia Mwilolezi, MANYARA

MKUU wa Mkoa wa Manyara, Alexander Mnyeti, amewataka madiwani na watumishi wa Halmashauri ya Wilaya ya Simanjiro, kuendelea kushirikiana na Mkurugenzi Mtendaji wa halmashauri hiyo, Yefred Myenzi, kwa kuwa serikali haina mpango wa kumhamisha eneo hilo.

Mnyeti aliyasema hayo jana wakati akizungumza na watumishi wa halmashauri hiyo kuhusu mgogoro kati ya Myenzi na madiwani wa halmashauri hiyo.

Alisema mkurugenzi wa halmashauri hiyo, amesimamia halmashauri hiyo kupiga hatua kubwa kwenye maendeleo na serikali haitamhamisha, hivyo madiwani na watumishi waendelee kushirikiana naye kuwatumikia wananchi.

"Kati ya wilaya ambayo inanipa usingizi mzuri ni Simanjiro, ila nashangazwa sijui upepo gani umewapitia leo madiwani mnamkataa mkurugenzi wenu, kwa hoja ambazo hazina mashiko kwani Myenzi hajafuja fedha zozote," alisema Mnyeti.

Alisema malumbano huwa yanawarudisha nyuma, kwa kuwa badala ya kufanya maendeleo wanabaki kulumbana, jambo ambalo halina tija kwao, wala kwa wananchi wa eneo hilo ambao wengi wao ni wafugaji.

Mkuu wa Wilaya ya Simanjiro, Zephania Chaula, aliahidi kuwasimamia na kuwaunganisha madiwani na watumishi wa halmashauri hiyo, kwa lengo la kuwatumikia wananchi.

Mwenyekiti wa Halmashauri ya Wilaya hiyo, Jackson Sipitieck, alisema wataendelea kushirikiana, ili kuhakikisha Simanjiro inazidi kupiga hatua ya maendeleo.

Mkurugenzi wa halmashauri hiyo, Yefred Myenzi, maarufu kama mashine ya kazi, alisema yeye ataendelea kutekeleza wajibu wake, ili kuhakikisha wananchi wananufaika na miradi ya maendeleo ikiwamo elimu, afya na maji.

Mkazi wa Mji Mdogo wa Orkesumet, Magdalena Kivai, alimpongeza mkuu huyo wa mkoa, kwa kuingilia kati suala hilo na kulimaliza, kwa kuwa wananchi waliona malumbano ya viongozi hao hayatawafikisha mahali pazuri.

Walalamika kutopewa shamba la L.M Investment

Na Mary Mosha, SAME

WENYEVITI wa vijiji vya Ndungu, Msufini na Mpirani wilayani Same, mkoani Kilimanjaro, wamelalamikia uongozi wa wilaya hiyo kushindwa kutekeleza agizo la Waziri wa Ardhi, Nyumba na Maendeleo ya Makazi, Wiliam Lukuvi la kuwapatia eneo la ekari 100 kila kijiji kutoka katika shamba la katani la L.M Investment.

Wakizungumza na Nipashe, wenyeviti hao walisema licha ya kufuatilia suala hilo katika ngazi ya wilaya hakuna jitihada zozote zilizochukuliwa hadi sasa jambo ambalo linawapa mashaka na utendaji wa wilaya hiyo.

Paul Gilbert, Mwenyekiti kutoka Ndungu, alisema licha ya kuwa agizo hilo lilitakiwa kutekelezwa ndani ya siku 60 baada ya kutolewa Oktoba 2018, hakuna lililotekelezeka bila sababu yoyote hadi kufikia siku zaidi ya 150.

Alisema hali hii inaonyesha kuwa wananchi wengi hawawezi kupata haki zao kutokana na watendaji kutupiana mpira licha ya kuwa ni agizo la waziri.

Tunaendelea na ufuatiliaji kuhakikisha tunamaliza kizungumkuti kilichopo kwa kufuatilia wapi agizo hilo limekwamia.

"Kucheleweshwa kutekeleza kwa agizo hili kunakwamisha maendeleo, kwa kuwa msimu wa masika unaendelea katika wakati wananchi wamechukua maeneo hayo na kulima ili kujiepusha na baa la njaa katika wilaya hiyo," alisema Juma Hemed, mwakilishi kutoka Kijiji cha Mpirani.

Baada ya kutopata jibu kutoka kwa Mkurugenzi Anna-Claire Shija na Mkuu wa Wilaya ya Same, Rosemary Senyamule, katika kutekeleza agizo hilo, Nipashe ilizungumza na Mkuu wa Mkoa wa Kilimanjaro, Dk. Anna Mghwira, kufahamu nini kinaendelea katika kuhakikisha agizo hilo linatekelezeka, alisema watu hao wawili ndio watekelezaji wa agizo hilo na haoni sababu za kuendelea kurushiana mpira.

"Hili ni suala la kutekeleza agizo la Waziri Lukuvi na si kurushiana mpira... nitalifuatilia kwa ukaribu kujua kwa nini miezi mitano imepita na mwekezaji tayari kalipa, kwanini wananchi hawapati haki yao... hatutakubali serikali ya sasa kupakwa matope kwa watendaji wachache ambao hawatekelezi wajibu wao kwa wakati," alisema Dk. Mghwira.

Kamishna wa ardhi Kanda ya Kaskazini, Leo Komba, alikiri kucheleweshwa kwa utekelezaji wa agizo la waziri Lukuvi kutokana na sababu mbalimbali za kiutendaji kutoka kwa Mkuu wa Wilaya ya Same pamoja na Mkurugenzi wa halmashauri hiyo.

"Tunaendelea na ufuatiliaji kuhakikisha tunamaliza kizungumkuti kilichopo kwa kufuatilia wapi agizo hilo limekwamia," alisema.

Kwa upande wake, Kaimu Mkurugenzi wa shamba hilo, Alan Abas, aliiambia Nipashe kuwa, anasikitika kuwa tayari walishalipia kwa kadri walivyoelekezwa na halmashauri ili shamba hilo liweze kupimwa, lakini badala yake hakuna kinachoendelea.

"Waziri Lukuvi alitoa miezi miwili shamba hilo liweze kupimwa na sisi tuliandikiwa barua ya kututaka tulipie fedha kiasi cha Sh. milioni 4.9 kwa ajili ya upimaji, lakini hadi sasa hakuna kinachoendelea na kinatuathiri kwa kuwa hakuna uzalishaji unaoendelea, hivyo tunaiomba mamlaka husika kuharakisha upimaji," alisema.

Mwendesha guta akipangua mizigo, baada ya kudondoka katika eneo la Magomeni Mwembechai, jijini Dar es Salaam. **PICHA: MIRAJI MSALA**

ATE kutoa tuzo kwa mwajiri bora

Na Mwandishi Wetu

CHAMA cha Waajiri Tanzania (ATE), kimezindua rasmi mchakato wa kumtafuta mwajiri bora wa mwaka huu lengo likiwa ni kutambua mchango wa waajiri wenye misingi bora ya usimamizi wa nguvu kazi na rasilimali watu ili kuwawezesha kutimiza wajibu wao kwa ajili ya kuongeza uzalishaji kibiashara.

Akizungumza na waandishi wa habari jana jijini Dar es Salaam, Mkurugenzi Mtendaji wa ATE, Dk. Aggrey Mlimuka, alisema tuzo ya mwajiri bora wa mwaka (EYA) ni zoezi lililoanzishwa na kuendeshwa kila mwaka na Chama cha Waajiri Tanzania tangu mwaka 2005.

"Tuzo za mwaka huu zimepanuka sio tu kujali rasilimali watu bali kutambua waajiri wanaofuata taratibu za kitaifa na kimataifa katika uendeshaji wa biashara zao," alisema.

Alisema ushiriki wa tuzo ya mwajiri bora umeendelea kuongezeka mwaka hadi mwaka kutokana na ukweli kuwa waajiri wengi wamehamasishwa kuthamini watu katika kufanikisha shughuli za biashara kama nyanja muhimu ya usimamizi wa rasilimali watu mahali pa kazi.

Dk. Mlimuka alisema mwaka huu 2019 kutokana na maoni waliyopokea kutoka Ofisi ya Waziri Mkuu, wadau na wataalamu wetu mbalimbali, tuzo ya mwajiri bora kwa mwaka huu wameongeza vipengele vipya vitatu na kufikia vipengele 38 kutoka 35 vilivyokuwapo awali.

Alivitaja vipengele vilivyoongezeka kuwa ni mwajiri bora anayeendeleza mafunzo ya ujuzi wa kazi kwa wahitimu (Internship), Mwajiri bora anayetoa mafunzo ya Uanagenzi na Mwajiri Bora anayezingatia hakirasilimali (local content).

"Lengo la kuongeza vipengele hivi ni kuendelea kuziboresha tuzo hii na kuongeza ushindani miongoni mwa washiriki na pia kujaribu kugusa kila eneo ambalo litaleta tija katika ukuzaji na uendelezaji wa rasilimali watu katika maeneo ya kazi." Dk Mlimuka alisema.

Dk. Mlimuka alisema tuzo hizo mpya zitakuwa ni nyongeza ya zile ambazo zimekuwa zikitolewa katika masuala ya utawala na uongozi, ubora katika usimamizi wa rasilimali watu, bidhaa au huduma, uzalishaji na ubunifu, uwajibikaji katika mwenendo wa biashara, utendaji unaokidhi, ushirikishwaji wa mwajiriwa, ukuzaji wa vipaji, mafunzo na maendeleo pamoja na usalama wa mwajiriwa katika mazingira ya kazi.

Ukataji miti wahatarisha ukame Same, Mwanga

Na Mwandishi Wetu, MOSHI

BALOZI wa mazingira nchini Tanzania, Padri Msafiri Aidan, amesema wilaya za Same na Mwanga zina changamoto kubwa ya uharibifu wa mazingira ikiwamo ukataji miti ovyo na uchomaji wa mkaa hali inayochangia kuongezeka kwa ukame kwenye wilaya hizo.

Akizungumza na Nipashe mjini Moshi, mkoani Kilimanjaro, alisema kuna haja ya serikali kubadilisha sheria ya mazingira kutokana na iliyopo kupitwa na wakati.

Alisema, asilimia 80 ya uoto wa asili umepotea katika wilaya hizo kutokana na miti mingi kukatwa kwa matumizi ya mkaa na kuni.

"Ukiangalia wilaya za Mwanga na Same ndizo zinaongoza kwa tatizo la ukame na hali hiyo inatokana na wakazi wa maeneo hayo kukata miti ovyo, kwa kuwa shughuli yao kubwa ni uchomaji wa mkaa, ambao unasafirishwa katika mikoa ya Arusha, Kilimanjaro na Dar es Salaam," alisema.

Alisema serikali pamoja na wadau mbalimbali wa mazingira wanatakiwa kuwapatia wananchi wa wilaya husika nishati mbadala ili waweze kuachana na shughuli hizo haramu.

Mkuu wa Wilaya ya Mwanga, Thomas Apson, alisema msitu wa Kileo umevamiwa na watu wasiokuwa na moyo wa kizalendo wa kutunza mazingira na kusababisha uharibifu wa mazingira.

"Nimeshuhudia eneo kubwa la hifadhi ya msitu huo, ambao ni sehemu ya chanzo cha maji, likiwa limekatwa miti huku kukiwa na zaidi ya matanuru 12, mengine yakiwa yanafuka moshi na mengine yakiwa kwenye hatua za kuwashwa moto kwa ajili ya kupata mkaa," alisema.

Alisema kuwa kutokana na uharibifu huo, serikali wilayani humo imeshawachukulia hatua za kisheria Mwenyekiti wa Kijiji cha Kileo, Kazeni Mcharo na Mtendaji wa Kijiji hicho, Rista Sumpa, kwa kushindwa kusimamia msitu wa hifadhi wa Kileo.

Nipashe
TESA
Jumanne Aprili 30, 2019
TEKNOLOJIA • ELIMU • SAYANSI

Ukurasa 15

Ukosefu wa ajira unapotetemesha heshima ya taaluma, vyeti, shahada

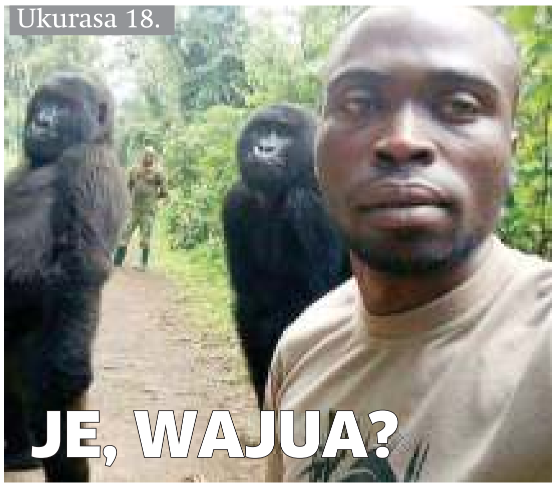
Ukurasa 18.

JE, WAJUA?

Sokwe mtu wapiga 'selfie' DRC

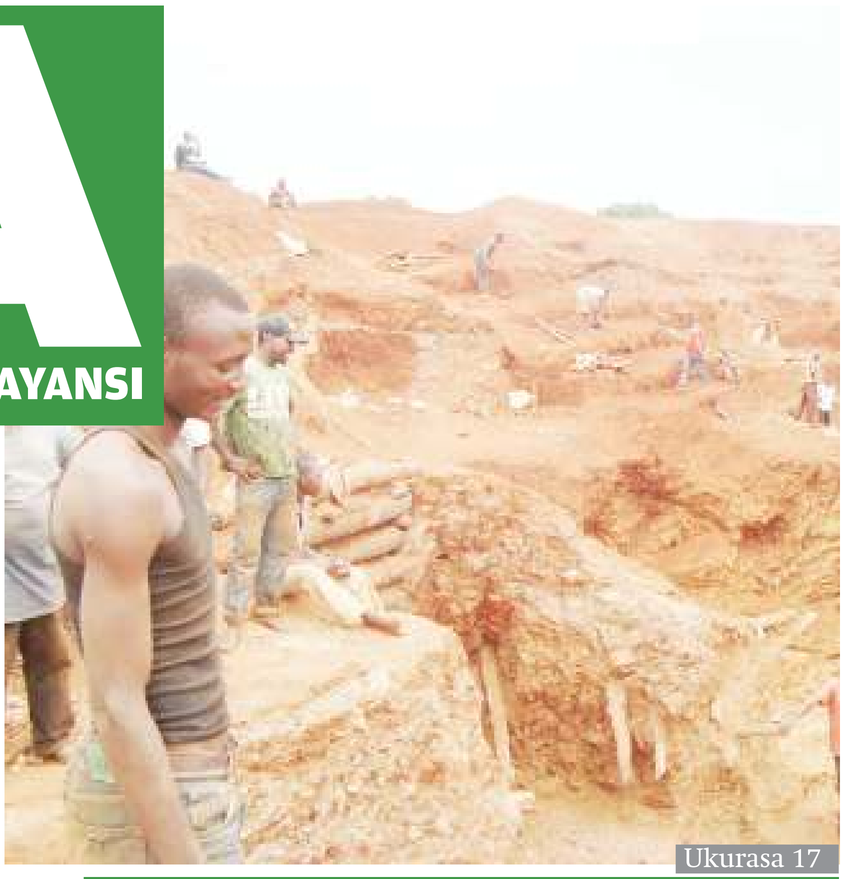
Ukurasa 17

Dhahabu barani Afrika yatoroshwa kila mwaka

Mikakati kuinua ufaulu Mbeya yazaa matunda

Ukurasa 16

Msemaji wa Jeshi la Polisi nchini, Naibu Kamishina wa Polisi (DCP), Ahmed Msangi. **PICHA: MTANDAO**

ELIMU KUTOKA POLISI

MALEZI BORA NI NJIA YA KUZUIA UHALIFU NCHINI

USALAMA ni dhana ya kuwa huru kutokana na hatari au hofu fulani ndani ya Jamii.

Jukumu la kuimarisha Usalama wa raia na mali zao ni kazi ya msingi ya kikatiba lililopewa Jeshi la Polisi kwa lengo la kuhakikisha wananchi na mali zao wanaishi kwa amani na utulivu.

Ndani ya Jamii kuna mifumo mbalimbali ambayo inatakiwa kufuatwa ili Jamii iweze kuishi katika mazingira ya amani na usalama.

Mifumo hiyo hufanyakazi kwa kutegemeana ambapo mfumo mmoja ukiwa na tatizo unapelekea mfumo mwingine kushindwa kutekeleza majukumu yake kama inavyotarajiwa.

Miongoni mwa mifumo hiyo ndani ya jamii ni mfumo wa malezi ya watoto ambao huanzia ngazi ya familia, mfumo wa dini, mfumo wa kisiasa pamoja na mfumo wa ulinzi na usalama.

Mfumo wa malezi unaohusika na jukumu la malezi ya watoto huanzia ngazi ya familia pale mtoto anapozaliwa mpaka kufikia umri wa kujitegemea.

Ikiwa mtoto hatapata malezi mazuri kupitia mfumo wa malezi na mfumo wa kidini ambao humjenga mtoto kiroho, mtoto huyo hujikuta katika makundi mabaya ndani ya jamii na hivyo kupelekea kutenda vitendo viovu au kwa lugha nyingine uhalifu.

Kwa kuzingatia umuhimu wa kuwalea watoto katika malezi bora yenye misingi ya kidini ambayo kwa ujumla hukataza matendo maovu ambayo kwa lugha ya kiusalama huitwa uhalifu, Msemaji wa Jeshi la Polisi nchini, Naibu Kamishina wa Polisi, (DCP) Ahmed Msangi amewaomba watu wenye mamlaka ya kufanya doria za kiroho ili waweze kushirikiana katika kutokomeza uhalifu hapa nchini.

Doria za kiroho hutekelezwa na viongozi wa dini kwa kufanya mahubiri, kukataza kufanya vitendo vya uhalifu ndani ya jamii kupitia nyumba za ibada na mikutano ya hadhara ili jamii iondokane na uhalifu.

"Viongozi wa dini wana jukumu la kuhakikisha wanafanya mahubiri yanayohamasisha umoja na utengamano ndani ya jamii pamoja na kukataza waumini kuacha kutenda dhambi ambayo kwa lugha ya kiusalama tunaweza kufananisha na uhalifu". DCP Msangi.

Jeshi la Polisi kupitia Kamisheni yake ya Polisi Jamii, liligundua kuwa linatumia nguvu kubwa katika kupambana na wahalifu ambao wamo ndani ya jamii na tunashirikiana nao katika kufanya ibada Kanisani na misikitini hivyo, ushiriki wa viongozi wa dini katika kupambana na uhalifu ni matarajio yetu utabadilisha watu wengi ndani ya jamii na kuwa watu wema.

Pia, amewaomba viongozi wengine wa mikoa kuhuisha na kuanzisha kamati hizo za amani za mikoa ili ziweze kushuka hadi ngazi ya wilaya kwa lengo la kuwa na mkakati wa pamoja katika suala la kubaini viashiria vya uhalifu na wahalifu.

Ushirikiano baina ya Jeshi la Polisi na viongozi wa taasisi za dini kupitia kamati hizo za dini ngazi ya mkoa hadi wilaya itakuwa ni chachu ya mapambano dhidi ya uhalifu na wahalifu katika kuimarisha usalama wa raia na mali zao ili kujenga jamii yenye hofu ya uhalifu ndani ya jamii.

Imetolewa na;
Kitengo cha Uhusiano
Makao Makuu ya Jeshi la Polisi.
S.L.P 9141
Dar es Salaam
Baruapepe habariphq@yahoo.com, habari.phq@tpf.go.tz ***ITAENDELEA***

TUJIFUNZE KISWAHILI

BARNABAS MARO
marobarnabas@yahoo.com

Waandishi mnachafua Kiswahili!

NYIE waandishi endeleeni kuchafua lugha yetu ya taifa (Kiswahili), ila mimi sitochoka kuwakumbusha na kuwakosoa kila mnapotumia maneno yanayopotosha Kiswahili.

Kila neno lina kipindi chake. Maana yake kila neno lina wakati wake au kipindi linaposibu au kufaa. Methali hii hutumiwa kumwerevusha mtu anayesema maneno fulani pasipofaa au yasipohitajika. Pia twakumbushwa kuwa kila jambo lina wakati wake; hamna linalofanyika likafana kabla ya wakati wake.

Sikatai kuwa kuna maneno ya kihuni yanayozungumzwa vijiweni na mitaani. Ni watu wachache wanaoelewa maana ya maneno hayo; si wote. Kwa hiyo ni muhimu kutumia maneno halisi ya Kiswahili yanayoeleweka mijini na vijijini. Kwa maana hiyo, ni rahisi wageni wanaojifunza Kiswahili kuelewa matumizi sahihi ya maneno.

"Jeuri ya fedha ... Zahera kuvuta silaha matata" ni kichwa cha habari cha gazeti mahiri la michezo nchini. Maana halisi ya 'silaha' ni kitu chochote kwa mfano rungu, kisu, bunduki n.k. kinachotumiwa kupigana na kujeruhi au kuua; vuruga mipango ya watu, haribu mali ya watu.

'Matata' ni hali ya kugombana inayozuka miongoni mwa watu; ukorofi; mtu mwenye tabia ya ugomvi. Je, ni kweli kuwa Zahera atailetea Yanga 'silaha matata?' Ukurasa wa pili wa gazeti hilo kichwa cha habari kimeandikwa: "ZAHERA SILAHA." Maana ya 'silaha' nimeieleza kwenye paragrafu ya juu. Je, Zahera ni silaha?

Kichwa kingine cha gazeti hilohilo kiliandikwa: "Kumbe Yanga wanataka tu ndoo buana!" Hebu tuone maana ya maneno mawili ya mwisho: 'Ndoo' ni chombo cha bati au plastiki cha kuhifadhia vitu vya majimaji; chombo kidogo kama vile cha buyu kilichofungwa kamba cha kutekea maji katika kisima kirefu. Chombo cha kutilia maji chenye umbo la mche duara ambacho hutengenezwa kwa bati au plastiki na aghalabu huwa na ujazo wa lita 20 au 10.

Sijui siku hizi mafunzo ya uandishi yakoje. Tuliosoma enzi za mkoloni tuliambiwa beleshi/sepetu tuliite hivyo na si 'kijiko kikubwa.' Siku hizi maneno hutumiwa ndivyo sivyo. Kombe ni kitu cha thamani kinachotolewa kuwa kielelezo cha ushindi katika mchezo kama vile mpira wa miguu; kandanda/kabumbu/soka n.k. Pamoja na ukweli huu, waandishi wa michezo hutumia 'ndoo' kuwa m-badala wa kombe!

Aidha 'kombe' ni neno lenye maana zaidi ya hiyo. 1. Sahani kubwa ya kaure (chombo kilichotengenezwa kwa udongo wa aina hiyo); 2. Maakulati maalumu yanayoandaliwa na somo kwa bwana harusi na watu wake wa karibu; chakula kinachopelekwa msikitini kuwa ni sadaka; 3. Dawa ya kunywa inayotokana na maandishi ya Kiarabu; 4. Mmea unaotambaa wenye sumu inayotiwa kwenye ncha za mishale; 5. Sehemu iliyopinda katika nanga au kiopoo.

'Buana' si neno la Kiswahili ila waandishi wa michezo hulazimisha kuwa maana ya bwana kwa sababu wazijuazo wenyewe! Baadhi yao huandika 'bana' badala ya bwana, almuradi wanajiridhisha wenyewe! Kwa kuwa wao ni macho na masikio ya wasomaji, wanapaswa kuandika lugha sahihi inayoeleweka badala ya kupotosha maneno. Bwana si 'bana' wala 'buana.'

"Yaani huyu jamaa alipotea jana, maana kama si Profesa Ndalichako sijui ingekuwaje pale. Waitara mbona ulifanya hivyo mbele ya wageni kutoka Uganda? Dah uwe unajiandaa mtumishi wewe kwani bila kufanya hivyo itakuwa sheeda." Hii ni sehemu ya habari iliyoandikwa na mwandishi anayefuatilia vituko vya ndani ya Bunge la Jamhuri ya Muungano wa Tanzania jijini Dodoma.

'Dah' na 'sheeda' ni lugha ya nchi gani? Mwandishi alitumia neno 'dah' kwa maana ya 'do!' yaani tamko litolewalo kuonesha mshangao au kushtushwa na jambo fulani. Hata hivyo 'sheeda' si neno la Kiswahili ingawa baadhi ya waandishi hulitumia eti kwa maana ya 'shida!' ambalo maana sahihi na halisi ni hali ya kupungukiwa na mahitaji muhimu ya lazima kama chakula, malazi n.k.

Mwandishi huyo alimalizia habari yake hivi: "Chezea watu wa Igunga wewe, usiwe na haraka kujibu kabla ya kujiandaa ujue Dk. Kafumu anatoka koo za kichifu." Neno 'chezea' sasa latumiwa hata kwenye matangazo: "Hapana chezea ... Pesa Up" badala ya "usichezee ... Pesa Up." Waandishi na watangazaji hupotosha maneno ya Kiswahili kila uchao.

"Taarifa za tukio hilo zinaeleza kuwa marehemu alijinyonga kwa kutumia kamba ya katani ambayo aliifunga katika dali ya paa la chumba cha nyumba aliyokuwa akiishi na mumewe katika kijiji cha Majengo mjini Tunduru." Maana ya 'dali' ni kikomo, tama au mwisho kwa lugha ya kishairi. Hapana shaka mwandishi alikusudia neno 'dari' lenye maana mbili: 1. Sehemu ya juu ya nyumba iliyo chini ya paa na 2. Sehemu ya nyuma ya chombo ambayo watu hukaa na chini huwekwa mizigo; sitaha.

"Hii kali! Mwamuzi alewa amwaga kojo uwanjani." Nimeandika mara nyingi kuwa kuna maneno ya kutumia kwenye mazungumzo tu lakini si kuandikwa lakini bado waandishi hawanielewi! 'Kojo'si neno la kuandikwa kwani neno sahihi ni 'mkojo' yaani majimaji yanayotoka mwilini kupitia utupu wa mbele. Uchafu wa majimaji yanayojikusanya katika kibofu na kutoka nnje kwa njia ya tupu ya mbele ya mtu. Kichwa cha habari ya mwandishi kingeandikwa: "Mwamuzi mlevi akojoa uwanjani."

"Tuko kitaani kwa sasa shangwe ni kama lote ..." Hapa msomaji hana anachoelewa kwa sababu sentensi imeandikwa kwa maneno ya kihuni yanayozungumzwa mitaani. Hakuna 'kitaa' bali ni mtaa. Nashindwa kuelewa maana ya "shangwe ni kama lote!"

Methali: Kuchamba kwingi mwisho huondoa mavi.

marobarnabas@yahoo.com
0784/0715 334 096

UCHAMBUZI

NA MICHAEL ENEZA

Ukosefu wa ajira unapotetemesha heshima ya taaluma, vyeti, shahada

UMUHIMU wa washikadau katika utoaji wa elimu unafahamika kama sehemu ya mfumo wa elimu kwa jumla, ila umekuwa ukibadilika kulingana na wakati, ikiwa ni pamoja na malengo ya elimu wakati uliopo.

Zipo hatua tatu za kuhusika kwa washikadau ambazo Tanzania imepitia tangu uhuru, na inaelekea sasa kuna kitu kama mparaganyiko katika uhusika huu.

Hata hivyo, huenda ukawa ni chanzo cha kupambanua vyema zaidi malengo ya elimu, ili kuhusika kwa washikadau kusisuguane na mahitaji ya utoaji wa elimu.

Ni suala la kuingia katika mchanganuo wa kina kuhusu elimu yenyewe, wahusika wake na jinsi ya kuipambanua, ili waanze kujipanga upya.

Tatizo ambalo linafikisha sekta ya elimu njia panda ni kutokuwepo kwa uhusiano kati ya uhitimu na kuwa na shughuli ya maisha (occupation) ambalo ni suala tofauti na ajira kama hitaji la kipato kimaisha, kiuchumi.

Suala la shughuli ambayo mtu anakuwa huru kuifanya au anaweza kuifanya mara anapotoka shule au chuo ndiyo inaitwa 'kujiajiri,' lakini mara nyingi hata wenye shahada za juu kitaaluma wamegwaya kupata ajira halisi.

Kupata ajira inayoendana na kiwango cha elimu alichofikia mtu ni tatizo, ingawa bado ndiyo lengo halisi la maisha na elimu kwa jumla, lakini bado ni tatizo la ziada ukilinganisha na suala la kuwapo kwa ajira kama uhakikisho wa maisha.

Tatizo hilo halikuanza juzi, na hadi ilipofikia mahali ambapo hakuna kiwango cha elimu kinachohakikisha ajira kwa mhusika, bado ilikuwa ni suala la ngazi ya kitaaluma, kusoma alikofikia mhusika, na tatizo la ziada ni hili la kuchagua kazi.

Imefika mahali ambapo ngazi zote za elimu zinatoa watu zaidi ya wanaohitajiwa katika soko, na wale wenye elimu zaidi katika tasnia husika huanza kuwasonga wenye elimu duni zaidi, hivyo unasikia kuanzia mwakani wenye shahada za vyuo vikuu watakuwa wanaajiriwa kufundisha shule za msingi.

Vyeti vitakuwa sasa havina thamani, na wenza wake, stashahada nazo zitakuwa ziko ukingoni kukosa umuhimu, shahada zikienea.

Katika kipindi kilichofuata uhuru, ambako tatizo la ajira halikuwapo, mitaala ilikuwa ni kila kitu lakini likaingia tatizo la uwiano kati ya mwelekeo wa taifa na elimu inayotolewa na wengi watasema tatizo la kufundisha na viwango vya walimu na wanafunzi sawia lilianzia hapo.

Hata hivyo, hali halisi ni kuwa kuanzia mwisho wa miaka ya 1960 bei ya mazao muhimu nchini kama pamba, karafuu n.k. ilianza kushuka katika soko la kimataifa huku bidhaa za viwanda zinazoagizwa kutoka nje zikipanda bei.

> Imefika mahali ambapo ngazi zote za elimu zinatoa watu zaidi ya wanaohitajiwa katika soko,..

Mwaka 1985, wakati akiondoka madarakani, Mwalimu alisema mwaka 1965 tulikuwa tunahitaji tani moja ya pamba kununua trekta, lakini mwaka 1985 tunahitaji tani 10 za pamba kununua trekta kama hilo, hoja iliyovuma nchi za Magharibi.

Wanaharakati wakamwita Saint Julius aliyetoa hii 'parable' (mfano) wa tani 10 za pamba na trekta. Kimsingi tulikuwa tunafukarika, siyo kuendelea.

Kipindi cha miaka ya kati 1980 hadi 1990 ilikuwa ya kuanza kwa ujasiriamali wa kipato cha ziada, kwani ajira bado zilikuwa zinapatikana ingawa kuuzwa na kufungwa kwa mashirika ya umma na 'videco' (mashirika ya uchumi ya wilaya na mikoa) kulileta tatizo la ajira mbadala.

Wengi waliopunguzwa hawakupata mahali pengine pa kuajiriwa na wakaanza kufanya biashara za mitaani, na miaka ya 1990 ndipo zoezi la kupunguza wafanyakazi kwa nguvu wakati matumizi ya kompyuta yakianza kuenea kulipotekelezwa.

Kulikuwa pia na msukumo wa kuwa na mishahara inayoendana na ngazi ya kitaaluma, wao huita 'mishahara shindanishi,' ili wataalamu wasikimbie.

Kupanuliwa na idadi ya vyuo na vyuo vikuu hasa kutokana na sera za uliberali zilizoondoa vizuizi kwa watu binafsi kufungua shule au vyuo kuliongeza idadi ya wahitimu.

Pia kuna msukumo wa kijamii wa kupanua nafasi za elimu kwa wahitimu, kuwapo vyuo na hata vyuo vikuu katika kanda na mikoa tofauti kama suala la ustawi wa jamii, huku matumizi ya kompyuta yakipunguza idadi ya watu wanaohitajiwa imekuwa ndiyo hali halisi kwa zaidi ya miaka 10 sasa.

Ikafikia mahali ambapo hakuna tena ajira serikalini, licha ya kuwa ndiyo tegemeo la ajira za kitaaluma kwani kwingine anakuwa ni mwenye mali, vijana wake wasome wasimamie, waajiri 'manamba.'

Ukweli ambao sasa unaanza kujidhihirisha ni kuwa wanaopata shughuli za kufanya katika maisha ni wale wenye mwelekeo wa kiufundi katika eneo hili au lile, iwe ni ufundi wa mashine, umeme, ujenzi, kupaka rangi, na hata udereva wa 'bodaboda' au magari, iwe ni daladala au binafsi, n.k.

Yako maeneo mengine ya ujuzi ambayo si rasmi kwa mfano uimbaji, uzungumzaji (uchekeshaji), na sanaa zinazohitaji mafunzo kama kuigiza, au vipaji kama ilivyo katika uimbaji na kujaribisha vyombo hadi kuvizoea.

Kwingineko taaluma za jadi zinabadilika na kuwa sanaa, kwa mfano uandishi wa habari una maeneo tanzu mapya, hasa uzungumzaji katika vituo vya redio na televisheni; uendeshaji wa sherehe unakuwa mbadala wa 'public relations,' mahusiano ya kitaasisi, kijamii.

Wanaharakati wa kupinga utandawazi katika Chuo Kikuu cha Dar es Salaam wangeweza kusema kuna hali ya udunishaji wa taaluma na 'urahisishaji' wa elimu kwa jumla, kuwa kinachotakiwa ni kipaji au mafunzo katika eneo fulani uweze kuingia, siyo vyeti au ngazi ya kusoma.

Labda tu kitakachowezesha jamii ithamini elimu na vyeti hapo mbeleni ni kupanuka kwa huduma za kawaida kama ualimu, uuguzi, usalama wa raia (polisi, ulinzi kupitia asasi binafsi au katika serikali za mitaa) ambazo, kama ilivyo michezo, uwezo wa dansi (kunengua) na hata kazi zinazoonekana ni rasmi kama uhudumu wa bar hazina mishahara kamili. Ni malipo ya kujikimu tu.

Katika mifumo iliyoendelea ya kisiasa nchi za Magharibi, siasa inakuwa ni eneo mojawapo la ajira pana nchini, kwani kila chama kinachoshiriki uchaguzi kinahitaji watu wanaogombea kupitia chama hicho, wenye uwezo wa kufafanua hisia zake, zieleweke na zipigiwe kura na wananchi.

Ni katika hali hiyo ambako kazi za ushauri kwa mfano kuandika hotuba kwa mlengo wa aina maalum unaoelekea kundi pana la watu bila kuwasahau wengine wanaounga mkono sera au hisia za chama hicho bila kuwa wakereketwa zinaanza kupata soko.

Ni mazingira ya urahisi wa bidhaa na uwezo wa wagombea kuajiri watu wa muda mfupi, kama vile nyumba au mitaa inakuwa na uwezo wa kuajiri walimu kuwafundisha watoto wao karibu na nyumbani au vituo vya masomo ya ziada vingi tu.

Sasa hivi tatizo linaonekana kama ni la kuwapo kwa shahada na vyeti vya kawaida ambavyo havitoi ajira, tofauti na stadi za maisha (ufundi) ambazo zina uhakika zaidi wa ajira, lakini katika hali halisi tatizo ni uwezo wa kununua na hivyo hitaji halisi la bidhaa.

Kila aina ya taaluma ni bidhaa na maeneo mengi yanahitaji kuwa na msingi wa kutosha wa elimu kwa ngazi ya shahada au ya pili, ili kuingia 'kichwa kichwa' kwa mfano katika eneo la ushauri wa kisiasa, kuandika hotuba, n.k.

Kimsingi uwezo huo wa kuhitaji bidhaa na kuzinunua (ambayo ni pamoja na kuhitaji uwezo kitaaluma na kuutumia kwa mahitaji tofauti ya kijamii, kisiasa au kiuchumi) hali ya kukosekana ajira itapungua lakini haitaisha, kama inavyoonekana nchi zilizoendelea.

Kubadilika mitambo na kutumia ile ya kujisogeza yenyewe na kuhitaji watu wachache, halafu kompuyta zinawezesha mtu mmoja kufanya vitu vingi kwa siku moja tofauti na awali; kujishikiza hapa na pale kitaaluma ndiyo mustakabali wa elimu kwa sasa.

Baadhi ya wahitimu wa mojawapo ya vyuo vikuu nchini. **PICHA: MTANDAO**.

ELIMU

NA NEBART MSOKWA, MBEYA

Mikakati kuinua ufaulu Mbeya yazaa matunda

• Kutoka nafasi ya 23 mwaka 2015 hadi ya pili kitaifa mwaka jana

KWA muda mrefu sasa kumekuwapo na ushindani mkubwa katika sekta ya elimu nchini kati ya mkoa mmoja na mwingine ambapo kipimo cha ushindani huo kikiwa ni nafasi ambayo mkoa unashika kwenye mitihani ya kitaifa.

Katika ushindani huo historia inaonyesha kuwa miaka ya 1990, Mkoa wa Mbeya ulikuwa miongoni mwa mikoa iliyokuwa inafanya vizuri kwa kushika nafasi za juu kitaifa kwenye mitihani ya ngazi mbalimbali.

Hata hivyo, hali hiyo ilianza kubadilika miaka ya 2000 pale mkoa huo ulipoanza kuporomoka.

Ulionekana kuporomoka zaidi katika matokeo ya kidato cha nne ya mwaka 2015 uliposhika nafasi ya 23 kati ya mikoa 30, hali ambayo iliwashtua viongozi na wadau mbalimbali wa sekta ya elimu mkoani humo.

Kufuatia hali hiyo, aliyekuwa Mkuu wa Mkoa wa Mbeya, Amos Makalla, alilazimika kuwaita wadau mbalimbali wa elimu kwa ajili ya kubainisha eneo lililokuwa linateleza na kuweka mikakati kabambe kwa ajili ya kurejesha heshima yake.

Kikao hicho kilichowahusisha pia walimu wakuu, wakuu wa shule pamoja na maofisa elimu wa kata na wilaya zote, kilipitisha maazimio mbalimbali likiwemo la kuwapatia motisha walimu ambao wanafunzi watafanya vizuri masomo yao kwenye mitihani ya kitaifa.

Aidha, wadau walikubaliana kuwapatia motisha wanafunzi watakaofanya vizuri kwenye mitihani ya kitaifa ya darasa la nne, darasa la saba, Kidato cha pili na cha nne.

Mbali na motisha, walikubaliana pia kuhakikisha miundombinu ya elimu inaimarishwa ikiwamo ya ujenzi wa vyumba vya madarasa ili kuondoa msongamano wa wanafunzi kwenye madarasa pamoja na kuboresha miundombinu ya vyoo.

Katika mlolongo huo, ilianzishwa siku ya elimu ambayo huwakutanisha wadau wote kila mwaka, kwa ajili ya kufanya tathmini ya hali ya elimu kwa mwaka uliopita na kupanga mipango mipya ya mwaka unaofuata.

KUPANDA KWA UFAULU

Utekelezaji wa maazimio hayo pamoja na mengine ulianza mara moja mwaka 2016.

Hali hiyo imesababisha mabadiliko ya ufaulu ambapo sasa umeanza kupanda hasa kwa wanafunzi wa kidato cha nne na darasa la saba.

Ofisa Elimu wa Mkoa wa Mbeya, Paulina Ndigeza (Kushoto), akiwahutubia wadau mbalimbali wa elimu mkoani Mbeya, Machi 21 mwaka huu, wakati wa Kongamano la Elimu.

Mkuu wa Wilaya ya Mbeya, William Ntinika (Kushoto) na Mkurugenzi Mtendaji wa Halmashauri ya Wilaya ya Mbeya, Steven Katemba (kulia), wakipokea Ngao ya Ushindi wa taaluma kimkoa kutoka kwa Mkuu wa Mkoa wa Mbeya, Albert Chalamila.

> Kile chakula ambacho mtoto hutunziwa awapo shuleni, basi sasa inabidi akipate hukohuko shuleni…ni lazima wote tushirikiane kwa mfumo tutakaoona unafaa, ila watoto wale chakula shuleni,

Mmoja wa wanafunzi wa kike waliofanya vizuri kwenye mitihani ya kidato cha pili mkoani Mbeya, akipokea zawadi kutoka kwa Mkuu wa Mkoa wa Mbeya, Albert Chalamila, wakati wa Kongamano la Elimu lililofanyika Machi 21, jijini Mbeya. **PICHA ZOTE: NEBART MSOKWA.**

Katika matokeo ya Kidato cha nne ya mwaka 2016, Mkoa wa Mbeya ulipanda kutoka nafasi ya 23 ulioshika mwaka 2015 mpaka nafasi ya 13 ambapo kwa mara ya kwanza zawadi zilitolewa kwa walimu, wanafunzi na shule zilizofanya vizuri.

Matokeo ya Mwaka 2017, mkoa ukapanda tena kwa kasi kutoka nafasi ya 13 mpaka ya sita, zawadi zikatolewa tena na mipango mipya ikaandaliwa.

Matunda ya ushirikiano wa wadau katika kuimarisha ufaulu yalionekana zaidi katika matokeo ya kidato cha nne ya mwaka jana (2018) ambapo Mkoa wa Mbeya ulishika nafasi ya pili kitaifa.

Mbali na ufaulu wa kidato cha nne kupaa, ufaulu katika mitihani ya darasa la saba nao umekuwa ukipanda kila mwaka ambapo mwaka 2016 ulikua kwa asilimia 60 na mwaka 2017 ukapanda hadi kufikia asilimia 67 na mwaka jana ukafikia asilimia 75.

Mwezi Julai Mwaka 2018, Rais John Magufuli alifanya mabadiliko ya wakuu wa mikoa.

Alimhamisha aliyekuwa Mkuu wa Mkoa wa Mbeya, Amos Makala na kumpeleka Katavi, huku akimteua Albert Chalamila kuwa Mkuu wa Mkoa wa Mbeya.

Pamoja na mengine, Makalla alimkabidhi Chalamila nyaraka zenye mikakati ya kuinua ufaulu wa wanafunzi na akamshauri aendeleze mchakamchaka huo.

CHALAMILA MSIMAMO ULE ULE

Chalamila na wasaidizi wake pamoja na wadau wa elimu mkoani humo, wameendeleza mipango ya ushindi na kwa mara ya kwanza Chalamila aliongoza kikao cha tathmini kilichofanyika Machi 21 mwaka huu.

Katika kikao hicho zawadi mbalimbali zilitolewa kwa walimu, wanafunzi, shule zilizofanya vizuri pamoja na wadau waliochangia kuimarisha sekta ya elimu na hivyo kuung'arisha Mkoa huo.

Aidha, kikao hicho kilitumika kupanga mikakati mipya itakayosaidia kuimarisha zaidi sekta hiyo.

Moja kati ya mikakati mipya ni ya utaratibu wa wanafunzi kula chakula cha mchana shuleni.

Chalamila anasema wazazi kwa kushirikiana na wadau wachangie chakula kwa watoto wao wawapo shuleni, hali itakayowafanya wawe na fursa nzuri ya kuelewa wanachofundishwa.

"Kile chakula ambacho mtoto hutunziwa awapo shuleni, basi sasa inabidi akipate hukohuko shuleni... ni lazima wote tushirikiane kwa mfumo tutakaoona unafaa, ila watoto wale chakula shuleni," anabainisha.

MIUNDOMBINU

Kipaumbele cha pili mkoa ulichojiwekea ni kuhakikisha miundombinu ya shule hasa vyumba vya madarasa, vyoo na maabara vinakuwa katika hali nzuri ambayo itawafanya wanafunzi wasome na kufaulu vizuri.

Chalamila anasema katika Mkoa huo wapo wadau ambao wameiunga mkono Serikali ya Awamu ya Tano kwa kuchangia ujenzi wa miundombinu hiyo akiwemo mdau wa maendeleo, Ndele Mwaselela ambaye amejenga vyumba vya madarasa katika Kata ya Iyela jijini Mbeya.

Wadau wengine ni pamoja na Naibu Spika, Dk. Tulia Ackson, ambaye amekuwa akisaidia ujenzi wa miundombinu hasa vyoo kwenye shule za msingi na Sekondari mkoani humo.

Anawataka wadau wengine kuendelea kujitokeza kuunga mkono juhudi za serikali ili miundombinu iwe rafiki kwa wanafunzi wa ngazi zote na hivyo kuimarisha sekta hiyo.

"Rais ametoa zaidi ya Sh. Bilioni 29 kwa ajili ya kuboresha miundombinu ya elimu yetu na mkoa wetu ulipata mgawo wa Sh. bilioni 2.3 na tulizigawa katika halmashauri zote na nawashukuru wakurugenzi mmezisimamia vizuri," anasema Chalamila.

WACHELEWA KUANZA SHULE

Chalamila anasema mwaka huu zaidi ya wanafunzi 6000 wa kidato cha kwanza walichelewa kuanza masomo kutokana na uhaba wa vyumba vya madarasa 143 lakini mpaka kufikia mwanzoni mwa mwezi Machi wanafunzi wote walianza masomo baada ya vyumba hivyo kukamilika.

Anasema vyumba hivyo vilijengwa kwa ushirikiano kati ya serikali, wazazi na walezi pamoja na wadau wa elimu waliotoa michango ya hali na mali.

KUIMARISHA KKK

Chalamila anasema serikali na wadau mkoani Mbeya, wamekubaliana kuimarisha stadi za Kusoma, Kuandika na Kuhesabu kwa watoto wa darasa la kwanza na la awali.

Anasema stadi hizo ni muhimu kwa ajili ya kuandaa msingi mzuri wa wanafunzi ili wakifika madarasa ya juu wawe na uwezo wa kufanya vizuri.

Mbali na kuimarisha KKK, Chalamila anasema pia walikubaliana kuhakikisha uandikishaji wa watoto wa madarasa ya awali na darasa la kwanza unafikia asilimia 100.

Anasema wamekubaliana kuhamasisha wazazi na walezi kuwapeleka watoto wao shuleni ili kufikia kiwango cha uandikishaji kinachotakiwa.

"Serikali sasa inatekeleza sera ya elimu bila malipo, hakuna mtu atakayekuwa na kisingizio cha gharama... ili tuendelee kufanikiwa ni lazima uandikishaji wa watoto uanzie asilimia 100 na kuendelea," anasema.

OFISA ELIMU

Ofisa Elimu wa Mkoa wa Mbeya, Mwalimu Paulina Ndigeza, anawapongeza wadau wote wa Mkoa wa Mbeya kwa ushirikiano katika kuhakikisha sekta ya elimu inapaa kwa kazi.

Anasema mafanikio hayo yametokana na ushirikiano mzuri kati ya serikali, walimu, wazazi na walezi pamoja na wadau ambao wanashiriki shughuli mbalimbali za kielimu.

INAENDELEA UK.18

JIELIMISHE

Dhahabu barani Afrika yatoroshwa kila mwaka

MADINI ya dhahabu yenye thamani ya mabilioni ya dola yanatoroshwa kutoka Afrika kila mwaka kupitia nchi za Mashariki ya Kati na kuuzwa kwenye masoko ya Ulaya na Marekani.

Kwa mujibu wa uchunguzi uliofanywa na shirika la habari la Reuters, Umoja wa Falme za Kiarabu (UAE), uliingiza katika nchi zao dhahabu yenye thamani ya dola bilioni 15.1 kutoka Afrika mnamo mwaka 2016 pekee.

Kulingana na uchunguzi wa shirika hilo la Reuters, kuanzia mwaka 2006 hadi mwaka 2016 nchi hiyo ya kiarabu iliingiza tani 446 za dhahabu kutoka nchi za Afrika.

Kiwango kikubwa cha dhahabu hiyo hakikuorodheshwa katika bidhaa zinazouzwa nje na nchi za Afrika.

Wataalamu waliohojiwa na shirika hilo wamesema kiasi kikubwa cha madini hayo kinatolewa nje ya Afrika bila ya kutozwa kodi na nchi zinazozalisha madini hayo hazipati kitu.

Kampuni za madini barani Afrika zimeliambia shirika la Reuters kuwa kampuni hizo haziuzi dhahabu kwa Umoja wa Falme za kiarabu.

Tamko hilo linathibitisha kwamba dhahabu hiyo inaingia katika nchi hiyo kwa njia ambayo si rasmi.

Serikali za Ghana, Tanzania na Zambia zimelalamika kwamba dhahabu ya nchi hizo inatoroshwa kwa kiwango kikubwa na magenge ya wahalifu na aghalabu katika muktadha wa madhara makubwa kwa mazingira na afya ya binadamu.

Wachimbaji wadogo wa dhahabu wakiwa kazini nchini Tanzania. . **PICHA: MTANDAO**

Shughuli za kuchimba dhahabu ambazo hapo awali zilikuwa zinafanywa na wafanyabiashara wadogo katika nchi hizo za Afrika, sasa zimechukuliwa na kampuni kubwa kutoka nje ya Afrika.

Hayo alisema hivi karibuni Rais wa Ghana, Nana Akufo.

Mfano, Jamhuri ya Kidemokrasia ya Congo (DRC), ni mzalishaji mkubwa wa dhahabu, lakini nchi hiyo inaambulia kiasi kidogo cha fedha zinazotokana na mauzo ya bidhaa hiyo nje ya nchi.

Dhahabu ya nchi hiyo inaporwa na watu kutoka nchi jirani.

Taarifa ya UN inaonyesha kwamba kituo kikuu ambapo dhahabu ya Afrika inateremshwa ni UAE.

Hata hivyo, mnamo mwaka 2015, China iliingiza nchini mwake, kiwango kikubwa cha dhahabu kutoka Afrika kuliko nchi hiyo ya kiarabu.

Na mwaka 2016 nchi hiyo ya kiarabu, iliingiza dhahabu kutoka Afrika yenye thamani ya dola bilioni 7.4.

Mshauri mwandamizi wa maendeleo ya viwanda wa Umoja wa Afrika (AU), Frank Mugyenyia, anasema kiwango kikubwa cha dhahabu kinauzwa nje ya Afrika bila ya daftari.

Mahitaji makubwa ya dhahabu katika kipindi cha mwongo uliopita pia yameongeza madhara katika mazingira.

Vifaa vinavyotumiwa na wachimbaji wa dhahabu vinaongeza uzalishaji, lakini katika mchakato wa kuchimba dhahabu hiyo, maji ya sumu yanaingia kwenye mito na kuathiri afya za watu wanaotumia maji hayo.

Maji hayo ya sumu yanasababisha maradhi kwenye ini, mafigo, bandama na mapafu.

Serikali za Afrika zinajaribu kutafuta njia ya kuisimamia sekta hiyo kwa sababu inawaingizia wananchi wengi mapato.

Nchini Tanzania, taarifa ya Bunge inaonyesha kwamba asilimia 90 ya dhahabu inayozalishwa nje ya taratibu rasmi, inatoroshwa nje ya nchi.

Sasa serikali inaitaka Benki Kuu ya Nchi hiyo (BoT), inunue dhahabu kutoka kwa wachimbaji.

Serikali ya Tanzania inapanga kuanzisha vituo rasmi vya biashara ya dhahabu.

Bei ya dhahabu sasa inafikia dola 40,000 kwa kilo. Kadri inavyotoroshwa na kuuzwa nje, nchi za Afrika zinaingia hasara ya mabilioni kila mwaka, kwa mujibu wa uchunguzi wa shirika la Reuters. DW

Baadhi ya wadau wa elimu mkoani Mbeya, wakifuatilia hotuba za viongozi mbalimbali wa mkoa huo wakati wa Kongamano la Elimu, Machi 21, mwaka huu.

Mikakati kuinua ufaulu Mbeya yazaa matu

INATOKA UK.16

Paulina anabainisha kuwa mbali na Mkoa kushika nafasi ya pili kitaifa katika matokeo ya Kidato cha nne ya mwaka 2018, pia shule ya kwanza kitaifa ambayo ni St. Francis ipo mkoani humo hivyo nayo imechangia kuupaisha mkoa huo.

Aidha anasema, mwanafunzi bora kitaifa katika mtihani huo Hope Mwaibanje, pia anatokea mkoani Mbeya na kwamba alisoma shule ya Msingi Lyoto ambayo ni ya Serikali.

"Lakini tulifanya pia mashindano ya Sayansi na Teknolojia ya Habari na Mawasiliano (Tehama) kwa shule za Sekondari ambapo Msichana wa kwanza kitaifa ametoka Mkoani kwetu tena shule ya Serikali ya Lyoto," anasema.

Anatamba kuwa kutokana na mipango iliyowekwa na wadau, Mkoa huo utaendelea kufanya vizuri, lengo likiwa ni kuhakikisha unakuwa wa kwanza kwenye mitihani ya ngazi zote za kitaifa.

WADAU

Mdau wa maendeleo Mkoa wa Mbeya, Ndele Mwaselela anawashauri wananchi kushiriki katika kuboresha miundombinu ya shule bila kujali tofauti ya itikadi zao za kisiasa.

Anasema Serikali ya Awamu ya Tano ilipotangaza kuanza kutekeleza sera ya elimu bila malipo, baadhi ya wazazi waliamini kuwa kila kitu kitakuwa kinatolewa na serikali, kitu ambacho si kweli.

Mwaselela anasema wazazi, walezi na

JE, WAJUA?

Sokwe mtu wapiga 'selfie' DRC

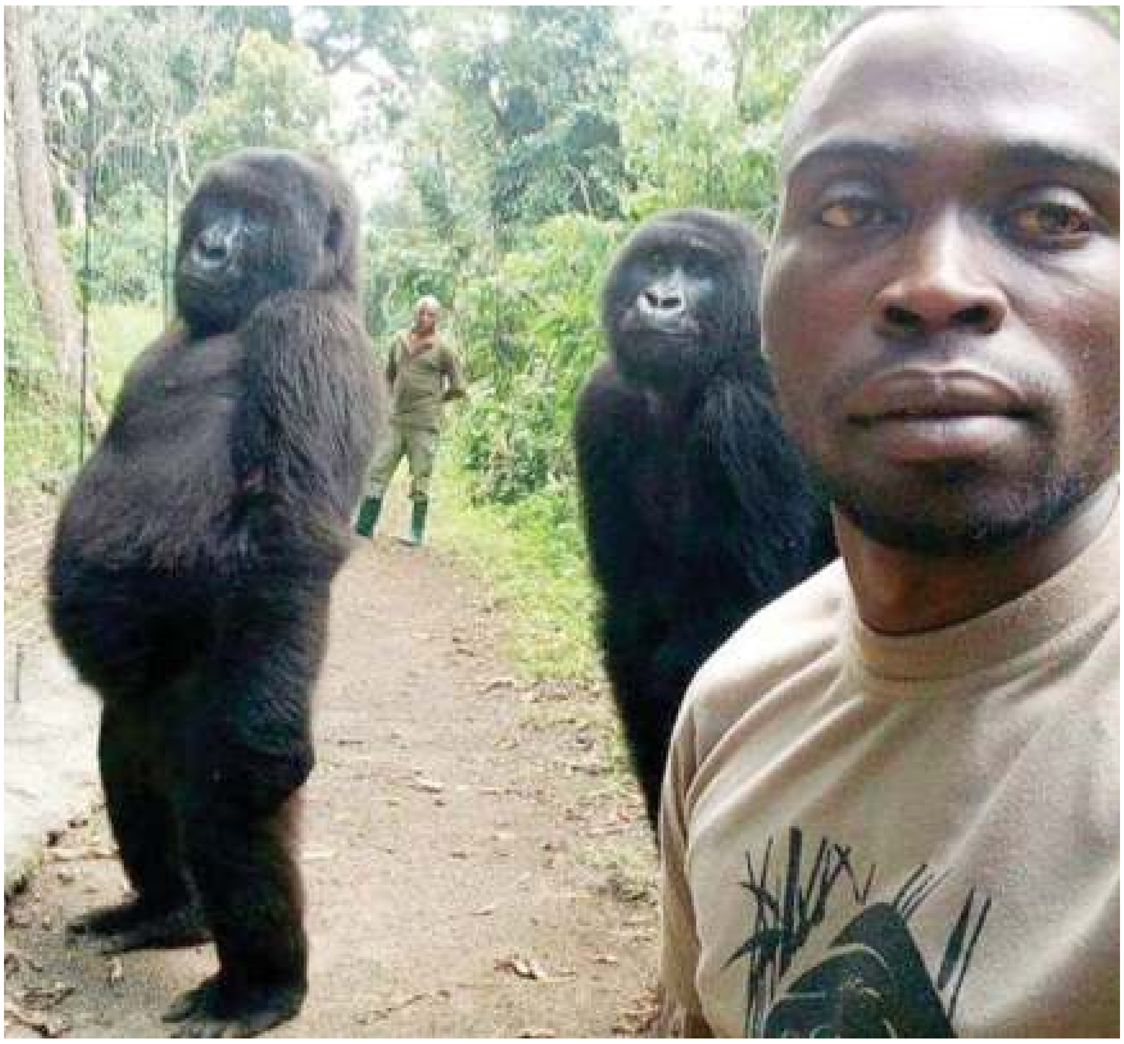

Hawavumi lakini wamo! Sokwe wakipiga 'selfie'. **PICHA: MTANDAO**

SOKWE mtu wawili wameshangaza wengi kwa kuweza kuiga mkao wa binadamu waliponaswa kwenye picha iliyopigwa kwa kutumia kamera ya mbele ya simu ya mkononi, maarufu kwa lugha ya mtandaoni kama selfie.

Sokwe hao wamepiga selfie hiyo na askari wa wanyamapori ambao waliwaokoa kutoka kwenye makucha ya majangili walipokuwa wadogo.

Picha hiyo imepigwa katika makao ya sokwe yatima kwenye Hifadhi ya Taifa ya Virunga nchini Jamhuri ya Kidemokrasia ya Congo (DRC), ambapo sokwe hao wamekuwa wakilelewa toka wazazi wao kuuawa na majangili.

Naibu mkurugenzi wa hifadhi hiyo Innocent Mburanumwe, ameiambia BBC kuwa, sokwe hao walijifunza kuiga tabia za binadamu wanaowatunza toka walipokuwa wadogo.

Sokwe hao, kwa mujibu wa Mburanumwe wanadhani askari hao ni wazazi wao.

Mburanumwe pia ameiambia BBC kuwa mama wa sokwe hao waliuawa Julai 2017.

Sokwe hao waliokolewa wakiwa na umri kati ya miezi miwili na minne.

Muda mfupi baada ya wazazi wao kuuawa, sokwe hao waliokolewa na askari na kutunzwa kwenye makazi maalumu ndani ya hifadhi ya Virunga mpaka hii leo.

Kwa kuwa wamekua wakiwa na askari waliowaokoa, Mburanumwe anasema, wanaigiza tabia za binadamu na wanasimama kwa miguu miwili ndio namna yao na kwamba ndiyo namna yao ya kujifunza kuwa binadamu.

"Hata hivyo, haitokei kila wakati," anasema Mburanumwe na kuongeza: "Nilipigwa na mshangao nilipoiona picha hiyo kwani ni picha ichekeshayo... ni jambo la kushangaza kuona namna gani sokwe wanaweza kumuiga mwanadamu na kusimama."

Mburanumwe anasema, kuwa askari wa wanyama pori kwenye eneo hilo hata hivyo si kazi nyepesi au ya raha tele, bali ni kazi ngumu sana.

Askari wanyamapori watano waliuawa mwaka jana na watu wanaodhaniwa kuwa waasi katika shambulio la kushtukiza kwenye hifadhi ya Virunga.

Kwa ujumla, kutoka mwaka 1996, askari wanyamapori 130 wameuawa katika hifadhi hiyo.

Hifadhi ya Virunga ipo Mashariki mwa DRC, eneo ambalo limetawaliwa na vita baina ya serikali na makundi kadhaa ya waasi.

Baadhi ya makundi hayo yamekita kambi ndani ya hifadhi hiyo, na yamekuwa wakishiriki biashara haramu ya ujangili.

BBC

Vimbunga vinavyopewa majina popote duniani

PENGINE umewahi kusikia vimbunga vikiwa na majina ya kushangaza!

Kipo kinachoitwa Idai kilichosababisha uharibifu mkubwa katika baadhi ya maeneo ya nchi za Msumbiji, Malawi na Zimbabwe Machi mwaka huu.

Hiyo ni katika kile ambacho Umoja wa Mataifa (UN) unasema huenda ni janga baya zaidi la hali ya hewa kuwahi kushuhudiwa Kusini mwa Afrika.

Kuna kimbunga Matthew ambacho kilikumba maeneo ya Haiti, Jamaica, Jamhuri ya Dominika, Bahamas na baadhi ya majimbo ya Marekani, Oktoba mwaka 2016.

Kabla yake, yaani mwezi Septemba mwaka huo, kulikuwa na kimbunga kingine kilichojulikana kama Hermine kilichosababisha uharibifu mkubwa katika Jimbo la Florida, nchini Marekani.

Hata hivyo, kinachokumbukwa zaidi ni kile kinachojulikana kwa jina la Katrina ambacho kiliathiri sana majimbo ya Louisiana, Mississippi na Alabama nchini Marekani.

Pengine swali ni je, vimbunga hivi hupewa vipi majina?

Jibu ni kwamba, vimbunga katika maeneo ya bahari ya Atlantiki, maeneo ya Caribbean na Ghuba ya Mexico hupewa majina na Shirika la Utabiri wa Hali ya Hewa Duniani (WMO) ambalo lina makao yake makuu nchini Uswizi.

Zamani, ni majina ya kike pekee yaliyotumiwa lakini kuanzia mwaka 1979, majina ya kiume yalianza kutumiwa vilevile.

Huwa kuna makundi sita ya majina ambayo hutumiwa kwa mzunguko.

Hii ina maana kwamba majina yaliyotumiwa kwenye vimbunga mwaka huu hayatatumiwa tena hadi 2022.

Majina kwenye orodha hii yanaweza kubadilishwa na WMO.

Orodha hii ilianza kutumiwa mwaka 1979. Kabla ya hapo, jina la kimbunga Fern lilibadilishwa mwaka 1966 na badala yake kukatumiwa jina Frieda. Hakuna sababu iliyotolewa.

SABABU ZA KUACHA KUTUMIA MAJINA

Baadhi ya majina huacha kutumiwa hasa kunapotokea uharibifu mkubwa au hasara kubwa, kwamba kutumia tena jina hilo kutafufua kumbukumbu zenye uchungu.

Mfano ni kimbunga Katrina kilichoua watu 2,000 mwaka 2005 na kusababisha uharibifu mkubwa Marekani.

Kimbunga hicho kiliwaacha watu milioni moja bila makao. Mji wa New Orleans, Louisiana uliathirika sana.

Katika WMO kuna kundi la wataalamu liitwalo Kamati ya Vimbunga vya Tropiki ambalo hukutana kila mwaka.

Kundi hilo ndilo huamua ni majina yapi yatatumika tena na ni yapi yataacha kutumiwa.

Moja ya madhara ya vimbunga. **PICHA: MTANDAO**

nda

wadau wanatakiwa kushiriki katika kuboresha miundombinu ya elimu kwa kufuata taratibu kama serikali ilivyoelekeza.

"Serikali inatoa zaidi ya Sh. bilioni 23 kila mwezi kwa ajili ya kutekeleza sera ya elimu bila malipo...baada ya serikali kukataza michango shuleni, kuna watu wanaamini kuwa hawatakiwi kufanya chochote kitu ambacho si kweli, ni lazima tushiriki katika ujenzi wa miundombinu," anasema.

'MAFATAKI'

Mwenyekiti wa machifu wa Jiji la Mbeya, Rocket Mwashinga, anasema viongozi wa mila watashirikiana na Serikali kuwadhibiti wanaume wanaowapachika mimba wanafunzi na kukatisha ndoto zao za maisha.

Chifu Mwashinga anasema kuwa kwa kutumia mbinu zao za jadi watazihamisha mimba kutoka kwa wanafunzi kwenda kwa wanaume wanaowapa mimba wanafunzi ili kukomesha vitendo hivyo.

Anasema ili kukomesha vitendo hivyo kunahitajika ushirikiano wa wazazi, walimu, Serikali na viongozi wa mila na kwamba wao kwa mujibu wa taratibu zao za kimila hawatakiwi kumpeleka mtu mahakamani na badala yake wanamshughulikia kwa kutumia taratibu zao.

"Tunachoomba ni ushirikiano kutoka kwa walimu ili mwanafunzi akipata mimba tumbane amtaje mwanamume aliyempa mimba hiyo... akishamtaja tunamwita, tunamhoji... akikataa sisi tunamhamishia mimba na ataenda mwenyewe kujifungua META (Hospitali ya Rufaa ya Uzazi jijini Mbeya)," anasema.

Aidha anasema, watatumia mbinu zao kulinda maeneo yote ya shule kudhibiti wachawi wanaowasumbua walimu na wanafunzi kwa kuwasababishia magonjwa ya ajabu ajabu, likiwemo la kuanguka ambayo yamekuwa yakisumbua shule nyingi.

ELIMU

UCHAMBUZI WA KITABU;

LIGHT ON LIFE's DIFFICULTIES by James Allen

(Mwanga katika magumu ya maisha)

MAGUMU yanapokuja katika maisha ya mtu hufanana na kikwazo cha mwanga katika chumba chenye giza.

Ndani ya chumba chenye giza ni rahisi kuanguka, kutoona pa kuelekea mpaka pale mwanga utakapoweza kukijaza hicho chumba.

Mwanga hufanya mambo yawe wazi na njia ya kutoka iweze kupatikana.

James Allen ni mmoja ya waandishi ambao kupitia ukumbusho wa maandiko yao wameendelea kuishi hadi hivi leo. Karibu vitabu 18 vimeandikwa na yeye vikiwa na lengo kubwa la kumuibua mtu kujifahamu uwezo wake mkubwa uliomo ndani yake wa kukabiliana na maisha na lolote liwezalo kumtokea.

Kwanza kabisa maisha yetu yalivyo ni matokeo ya mawazo yetu wenyewe yakiambatana na matendo yetu.

Ni vile hali zetu za fikra hutuumbia tujione na furaha au huzuni katika tunayopitia katika maisha ambayo kwa asilimia kubwa ni sisi wenyewe tumechagua kuyapa tafsiri ya kufikiri kwetu.

Hivyo njia ya furaha na mateso ni vile mtu mwenyewe atakavyoweza kuruhusu kufikiri na kutenda.

Mateso ambayo yanatokea katika maisha yetu ni vile tunavyokaribisha mawazo hasi na hisia hasi kunakoshawishi kuchukua hatua ambazo zinazidi kutuumiza na kutukaribishia mateso zaidi.

Binadamu hawezi kujikimbia wala kuikimbia akili yake au mwili wake mwenyewe.

Hivyo, kwa kila jambo atakaloruhusu kupita katika akili basi mwili utaathirika iwe kwa hasi au chanya.

Kuishi anakosemea mwandishi ni kufikiri kwa usahihi na kutenda kwa usahihi. Kwenda kinyume na hili ndipo ambapo maisha huonekana kuwa mabaya na magumu.

Vile uwezavyo kumwona mtu ni jinsi alivyo katika fikra. Hivyo unaweza kusema mtu ni fikra. Na hili halipingani kuwa kila kimtokeacho mtu basi kimeongozwa na sheria ya asili ya kupanda na kuvuna au kisababishi na athari (Law of Cause and Effect).

Hivyo, mtu asione maajabu yoyote katika yale yamtokeayo, asisahau kuwa yeye anaweza kuwa kisababishi cha matokeo anayoyaona kwa chochote.

Wanariadha waliofanikiwa ni wale ambao huona mwanga na kufanya kazi ya kuufikia wakipitia magumu mbalimbali. **PICHA: MTANDAO**

James Allen ni mmoja ya waandishi ambao kupitia ukumbusho wa maandiko yao wameendelea kuishi hadi hivi leo. Karibu vitabu 18 vimeandikwa na yeye vikiwa na lengo kubwa la kumuibua mtu kujifahamu uwezo wake ...

Kuna nukuu isemayo kuwa kwa kila kitu utakacho, kuna gharama ya kulipia. Ukija katika ngazi ya juu ya mtu kama kiumbe wa kiroho pia kuna gharama au thamani ya kuonyesha tabia za kiroho ambazo fedha haziwezi kununua.

Matendo ya huruma, upendo, hekima na furaha hubadilishwa na wengine kwa kutoa na kuishi katika tabia hizi.

Kadri mtu anavyoweza kukua na kuwa nazo hizi tabia, ndivyo anavyoweza kuona mwanga kwa kila tatizo au gumu atakalolipata.

Kukubaliana na asili inavyofanya kazi ni kujiondosha katika mateso na huzuni pale ambapo utaingia katika magonjwa, magumu, maumivu na hata kupoteza watu wa karibu (kifo).

Kwa kuwa huwezi kuzuia asili kufanya vitu kukua, kuchoka na kufa.

Kadri mtu anavyokubali ukweli huu wa kuwa mtu hana kinga dhidi ya kushambuliwa na hali za ugonjwa, kuzeeka na kufa, basi atakavyopitia au kuwaona wengine wakipitia atakubaliana na asili kuwa ni moja ya kitu kilicho nje ya uwezo wake.

Kujitoa kunaumiza maana ni hatua ya kujivua ubinafsi na kujipa nafasi wewe na ukajitoa kwa ajili ya watu wengine.

Ni mtu pekee aliye mkomavu ambaye huona kitendo cha kujitoa si kwa ajili yake ila kwa wengine kama kitu rahisi.

Kadri unavyojitoa mwanzoni inaweza kuwa kazi, lakini muda upitavyo ndivyo kitendo hiki kinapokuwa kinaweza kuzalisha upendo na maana kubwa ya maisha ya mtu. Kujitoa kunaleta upendo mkuu na hupaisha ngazi ya juu ya utoshelevu.

Kuanguka kote katika tabia hatarishi, uraibu ni zao la usimamizi mbovu wa hisia na mawazo.

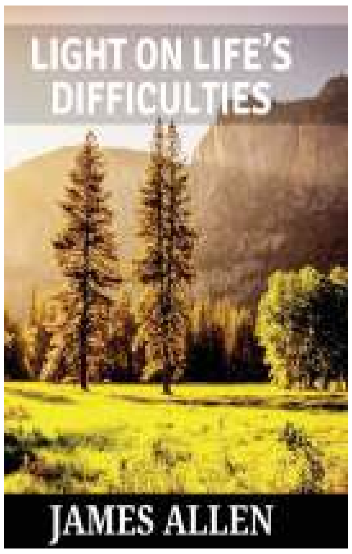

Kukosa kudhibiti mawazo na hisia ndiko kunakozalisha hatua na maamuzi mabaya yanayomuingiza mtu katika mateso na majuto.

Wajibu makini wa kusimamia fikra kwa mtu mwenyewe ni kupunguza mateso yanayoweza kuzalishwa na hatua zinazoongozwa na hisia hasi na mawazo mabaya.

Kujizuia ni mlango wa uhuru na maisha yalio salama. Wengi wameingia katika mateso makubwa sababu ya kukosa kujizuia tamaa zao.

Maisha ya mtu ambayo yanakosa kujizuia ni maisha yasiyo na kinga yanayoweza kushambuliwa na chochote kile na wakati wowote ule.

Mtu huanza kuona yupo huru pale ambapo ataweza kujitawala mwenyewe na kutawala hisia na mawazo yake mwenyewe.

Hekima ni njia kuu ya kuishi kwa furaha na ndipo ilipo furaha kuu ya maisha. Hekima ni ulinzi wa fikra na nafsi ya mtu. Hekima ni kiongozi wa kiasi na hutambua jambo jema na baya.

Hekima inapatikana katika utendaji, mbali na watu wasemavyo hupatikana kwa kusoma vitabu, kutembea au kusoma falsafa.

Utendaji wa mambo katika maisha ndiko kunamtambulisha mtu kuwa huyu ana hekima au mpumbavu.

Mwandishi anasema njia ya kuiendea hekima ni wazi japo wengi hukwepa kuiendea na hapo ndipo maisha ya mateso yanapobisha hodi kwao.

Vitu au hali kubadilika ni kazi ya asili. Hakuna kitu au hali hubakia kuwa hivyo daima. Hata fikra nazo huendelea kubadilika kutokana na hali mbalimbali mtu atakazopitia.

Watu hukua na kadri anavyopanda ngazi ya juu ndivyo anavyoona udhaifu na makosa mengi ambayo kwa wakati huo kwa kukosa maarifa ya juu alifanya kwa ujinga.

Hivyo makosa, udhaifu, mateso na maumivu ni hali ambazo huendelea kumfuatilia mtu maisha yake yote.

Mchambuzi wa kitabu hiki ni Dk. Raymond Nusura Mgeni. Anapatikana kupitia anwani raymondpoet@yahoo.com +255 676 559 211

WADAU SABATO KASIKA

BAADHI ya watu wanatafsiri visivyo sera ya utoaji elimu bure kiasi cha kusababisha wengine kujiweka pembeni katika suala zima la uboreshaji wa elimu. Wadau wana maoni gani?

GERALD MKUYA (MKAZI WA JIJINI DAR ES SALAAM)

UAMUZI wa serikali kutoa elimu hauna maana kwamba mtu ambaye anaweza kuchangia chochote kwa maendeleo ya shule asifanye hiyo, hiyo tafsiri inayolenga kupotosha ukweli.

Wapo ambao wamekuwa wakiamini hivyo na kufikia kukataa hata kuchangia chakula kwa ajili ya watoto wao. Ina maana wanataka serikali itoe elimu bure na pia inunue chakula kwa mfano kwa ajili ya kambi za taaluma kwa wanafunzi? Ninauliza hivyo kwasababu zimekuwepo taarifa kutoka maeneo mbalimbali nchini zikihusu baadhi ya wazazi na walezi ambao hawataki kabisa kusikia uchangiaji wa chakula kwa ajili ya kambi za taaluma.

Hii haiingii akilini kabisa, yaani mzazi anakataa kuchangia chakula kwa ajili ya maendeleo ya mtoto wake shuleni! Siyo kambi za taaluma tu bali wazazi na walezi wanatakiwa kuchangia pia ili watoto wao wanywe uji asubuhi na hata chakula cha mchana angalau waweze kusoma wakiwa wametulia kuliko kushinda na njaa.

Ninadhani ni vyema sasa wazazi na walezi wa aina hii waelimishwe watambue wajibu wao. Serikali inagharimia mambo muhimu yaliyokuwa yanawaumiza, lakini mahitaji mengine yakiwamo ya daftari, sare, viatu na chakula, wazazi wanatakiwa kugharimia.

SHAWEJI MKUMBULA (DIWANI WA KATA YA MAGOMENI DAR)

NINACHOAMINI ni kwamba ili kufikia mafanikio ni lazima kupitia changamoto mbalimbali na ndio maana hata kwenye sera ya elimu bure kumekuwa na mkanganyiko kati ya wadau wa elimu, wazazi na walezi wa wanafunzi kuhusu suala la namna ya kutekeleza utoaji elimu bure.

Mkanganyiko huo ambao hasa ni wa kushindwa kuelewa kile ambacho serikali imekikusudia katika utaratibu wa utoaji elimu bure, ni changamoto kwenye elimu. Waziri wa Elimu, Sayansi, Teknolojia na Ufundi, Profesa Joyce Ndalichako alishaweka wazi kwamba serikali haijakataza wazazi kwa hiari yao kuweka utaratibu wa kuchangia chakula au michango mingine kwa ajili ya maendeleo ya shule. Lakini wanajitokeza baadhi ya wazazi wanashikilia msimamo ambao kwa kweli unaweza kuathiri watoto wao kielimu.

Kama ni watu wa kufuatilia taarifa mbalimbali, waziri aliwahi kusema bungeni kuwa hakuna mahali ambapo serikali ama kwa kupitia waraka au ufafanuzi wowote ambao umetolewa na viongozi ukikataza wazazi kwa hiari yao kuweka utaratibu wa chakula na michango mingine shuleni. Binafsi sioni kama kuna tatizo kama kamati za shule na bodi zitakaa na kukubaliana kufanya jambo fulani kwa maendeleo ya shule. Hao wasiotaka wanakuwa na ajenda zao za siri na zinatakiwa kukatalIwa na kila mpenda maendeleo ya shule ili waache kuleta mkanganyiko usio wa lazima na kusababisha usumbufu.

SAFINA SEKUBA (MWALIMU CHUO CHA UALIMU MAMIRE, MANYARA)

MOJA ya vipaumbele vya Serikali ya Awamu ya Tano ni utoaji wa elimu bure ili kupanua wigo na kuhakikisha watoto wote wa Kitanzania wanapata elimu. Kwa kweli uamuzi huo umeongeza wingi wa wanafunzi wanaondikishwa darasa la kwanza kila mwaka, kwasababu changamoto zote ambazo wazazi walikuwa wakikumbana nazo zikiwamo za kuombwa pesa kwa kisingizio kwamba ni kwa ajili ya kununulia madawati, zimeondolewa.

Pamoja na hayo ni lazima nikubali kwamba kila penye mafanikio pana changamoto zake. Kwa mfano kwa sasa walimu wanakumbana na changamoto inayotokana na wingi wa wanafunzi darasani. Katika mazingira hayo ufundishaji unaweza kuwa mgumu. Kwa hiyo uboreshaji wa elimu bado unahitajika, hasa katika kuongeza vyumba vya madarasa ili wanafunzi wasilundikane katika darasa moja. Vilevile kuna tatizo la ukosefu wa vitabu shuleni na matatizo mengine mengi ambayo yamekuwepo kwa muda mrefu hata kabla ya utoaji wa elimu bure. Kwa hiyo jamii bado ina nafasi ya kushiriki katika uboreshaji wa elimu kwenye maeneo yao badala ya kuachia serikali tu.

LUCAS MSIMBETE (MKAZI WA JIJINI DAR ES SALAAM)

HAPA kinachotakiwa ni kuendelea kuielimisha jamii kwamba ushiriki katika suala zima la elimu ni jambo la msingi na la tija. Kukua kwa jamii kunategemea kimsingi mwamko wa jamii yenyewe katika masuala mtambuka. Elimu hii ianzie ngazi ya familia, wananchi kufuatilia kwa karibu mahitaji ya shule ili kusaidiana na serikali kutatua changamoto zilizopo, hivyo kuchochea mabadiliko chanya katika elimu.

Ni muhimu kushirikiana na serikali kwenye utekelezaji wa sera zake. Kwa mfano Tanzania ya viwanda, wananchi washiriki kikamilifu katika maendeleo ya elimu ili taifa lipate wataalam wa kutosha na wenye weledi kuleta tija katika uzalishaji. Pia serikali bila shaka ina wajibu mkubwa kuhakikisha shule zinakuwa na walimu wa kutosha na wenye ujuzi unaostahili katika muktadha wa uelimishaji na pia serikali na wananchi ni muhimu kuhakikisha kuna miundombinu ya kutosha shuleni na kuweka mazingira salama ya watoto kujifunzia. Yaani mazingira yanayosaidia walimu na wanafunzi kutekeleza majukumu yao kikamilifu ili kuandaa wananchi wenye sifa zinazostahili katika ujenzi wa uchumi wa taifa.

MARIA MTOLELA (MKAZI WA JIJINI DAR ES SALAAM)

SERIKALI kupitia kwa Waziri wa Elimu, Sayansi, Teknolojia na Mafunzo ya Ufundi, Profesa Joyce Ndalichako imekuwa ikibainisha changamoto zinazokabili elimu ya msingi kuwa ni pamoja na ongezeko kubwa la uandikishaji wa wanafunzi katika elimu ya awali na msingi, ambalo serikali inazifanyia kazi ili kuweza kuzipatia ufumbuzi.

Lakini pia zipo changamoto za upungufu wa miundombinu ya madarasa, vyoo na mahitaji mengine ya kujifunzia na kufundishia na kwamba wanafunzi wengine wanatembea umbali mrefu kufuata elimu.

Mimi ninampongeza waziri kwa kusema ukweli kuhusu hali halisi ilivyo kwenye sekta ya elimu. Kinachotakiwa ni sisi wananchi kuona ni jinsi gani tunaweza kushiriki katika kumaliza changamoto hizo badala ya kuiachia serikali tu. Ni kweli imetangaza kutoa elimu bure, lakini hatuna budi kujiongeza na kuona ni wapi tunaweza kusaidia kwani hatujazuiwa.

Sekta isiyo rasmi kushiriki Mei Mosi

Na Nebart Msokwa, MBEYA

WAFANYAKAZI wa sekta isiyo rasmi nchini wanatarajiwa kushiriki kwa mara ya kwanza katika maadhimisho ya siku ya wafanyakazi (Mei Mosi) mwaka huu, baada ya kutambuliwa rasmi na serikali pamoja na Shirikisho la Vyama vya Wafanyakazi nchini (Tucta).

Akizungumza na waandishi wa habari mkoani Mbeya, Katibu Mtendaji wa Kamati ya taifa ya kuratibu shughuli za wajasiriamali na wafanyakazi wa sekta isiyo rasmi, Constantine Lubawa, alisema kwa mara ya kwanza wafanyakazi wa sekta isiyo rasmi, wamealikwa kushiriki maadhimisho hayo.

Alisema wafanyakazi wa sekta hiyo wakiwamo wajasiriamali kutoka Mkoa wa Mbeya watakaoshiriki kwenye maadhimisho hayo watawakilisha wenzao nchi nzima ambao hawataweza kufika kutokana na sababu mbalimbali.

Lubawa alisema Kamati ya kitaifa ya kuratibu shughuli za wajasiriamali na wafanyakazi wa sekta isiyo rasmi, wanaishukuru serikali ya awamu ya tano chini ya Rais, Dk. John Magufuli kwa kuwatambua wajasiriamali na kuamua kuwapatia vitambulisho maalumu.

"Tunaamini kuwa sasa serikali imeonyesha kututambua, sasa tutatumia maadhimisho hayo kumuomba Rais Magufuli atusaidie wakati huu wa uongozi wake atuwekee misingi mizuri itakayotuwezesha kupata sera nzuri itakayotufanya tutambuliwe kisheria," alisema Lubawa.

Aidha, aliwataka wajasiriamali na wafanyakazi wa sekta isiyo rasmi kutambua kuwa kuna kamati iliyoundwa kwa ajili ya kuratibu shughuli zao kitaifa na hivyo wanatakiwa kufanya kazi kwa kujiamini.

Aliyataja baadhi ya makundi ambayo yapo kwenye sekta isiyo rasmi kuwa ni pamoja na mama na baba ntilie, waendesha pikipiki za abiria (Bodaboda) na bajaji, wafanyakazi wa ndani na wafanyakazi wa baa.

Kwa upande wake Makamu Mwenyekiti wa Kamati ya Kitaifa ya Kuratibu Shughuli za Wajasiriamali na Sekta Isiyo rasmi, Ashura Seng'ondo, alisema kwa sasa wanakusudia kuzunguka katika mikoa yote nchini kuitambulisha kamati hiyo kwa wafanyakazi wa sekta isiyo rasmi.

Alisema chombo hicho kiliundwa mwezi Juni mwaka 2018, lakini bado hakijatambulika kwa wajasiriamali wengi na ndio maana wameamua kuanza kukitambulisha kwa wananchi.

GGM mshindi usalama na afya mahala pa kazi

Na Nebart Msokwa, MBEYA

KAMPUNI ya uchimbaji wa madini ya dhahabu ya Geita Gold Mine (GGM) mkoani Geita, imeibuka mshindi wa jumla kwenye mashindano ya usalama na afya mahala pa kazi kwa kujizolea tuzo tatu zilizokuwa zimeandaliwa na Wakala wa Usalama na Afya mahala pa kazi nchini (Osha).

Kampuni hiyo ilinyakua tuzo hiyo juzi wakati wa kilele cha maadhimisho ya Siku ya Usalama na Afya mahala pa kazi duniani ambayo kitaifa yalifanyika jijini Mbeya na kushirikisha washiriki 40 kutoka mikoa yote nchini.

Akiwakabidhi tuzo hiyo, Waziri wa Nchi, Ofisi ya Waziri Mkuu, Uratibu wa Bunge, Sera, Kazi, Ajira na watu wenye ulemavu, Jenista Mhagama, aliipongeza kampuni hiyo kwa kuzingatia sheria na taratibu za usalama na afya mahali pa kazi.

Alizitaka kampuni mengine kuzingatia sheria hiyo ili kuwalinda wafanyakazi wao na kuongeza tija ya uzalishaji kwenye maeneo yao kwa madai kuwa endapo hawatazingatia sheria hiyo wanaweza wakapelekea wafanyakazi wao kupata madhara.

Mwaka jana maonyesho hayo yalifanyika mkoani Iringa na kushirikisha kampuni 18 pekee, lakini mwaka huu yameshirikisha kampuni 40 kutoka mikoa mbalimbali nchini.

"Nawaagiza waajiri wote nchini kuzingatia matakwa ya Sheria ya Usalama na Afya mahali pa kazi ili kuwalinda watumishi wao na kuwawezesha wao na familia zao kuendesha vizuri za maisha yao, nawapongeza sana GGM wamekuwa wakifanya vizuri sana," alisema Mhagama.

Ofisa Mawasiliano wa GGM, Theophil Pima, alisema mbali na kuibuka na ushindi, pia kupitia maonyesho hayo wamepata fursa ya kujifunza mbinu zingine kutoka kwenye kampuni zingine zilizokuwapo kwenye maonyesho hayo.

Alisema kuibuka na ushindi kwenye maonyesho hayo kumetokana na kuzingatia sheria na kanuni za usalama na afya mahali pa kazi kwa wafanyakazi wote wakati wa utekelezaji wa majukumu ya kampuni hiyo.

"Serikali imekuwa ikitoa maelekezo kila mwaka na hata maofisa kutoka Osha huwa wanatembelea maeneo yetu na kutuhamasisha kuzingatia sheria, hivyo sisi kama kampuni tuna vifaa mbalimbali vya kuwakinga wafanyakazi dhidi ya madhara yote yanayoweza kuwapata," alisema Pima.

Waziri wa Madini, Dotto Biteko, aliitaka migodi yote nchini na taasisi zilizo chini ya wizara yake kufanya kazi kwa kuzingatia sheria ya usalama na afya mahali pa kazi ili kuwalinda wafanyakazi wao.

Alisema endapo wamiliki hao watazingatia vizuri sheria hiyo pamoja na kanuni zake watasaidia pia kulinda jamii ya Watanzania wanaozunguka maeneo ya migodi hiyo.

Awali akitoa taarifa ya maadhimisho hayo, Kaimu Mtendaji Mkuu wa Osha, Khadija Mwenda, alisema maadhimisho ya mwaka huu yamekuwa na washiriki wengi kuliko ilivyokuwa mwaka jana.

Alisema mwaka jana maonyesho hayo yalifanyika mkoani Iringa na kushirikisha kampuni 18 pekee, lakini mwaka huu yameshirikisha kampuni 40 kutoka mikoa mbalimbali nchini.

Alisisitiza kuwa Tanzania kwa sasa ni miongoni mwa mataifa duniani ambayo yanatekeleza kwa vitendo Sheria ya Usalama na Afya mahali pa kazi kwa maelezo kuwa matukio ya ajali kazini yamepungua sana.

"Lakini pamoja na kwamba tunaonekana kuwa tuko vizuri, lakini tukumbuke kuwa tunaelekea kwenye uchumi wa kati ambao unaendana na maendeleo ya viwanda, kuna hatari ya kuongezeka kwa matukio ya ajali hivyo lazima tuendelee kutoa elimu," alisema Mwenda.

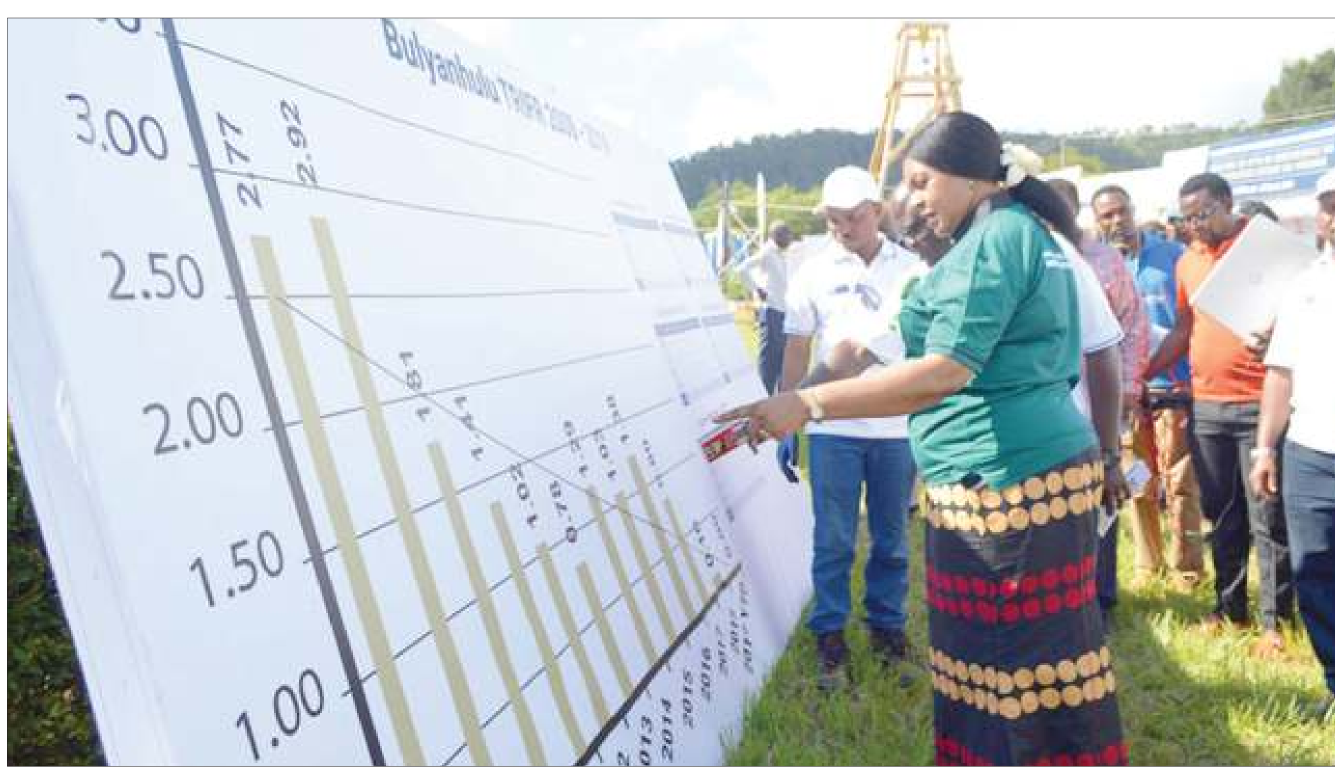

Waziri wa Nchi, Ofisi ya Waziri Mkuu (Sera, Bunge, Kazi, Vijana, Ajira na Wenye Ulemavu), Jenista Mhagama, akifuatilia takwimu za ajali zitokanazo na shughuli za uchimbaji katika Mgodi wa Dhahabu wa Bulyanhulu, alipotembelea banda la mgodi huo kujionea namna wanavyofanya kazi wakati wa maadhimisho ya Usalama na Afya Mahali Pa Kazi Mkoani Mbeya juzi. **PICHA: OWM**

Wakazi wapata matumaini ya maji ya bomba

Na Nebart Msokwa, MBEYA

BAADHI ya wakazi wa Mamlaka ya Mji Mdogo wa Mbalizi katika Halmashauri ya Wilaya ya Mbeya, wamesema wameanza kupata matumaini ya kuanza kupata maji ya bomba baada ya Rais Dk. John Magufuli kutoa maagizo kwa viongozi akiwamo Waziri wa Maji, Prof. Makame Mbarawa.

Wananchi hao walisema wamekuwa wakiahidiwa kwa muda mrefu bila utekelezaji wa aina yoyote hali iliyowafanya wakate tamaa, lakini agizo la rais limefufua matumaini yao.

Mmoja wa wananchi hao, Sarafina Mwakifuna, alisema changamoto hiyo ya uhaba wa maji imekuwa ikiwatesa zaidi wanawake na watoto ambao ndio huwa wanahangaika kwenda kutafuta huduma hiyo.

Alisema baada ya serikali kuamua kuiunganisha Mamlaka ya Maji ya Miji wa Mbalizi na Mamlaka ya Majisafi na Usafi wa Mazingira Mbeya (Mbeya- WSSA), walianza kupata maji kwa mgawo ambao bado ulikuwa ni wa mateso.

"Wengi hatuna mabomba ya maji majumbani mwetu kwahiyo huwa tunachota kwenye vituo vya jumuiya, wakati mwingine unakuta mgawo wa eneo letu ni usiku sana hivyo huwa tunahatarisha maisha kwa kuamka kwenda kuchota," alisema Sarafina.

Naye Sabrina Chale, alisema kutokana na shida ya maji inayowakabili wakazi wa mji huo, wanalazimika kununua kwa dumu moja la lita 20 kwa Sh. 500 kutoka kwa vijana ambao huwa wanatembeza kwenye matolori. Alisema wakati mwingine maji hayo huwa usalama wake sio wa uhakika kutokana na vijana hao kuchota hata kwenye visima na vijito vidogo ambavyo si salama.

Alisema endapo wataanza kupata maji mwishoni mwa mwezi Mei ama Juni kama alivyoagiza rais, watakuwa wamekombolewa.

Alipokuwa anaanza ziara yake mkoani Mbeya Aprili 25, mwaka huu, Rais Dk. John Magufuli, alimpa mwezi mmoja Waziri wa Maji na Umwagiliaji, Prof. Makame Mbarawa, kuhakikisha anakamilisha mradi wa maji unaogharimu zaidi ya Sh. bilioni tatu.

Watakiwa kuitunza miradi ya wadau wa maendeleo

Na Ibrahim Joseph, CHEMBA

WANANCHI wametakiwa kuhakikisha wanaitunza na kuendeleza miradi ya maendeleo inayokabidhiwa katika maeneo yao na wadau wa maendeleo.

Rai hiyo ilitolewa na Kaimu Mkuu wa Wilaya ya Chemba, Deogratius Ndejembi, wakati alipokuwa akipokea mradi wa maendeleo ya jamii Sanzawa AP kutoka Shirika la World Vision Tanzania.

Ndejembi aliwataka wananchi kuhakikisha wanatunza na kuendeleza miradi ya maendeleo inayokabidhiwa na wadau wa maendeleo kwenye maeneo yao.

"Wafadhili wanapotuletea miradi ya maendeleo, mjue ipo siku watamaliza muda wao, hivyo ni jukumu letu wananchi kuhakikisha mnaitunza na kuendeleza miradi hiyo inayoletwa kwetu," alisema.

Kuna baadhi ya watu wamekuwa wakihodhi miradi ya maji inayoanzishwa katika maeneo yenu na kuwakosesha wananchi huduma, nawaonya nikiisikia hiyo nitawawajibisha wote bila kumwogopa mtu.

Alisema miradi hiyo ni mali ya wananchi, hivyo wafadhili wanapomaliza muda wa kutekeleza inakabidhiwa kwao, wakumbuke kuiendeleza ili kutowakatisha tamaa kuendelea kutoa huduma kwenye maeneo mengine.

Kuhusu miradi ya maji, aliwataka viongozi wa vijiji na wananchi kuhakikisha wanashirikiana katika kusimamia vizuri ili kuwanufaisha watu wote.

"Kuna baadhi ya watu wamekuwa wakihodhi miradi ya maji inayoanzishwa katika maeneo yenu na kuwakosesha wananchi huduma, nawaonya nikiisikia hiyo nitawawajibisha wote bila kumwogopa mtu," alisema.

Akisoma risala ya wanajamii wa kijiji cha Sanzawa, Fatuma Ally, alisema mradi huo umewanufaisha watu takribani 27,395 katika maneo mbalimbali.

Alilishukuru Shirika hilo kupitia wafadhili wa Ireland kwa namna walivyojitoa kwa hali na mali ili kuhakikisha wanasaidia wananchi wa maeneo yenye changamoto tangu mwaka 1999.

Aidha, alisema mradi uliwasaidia wakulima kupata elimu ya kilimo bora na kuanzishwa kwa vikundi vya kuweka na kukopa.

Aliongeza kuwa mradi huo ulifanikiwa kuwajengea madarasa 70, nyumba 41 za walimu, na madawati 1,133 yalitolewa na shirika kwa kushirikiana na jamii.

Kaimu Mkurungenzi Mkuu wa Shirika la World Vision Tanzania, Joan Kiiza, alisema shirika hilo lilianza kazi katika eneo hilo tangu mwaka 1999 na mradi huo umefikia mwisho mwaka huu.

Alitaja thamani ya miradi iliyotekelezwa katika mradi wa Sanzawa ni zaidi ya Sh. bilioni 10 zilizotumika katika kutekeleza miradi mbalimbali.

Kiiza alisema shirika hilo kupitia mpango wa 2016/2020 linatekeleza miradi yenye kipaumbele katika sekta mbalimbali ikiwamo uwezeshaji kiuchumi, afya, lishe, maji na utetezi wa haki za watoto.

Naibu Waziri wa Mawasiliano na Uchukuzi, Atashasta Nditiye (kushoto), akipatiwa maelezo ya shughuli za mawasiliano za kampuni ya Zantel kutoka kwa Meneja Mawasiliano wa kampuni hiyo, Rukia Mtingwa, alipotembelea banda la maonyesho la kampuni hiyo katika maonyesho ya maadhimisho ya miaka 10 ya UCSAF, jijini Dodoma jana. **NA MPIGAPICHA WETU**

Shirika lasaidia damu chupa 100

Na Peter Mkwavila, DODOMA

SHIRIKA la Compassion International Tanzania, limejitolea kuchangia damu chupa 100 ikiwa ni sehemu ya maadhimisho ya kutimiza miaka 20 tangu kuanzishwa kwake likiwa na lengo la kuhudumia watoto.

Akizungumza na waandishi wa habari jijini hapa wakati wa utoaji damu katika Hospitali ya Mkoa wa Dodoma, Meneja wa Shirika hilo Kanda ya Kati, Ratifa Sekajiongo, alisema maadhimisho hayo ni pamoja na utoaji wa damu pia utaambatana na upandaji miti.

Alisema katika maadhimisho hayo shirika hilo limeona ni muhimu kujitolea kutoa damu kutokana na kuwapo kwa uhaba mkubwa, jambo ambalo linasababisha watu kupoteza maisha pindi inapotokea majanga.

"Sisi kama shirika lisilo la kiserikali la Compassion Kanda ya Kati tunatarajia kuchangia chupa 100 za damu, ili kuungana na wenzetu wazalendo ambao wamekuwa wakichangia damu kwa ajili ya kuokoa watu wenye uhitaji wa damu," alisema.

Katika hatua nyingine, meneja huyo alisema kuwa maadhimisho hayo kwa upande wa utoaji wa damu watatoa katika vituo vitatu vya afya. Meneja wa kitengo cha damu salama mkoa wa Dodoma, Dk. Leah Kitundya, alisema bado kuna chanamoto kubwa ya uhaba wa damu kwa mkoa wa Dodoma.

Alisema mahitaji ya damu kwa sasa ni makubwa kutokana na kuongezeka kwa watu ikizingatia kuwa hivi sasa mkoa wa Dodoma ni makao makuu ya serikali.

"Changamoto iliyopo ya upatikanaji wa damu ni kwa baadhi ya watu wakiwamo akina mama, waendesha bodaboda kuongoza kwa kuogopa kuchangia damu kwa madai kuwa wanahofia sindano," alisema.

Alisema mahitaji halisi ya damu kwa mwezi ni kati ya chupa 1,500 hadi 2,000, lakini damu inayopatikana ni kati ya chupa 750 hadi 850.

Jiji labainisha sababu migogoro ya ardhi

Na Renatha Msungu, DODOMA

HALMASHAURI ya Jiji la Dodoma imegawa viwanja 2,005 kwa ajili ya kumaliza tatizo la mgogoro wa ardhi kwenye kata zote uliodumu kwa takribani miaka 40.

Akizungumza katika Baraza la Madiwani wa jiji hilo katika kikao cha kawaida cha kujadili utekelezaji kwa mwaka wa fedha 2018/19, Mkurugenzi wa Jiji la Dodoma, Godwin Kunambi, alisema changamoto kubwa katika jiji la Dodoma ilikuwa kwenye sekta ya ardhi.

Kunambi, alisema awali Jiji hilo halikuwa na mamlaka ya kupanga mji na jukumu hilo ilipewa iliyokuwa Mamlaka ya Ustawishaji Makao Makuu (CDA).

Aidha, alisema baada ya Rais John Magufuli kutoridhishwa na utendaji kazi wa CDA alivunja majukumu yake na kuyakabidhi rasmi kwa Jiji la Dodoma ndipo walipobaini changamoto lukuki katika sekta ya ardhi.

"Mwanzoni wakati tunakabidhiwa shughuli za ardhi katika Jiji la Dodoma, wananchi walidhani tutashindwa na tutaleta siasa, lakini tumeweza na katika kipindi cha mwaka mmoja na miezi minne tumepima viwanja 100,000 ambapo CDA kwa kipindi cha miaka 45 waliima viwanja 69,000 tu hakika tumeweza," alisema Kunambi.

Diwani wa Kata ya Ipagala, Dotto Gombo, alisema ili kufanyakazi kwa bidii, ni lazima kuweka tofauti pembeni hasa ugomvi kati ya madiwani na watendaji wa jiji kwani yanarudisha nyuma maendeleo.

Aliwataka wakuu wa udara kuacha kupepesa macho, badala yake wawaeleze wananchi ukweli pale panapostahili.

"Utakuta sehemu kuna mgogoro wa ardhi, wakiitwa idara ya upimaji kutatua mgogoro huo utasikia anasema kwamba tutakuja huko kuangalia badala ya kufafanua kwamba hilo eneo aidha ni la shule, barabara au misitu wawaambie na sio kumumunya maneno," alisema.

Aliwataka wananchi waliokwishapewa viwanja waondoke ndani ya miezi sita na wasirudi katika eneo wanalotoka ili kuepusha mgogoro wa ardhi.

Naibu Waziri ofisi ya Waziri Mkuu) Kazi, Ajira, Vijana na Watu wenye Ulemavu), Anthony Mavunde, alisema Jiji la Dodoma limeingia katika historia kutokana na kufanikiwa kutatua migogoro ya ardhi.

Mavunde alisema moja ya mikakati yake katika kampeni zake ni kutatua migogoro na wananchi wauziwe viwanja kwa bei rahisi jambo ambalo limefanikiwa.

Alisema hadi sasa wakazi wa Dodoma wanaweza kupata viwanja kwa gharama nafuu ambavyo sehemu nyingine hawawezi kupata.

Umuhimu wa elimu waelezwa

Na Rahma Suleiman, ZANZIBAR

WAZIRI wa Elimu na Mafunzo ya Amali Zanzibar, Riziki Pembe Juma, amewataka wanafunzi kutambua kuwa elimu ni nguzo muhimu katika kujiendeleza kimaisha.

Akizungumza kwa niaba yake, Mkurugenzi wa Taasisi ya Elimu Zanzibar, Mwalim Suleiman Yahya, katika sherehe za siku ya wazazi kwa Kituo cha Elimu Fumba, alisema bila ya elimu taifa litakosa maendeleo kwa sababu wataalamu ambao ndio muhimu katika kila nchi kwa kuleta maendeleo watakosekana.

Alisema bila mtoto kumpa elimu bora ni sawa na kumnyima haki yake ya msingi ya kupata elimu ambayo ndio mkombozi kwake kwa maisha ya sasa na baadae.

Aliwataka wazazi kushirikiana na walimu na kuwahimiza watoto wao kusoma kwa bidii kwa kuwa kumeonekana kuwapo matokeo mabaya kwa wanafunzi wa shule mbalimbali ziliopo katika Kijiji cha Fumba, hali inayopelekea watoto wengi kubaki mitaani na kujihusisha na vitendo viovu.

"Kundi kubwa la watoto linazurura mitaani kutokana na kutojengewa misingi imara ya kupata elimu," alisema.

Alisema ni vyema kushirikiana ili kuwasaidia watoto kuondokana na vitendo viovu na kusaidia kuongeza idadi ya wanafunzi katika ufaulu ili nchi kuwa na wataalamu wengi.

Aidha, Mkurugenzi huyo aliupongeza uongozi wa kituo hicho kwa uamuzi waliouchukua katika kuanzisha kituo cha elimu kwa lengo la kuleta maendeleo katika sekta ya elimu. Akisoma risala juu ya kuanzishwa kwa kituo hicho, mwanafunzi Kibwana Ali Abdallah, alisema kituo hicho kilianzishwa mwaka 2017 baada ya kuonekana tatizo la kufeli kwa wanafunzi wengi kunakotokana na kutojua lugha ya Kiingereza.

Alisema kituo hicho kilijitolea kutoa elimu hiyo kwa wanafunzi wa Kijiji cha Fumba na maeneo jirani ili kuongeza ufaulu katika mitihani yao ya taifa.

Hata hivyo, alisema licha ya mafanikio waliyoyapata katika kuwakusanya wanafunzi wa kuwapa elimu, lakini bado wanakabiliwa na matatizo mbalimbali ikiwamo ukosefu wa vyoo, majisafi na salama pamoja na kutokuwa na vifaa vya kujiendeleza katika kuanzisha miradi mbalimbali ya maendeleo.

Mwakilishi ataka fursa ugatuzi madaraka

Na Rahma Suleiman, ZANZIBAR

MWAKILISHI wa Jimbo la Pangawe, Khamis Juma Maalim, ametaka wakaazi wa jimbo hilo kutumia fursa zilizomo katika mfumo wa madaraka wa ugatuzi ili kurahisisha kuleta maendeleo katika maeneo yao.

Aliyasema hayo alipokuwa akizungumza katika kikao maalum cha kutoa elimu ya ugatuzi wa madaraka na umuhimu wake, kikao ambacho kilifanyika katika kiwanja cha mpira Nyarugusu Wilaya ya Magharibi 'B' Unguja.

Alisema baadhi ya wakaazi wa jimbo hilo wanakabiliwa na tatizo la kutoifahamu dhana ya ugatuzi na umuhimu wake, hivyo viongozi wa jimbo wameamua kupeleka wataalamu wa fani hiyo ili wananchi hao wapate uelewa.

Niwaombe wananchi kushirikiana katika kuitekeleza dhana hiyo ya ugatuzi ili muweze kupata maendeleo ya haraka.

Khamis ambae pia ni Waziri wa Katiba na Sheria, alisema awali kulikuwa na matatizo ya wananchi kutokushirikishwa ipasavyo katika kutatua matatizo ya msingi yanayowakabili, lakini dhana hiyo wataweza kujua wajibu wao na kushiriki kutatua matatizo katika sekta ya elimu ya msingi, afya na kilimo.

Alieleza kuwa iwapo wananchi hawatoshiriki katika ugatuzi wa madaraka kupitia mabaraza ya wadi na mashauriano, lengo la Serikali kuleta maendeleo kwa haraka halitoweza kufikiwa.

"Niwaombe wananchi kushirikiana katika kuitekeleza dhana hiyo ya ugatuzi ili muweze kupata maendeleo ya haraka," alisema mwakilishi huyo.

Naye Diwani wa Wadi ya Pangawe, Ameir Pandu Mgana, alisema wameamua kutoa elimu hiyo ili wananchi waweze kujua dhana ya ugatuzi na umuhimu wake na kushiriki kutatua matatizo yao kwa haraka kupitia mabaraza ya wadi na mashauriano katika shehia.

Kwa upande wao baadhi ya wakaazi wa jimbo hilo walipongeza uongozi wa wadi na jimbo kwa kuandaa utaratibu wa kupatiwa elimu hiyo kwa kuwa itaweza kuwasaidia katika kujua umuhimu na mchango wao katika kuleta maendeleo kupitia manispaa, halmashauri na mabaraza ya miji.

Meneja Mawasiliano wa Tigo, Woinde Shisael, akifafanua jambo kwa waandishi wa habari, jijini Dar es Salaam jana, wakati wa uzinduzi wa huduma mpya ya WhatsApp, itakayowawezesha wateja wa Tigo kutuma madukuduku yao na kupokea majibu ya papo kwa papo. Kulia ni Mkuu wa Kitengo cha Huduma kwa Wateja wa kampuni hiyo, Mwangaza Matotola. **PICHA: JOHN BADI**

DC ataka bajeti kusaidia wahudumu wa kujitolea

Na Rahma Suleiman, ZANZIBAR

MKUU wa Wilaya ya Kaskazini 'B', Rajab Ali Rajab ameitaka Halmashauri ya Wilaya ya Kaskazini 'B' kutenga bajeti maalum ya kuwasaidia wahudumu wa kujitolea wa mradi wa uzazi salama ili kuwaongezea ari ya kufanya kazi.

Aliyasema hayo huko Mahonda katika ukumbi wa Ofisi za Chama Cha Mapinduzi (CCM) Mkoa wa Kaskaini Unguja, wakati akifunga mradi wa wahudumu wa kujitolea wa uzazi salama kutoka kwa wafadhili na kukabidhiwa serikalini.

Alisema wahudumu hao wa kujitolea wanastahiki kufikiriwa kupewa posho ya kuwasaidia kwa kuwa wamekuwa wakifanya kazi kubwa yenye kuleta manufaa na usalama kwa wajawazito.

Alieleza kuwa wahudumu hao wamekuwa wakifanya kazi katika mazingira magumu bila kulipwa chochote, jambo ambalo linaweza kuwakatisha tamaa ya kujitolea.

Alisema jitahada zilizofanywa na wahudumu hao zimesaidia kupunguza kwa kiasi kikubwa matukio ya vifo vya wajawazito na watoto wachanga.

Aidha, aliwaomba maafisa wa halmashauri baada ya kukabidhiwa mradi waendelee kufanya kazi na wahudumu hao, kwa sababu wana uzoefu mkubwa na waachane kutafuta wahudumu wapya.

Naye Meneja mradi wa D- tree, ni miongoni mwa tasisi zilizofadhili mpango wa uzazi salama, Samira Said Seif, alisema takwimu zilizopo sasa zinaonesha kwa kiasi kikubwa kinamama wameanza kufahamu umuhimu wa kujifungulia katika vituo vya afya ukilinganisha na idadi ya awali ulipoanza mradi huo.

"Kabla ya mradi idadi kubwa ya akinamama walikuwa wakijifungua majumbani kwa wakunga wa jadi, lakini hivi sasa baada ya kupata elimu ya afya ya uzazi wanajifungulia hospitali," alisema.

Kwa upande wake mtoa huduma wa Shehia ya Bumwini Misufini, Miza Khamis Juma, alisema mafunzo waliyopewa ya uzazi salama wanayatumia vyema kwa sababu yameleta faida kwa kinamama na kuamsha uelewa mkubwa kwa kinababa kuwasaidia wake zao kujifungua katika vituo vya afya.

RATIBA

CAPITAL TELEVISION

Mon 15 April

Tues 30 April

06:00	Al Jazeera
08:00	CNN International News
09:00	Al Jazeera
10:00	Kumekucha
10:30	Kumekucha Michezo
11:30	Kumekucha Kishindo
12:00	The Decor rpt
12:30	Mizengwe rpt
12:45	Aibu Yako
13:00	Series rpt: Life is a teacher
13:45	Series rpt: Iljimae
14:15	Local pgm rpt: Business Edition
15:00	Bundesliga kick off
15:30	Out and About rpt
16:00	Capchat rpt
17:00	Usafiri wako rpt
17:30	Meza huru
19:00	Innovation
19:30	Jagina
19:30	Ripoti Maalum
20:00	Series: Life is a teacher
20:45	Series: Iljimae
21:30	Capital Prime
22:00	Turning the Spotlight rpt
22:30	Iron Chef rpt
23:30	Al Jazeera

Wed 01 May

06:00	Al jazeera
08:00	CNN International News
06:00	Al Jazeera
08:00	CNN International News
09:00	Movie: Decoys
10:30	Movie: Street Kings
12:00	Turning the Spotlight rpt
12:30	Culinary delight rpt
13:00	Series rpt: Life is a teacher
13:45	Series rpt: Iljimae
14:30	Local Pgm: The Monday Agenda Rpt
15:15	Capchat rpt
16:15	CNN International
17:00	Innovation rpt
17:30	Movie: Pterodacyl
19:00	Sports Gazette
19:30	Chetu ni chetu
20:00	Series: Life is a teacher
20:45	Series: Iljimae
21:30	Capital Prime News
22:00	Dakika 45:
22:45	The Décor
23:15	Al Jazeera

Thurs 02 May

06:00	Al Jazeera
08:00	CNN International News
09:00	Al Jazeera
10:00	Kumekucha
10:30	Kumekucha Michezo
11:30	Kumekucha Kishindo
12:00	Sports Gazette
12:30	Out n' about rpt:
13:00	Series rpt: Life is a teacher
13:45	Series rpt: Iljimae
14:30	Business Edition rpt
15:00	Korean Drama rpt: Emperor of the sea
16:00	Dakika 45 rpt
17:00	In good shape
17:30	Meza Huru
19:00	Turning the spotlight
19;30	Tanzania yetu
20:00	Series: Life is a teacher
20:45	Series: Iljimae
21:30	Capital Prime News
22:00	Capchat rpt
23:00	Al Jazeera

Frid 03 May

06:00	Al Jazeera
08:00	CNN International News
09:00	Al Jazeera
10:00	Kumekucha
10:30	Kumekucha Michezo
11:30	Kumekucha Kishindo
12:00	Innovation rpt
12:30	The Decor rpt
13:00	Series rpt: Life is a teacher
13:45	Series rpt: Iljimae
14:30	Chetu ni chetu rpt
15:00	Korean Dram rpt: Emperor of the sea
16:00	CNN International
16:30	The Monday Agenda rpt
17:30	Meza Huru
19:00	Drive it
19:30	Eco@Africa
20:00	Aibu yako
20:15	Local Pgm: Business Edition
20:45	Series: Iljimae
21:30	Capital Prime News
22:00	Malumbano ya hoja rpt
00:00	Al Jazeera

Sat 04 May

08:00	CNN International
09:00	Drive It rpt
09:30	Turning the Spotlight rpt
10:00	Culinary delight rpt
10:30	Innovation rpt
11:00	Out n'about rpt
11:30	Sports Gazette rpt
12:00	Usafiri wako rpt
12:30	Eco@Africa rpt
13:00	Business edition rpt
13:30	Korean Drama rpt: Emperor of the sea
14:30	Telenovela rpt: Iljimae
17:15	Tanzania Yetu rpt
17:45	Bundesliga kick off
18:15	Capchat rpt
19:15	Mizengwe
19:30	The Decor
20:00	Iron Chef.
21:00	Out n' About
21:30	Movie: The Cradle
23:00	Grapes of Justice rpt
01:00	Al Jazeera

Sun 05 May

08:00	CNN International
09:00	In good shape
10:00	Capchat rpt
11:00	Sports Gazette rpt
11:30	Iron chef rpt
12:00	Jagina rpt
12:30	Bundesligga Kick Off rpt
13:00	Shamba lulu
13:30	Series rpt: Life is a teacher
15:15	Aibu yako
15:30	Drive it rpt
16:00	Dakika 45 rpt
16:45	Mizengwe rpt
17:00	The Decor rpt
17:30	Meza huru
19:00	Turning the Spotlight rpt
19:30	Cookery pgm: Culinary Delights
20:00	Korean Drama rpt: Emperor of the sea
21:00	Shift
21:15	Capchat live
22:15	Series rpt: Iljimae
00:00	Al Jazeera

ITV Daima — WEEKLY-SCHEDULE

MONDAY 29 April

5:30	Uwanja wa Mazoezi
6:00	Habari
6:40	Kumekucha
7:30	HABARI
8:00	Kumekucha Michezo
8:55	Habari za saa
9:00	Kumekucha Kishindo
9:30	Isidingo
9:55	Habari za saa
10:00	Watoto wetu
10:30	Igizo: Elininyo
10:55	Habari za saa
11:00	Kimya Milele
11:55	Habari za saa
12:00	Al Jazeera
12:30	Jungu kuu rpt
12:55	Habari za saa
13:00	Mjue Zaidi
13:55	Habari za saa
14:00	Telenovela: Destiny (Destino)
14:55	Habari za saa
15:00	Meza Huru
16:30	Watoto Wetu
17:00	The Base
18:00	Jiji Letu
18:10	Aibu yako rpt
18:15	Mapishi rpt
18:30	Kesho Leo
19:00	Afya ya Jamii
19:30	Isidingo
20:00	Habari
21:05	Dakika 45
22:00	Telenovela: Destiny (Destino)
23:00	Habari
23:30	The Base
00:30	Al Jazeera
02:00	CNN International

TUESDAY 30 April

5:30	Uwanja wa Mazoezi
6:00	Habari
6:40	Kumekucha
7:30	HABARI
8:00	Kumekucha Michezo
8:55	Habari za saa
9:00	Kumekucha Kishindo
9:30	Isidingo
9:55	Habari za saa
10:00	Watoto wetu
10:30	Hawavumi lakiniwamo
10:55	Habari za saa
11:00	Hawavumi lakini wamo
11:15	Igizo: Mtego
11:55	Habari za saa
12:00	Al Jazeera
12:30	Afya ya jamii rpt
12:55	Habari za saa
13:00	Uchumi na biashara
13:30	Kipindi Maalum rpt : TFDA
13:55	Habari za saa
14:00	Mizengwe rpt
14:15	Telenovela: Destiny (Destino) rpt:
14:55	Habari za saa
15:00	Meza Huru
16:30	Watoto wetu
17:00	The Base
18:00	Jiji Letu
18:15	The great queen Seonduk
19:00	Jarida la wanawake
19:30	Isidingo
20:00	Habari
21:00	Tanzania yetu
21:30	Kipindi Maalum: Chetu ni chetu
22:00	Telenovela: Destiny (Destino)
23:00	Habari
23:30	The Base
00:30	CNN International

WEDNESDAY 01 May

5:30	Uwanja wa Mazoezi
6:00	HABARI
6:40	Kumekucha
7:30	HABARI
8:00	Kumekucha Michezo
9:00	Kumekucha Kishindo
9:30	Isidingo
9:55	Movie:Cut off prt 1& 2
12:00	Al Jazeera
12:30	Jarida wanawake rpt
13:00	Dakika 45
14:00	Telenovela rpt: Destiny (Destino):
15:00	Movie: DNA
16:30	Watoto Wetu
17:00	The Base
18:00	Jiji Letu
18:15	Mapishi rpt
18:30	Ijue Sheria
19:00	Kipindi Maalum: TFDA
19:30	Isidingo
20:00	Habari
21:00	Aibu Yako! Hata wewe?
21:10	Kipindi Maalum : Tanesco
21:40	Kesho leo rpt
22:00	Kipindi Maalum: Tatu mzuka
22:10	Telenovela: Destiny (Destino)
23:00	Habari
23:30	The Base
00:30	Al Jazeera
2:00	CNN International

THURSDAY 02 May

5:30	Uwanja wa Mazoezi
6:00	HABARI
6:40	Kumekucha
7:30	HABARI
8:00	Kumekucha Michezo
8:55	Habari za saa
9:00	Kumekucha Kishindo
9:30	Isidingo
9:55	Habari za saa
10:00	Watoto wetu
10:30	Igizo: Riziki
10:55	Habari za saa
11:00	Igizo: Elininyo
11:15	Kesho leo rpt
11:55	Habari za saa
12:00	Al jazeera
12:30	Ijue Sheria
12:55	Habari za saa
13:00	Sanaa na wasanii
13:30	Tanzania yetu
13:55	Habari za saa
14:00	Telenovela rpt: Destiny (Destino)
14:55	Habari za saa
15:00	Meza Huru
16:30	Watoto Wetu
17:00	The Base
18:00	Jiji Letu
18:15	Mapishi
18:30	Jagina
19:00	Usafiri wako
19:30	Isidingo
20:00	Habari
21:00	Malumbano ya hoja
23:00	Habari
23:30	The Base
00:30	CNN International

FRIDAY 03 May

5:30	Uwanja wa Mazoezi
6:00	HABARI
6:40	Kumekucha
7:30	HABARI
8:00	Kumekucha Michezo
8:55	Habari za saa
9:00	Kumekucha Kishindo
9:30	Isidingo
9:55	Habari za saa
10:00	Watoto wetu
10:30	Hawavumi lakini wamo
10:55	Habari za saa
11:00	Hawavumi lakini wamo
11:30	Usafiri wako
11:55	Habari za saa
12:00	Al Jazeera
12:30	Kipindi Maalum rpt: Tanesco
12:55	Habari za saa
13:00	Jagina rpt
13:30	Chetu ni chetu rpt
13:55	Habari za saa
14:00	Telenovela rpt: Destiny (Destino)
14:55	Habari za saa
15:00	Meza huru
16:30	Watoto wetu
17:00	The Base
17:30	Ibada ya kiislamu
18:00	Jiji Letu
18:15	Igizo: Mizengwe
18:30	Shamba lulu
19:00	Uchumi na biashara
19:30	Isidingo
20:00	Habari
21:05	Kipima joto
23:00	Habari
23:30	The Base
00:30	CNN International

SATURDAY 04 May

5:30	Uwanja wa Mazoezi
6:00	HABARI
6:40	Kumekucha
7:00	Habari
8:00	Al Jazeera
9:00	Watoto wetu
10:00	Mjue Zaidi rpt
11:00	Chetu ni chetu rpt
11:30	Usafiri wako
12:00	Shamba lulu
12:30	Telenovela rpt: Destiny (Destino)
14:45	Igizo rpt: Riziki
15:15	Igizo rpt: Elininyo
15:45	Igizo rpt: Mizengwe
16:00	Igizo rpt: Kimya Milele
16:30	Igizo: Mtego rpt
17:00	Shamsham za Pwani
18:00	Jiji Letu
18:15	Mapishi
18:30	Igizo: Elininyo
19:00	Sanaa na wasanii
19:30	Jungu Kuu
20:00	Habari
21:00	Igizo: Kimya Milele
21:30	Hawavumi lakini wamo
22:30	Isidingo rpt
01:00	CNN International

SUNDAY 05 May

5:30	Uwanja wa Mazoezi
6:00	HABARI
6:40	Kumekucha
7:00	Habari
8:00	Al jazeera
09:00	Watoto Wetu
10:00	Isidingo
11:45	Aibu Yako
11:50	Hawavumi lakini wamo rpt
12:50	Bongo Movie rpt: It wasn't me 2
14:00	Tamasha la Michezo
15:00	Mwangaza
16:00	Korean drama: The great queen Seonduk
16:45	Mjue zaidi
17:30	Kipindi cha kikristo
18:00	Jiji Letu
18:15	Mapishi
18:30	Mizengwe rpt
18:45	Matukio ya wiki
19:30	Igizo: Mtego
20:00	Habari
21:05	Mizengwe
21:00	Bongo Movie:
22:00	Telenovela rpt: Des-

RADIO One — WEEKLY-SCHEDULE

MONDAY

TIME	PROGRAMME
05.00 AM	HALI YA HEWA / KUMEPAMBAZUKA
06.00 AM	AMKA NA BBC
06.30 AM	NIPASHE
06.50 AM	MATANGAZO
07.00 AM	NEWS BULLETIN
7:10 AM	MATANGAZO
07.15 AM	TAARIFA ZA BARABARANI
07.25 AM	UDONDOZI WA MAGAZETI
07.40 AM	KUMEPAMBAZUKA II
08.00 AM	HABARI NYEPESI
08.10 AM	KUMEPAMBAZUKA III
09.00 AM	HABARI ZA BIASHARA
09.10 AM	MATANGAZO
09.20 AM	BRAND TALK
10.00 AM	NEWS BRIEF
10.03 AM	DEATH ANNOUNCEMENTS
10.10 AM	YALIYOMO YAMO
13.00 HRS	NEWS BULLETIN
13.10 HRS	DEATH ANNOUNCEMENTS
13:30 HRS	DJ SHOW
16.00 HRS	NEWS BRIEF
16.03 HRS	DEATH ANNOUNCEMENTS
16.30 HRS	HOJA YA LEO
18.30 HRS	DIRA YA DUNIA BBC
19.30 HRS	SPOTI LEO
20.00 HRS	NEWS BULLETIN
20.10 HRS	RADIO ONE DOCTOR
21.00 HRS	NEWS BRIEF
21.05 HRS	DAKIKA 45
22.00 HRS	NEWS BULLETIN (24 HRS)
22.15 HRS	AFRO TIZII
23.00 HRS	NEWS BRIEF
23.03 HRS	AFRO TIZII
01:00 -03:00HRS	YALIYOMO YAMO (MARUDIO)
03:00 - 05:00HRS	DK 45 (MARUDIO)
23.00 HRS	

TUESDAY

TIME	PROGRAMME
05.00 AM	HALI YA HEWA / KUMEPAMBAZUKA I
06.00 AM	AMKA NA BBC
06.30 AM	NIPASHE
06.50 AM	MATANGAZO
07.00 AM	NEWS BULLETIN
7:10 AM	MATANGAZO
07.15 AM	TAARIFA ZA BARABARANI
07.25 AM	UDONDOZI WA MAGAZETI
07.40 AM	KUMEPAMBAZUKA II
08.00 AM	HABARI NYEPESI
08.10 AM	KUMEPAMBAZUKA III
09.00 AM	HABARI ZA BIASHARA
09.10 AM	MATANGAZO
09.20 AM	BRAND TALK
09.30 AM	KUMEPAMBAZUKA SHERIA
10.00 AM	NEWS BRIEF
10.03 AM	DEATH ANNOUNCEMENTS
10.10 AM	YALIYOMO YAMO
13.00 HRS	NEWS BULLETIN
13.10 HRS	DEATH ANNOUNCEMENTS
13:30 HRS	DJ SHOW
16.00 HRS	NEWS BRIEF
16.03 HRS	DEATH ANNOUNCEMENTS
16.30 HRS	HOJA YA LEO
18.30 HRS	DIRA YA DUNIA BBC
19.30 HRS	SPOTI LEO
20.00 HRS	NEWS BULLETIN
20.10 HRS	UCHUNGUZI KAMILI
21.00 HRS	NEWS BRIEF
21.05 HRS	DURU ZETU
22.00 HRS	NEWS BULLETIN (24 HRS)
22.15 HRS	AFRO TIZII
23.00 HRS	NEWS BRIEF
23.03 HRS	AFRO TIZII
01:00 - 03:00HRS	YALIYOMO YAMO (MARUDIO)
03:00 - 05:00HRS	HOJA YA LEO (MARUDIO)

WEDNESDAY

TIME	PROGRAMME
05.00 AM	HALI YA HEWA / KUMEPAMBAZUKA I
06.00 AM	AMKA NA BBC
06.30 AM	NIPASHE
06.50 AM	MATANGAZO
07.00 AM	NEWS BULLETIN
7:10 AM	MATANGAZO
07.15 AM	TAARIFA ZA BARABARANI
07.25 AM	UDONDOZI WA MAGAZETI
07.40 AM	KUMEPAMBAZUKA II
08.00 AM	HABARI NYEPESI
08.10 AM	KUMEPAMBAZUKA III
09.00 AM	HABARI ZA BIASHARA
09.10 AM	MATANGAZO
09.20 AM	BRAND TALK
09.30 AM	KUMEPAMBAZUKA MICHEZO
10.00 AM	NEWS BRIEF
10.03 AM	DEATH ANNOUNCEMENTS
10.10 AM	YALIYOMO YAMO
13.00 HRS	NEWS BULLETIN
13.10 HRS	DEATH ANNOUNCEMENTS
13:30 HRS	DJ SHOW
16.00 HRS	NEWS BRIEF
16.03 HRS	DEATH ANNOUNCEMENTS
16.30 HRS	HOJA YA LEO
18.30 HRS	DIRA YA DUNIA BBC
19.30 HRS	SPOTI LEO
20.00 HRS	NEWS BULLETIN
20.10 HRS	UCHUNGUZI KAMILI
21.00 HRS	NEWS BRIEF
21.05 HRS	DURU ZETU
22.00 HRS	NEWS BULLETIN (24 HRS)
22.15 HRS	AFRO TIZII
23.00 HRS	NEWS BRIEF
23.03 HRS	AFRO TIZII
01:00-03:00HRS HRS	YALIYOMO YAMO (MARUDIO)
03:00 - 05:00HRS	HOJA YA LEO (MARUDIO)

THURSDAY

TIME	PROGRAMME
05.00 AM	HALI YA HEWA / KUMEPAMBAZUKA I
06.00 AM	AMKA NA BBC
06.30 AM	NIPASHE
06.50 AM	MATANGAZO
07.00 AM	NEWS BULLETIN
7:10 AM	MATANGAZO
07.15 AM	TAARIFA ZA BARABARANI
07.25 AM	UDONDOZI WA MAGAZETI
07.40 AM	KUMEPAMBAZUKA II
08.00 AM	HABARI NYEPESI
08.10 AM	KUMEPAMBAZUKA III
09.00 AM	HABARI ZA BIASHARA
09.10 AM	MATANGAZO
09.20 AM	BRAND TALK
09.30 AM	KUMEPAMBAZUKA UKIMWI
10.00 AM	NEWS BRIEF
10.03 AM	DEATH ANNOUNCEMENTS
10.10 AM	YALIYOMO YAMO
13.00 HRS	NEWS BULLETIN
13.10 HRS	DEATH ANNOUNCEMENTS
13:30 HRS	DJ SHOW
16.00 HRS	NEWS BRIEF
16.03 HRS	DEATH ANNOUNCEMENTS
16.30 HRS	HOJA YA LEO
18.30 HRS	DIRA YA DUNIA BBC
19.30 HRS	SPOTI LEO
20.00 HRS	NEWS BULLETIN
20.10 HRS	UCHUNGUZI KAMILI
21.00 HRS	NEWS BRIEF
21.05 HRS	MALUMBANO YA HOJA
23.00 HRS	NEWS BRIEF
23.03 HRS	AFRO TIZII
01:00-03:00HRS	YALIYOMO YAMO (MARUDIO)
03:00-05:00HRS	HOJA YA LEO (MARUDIO)

FRIDAY

TIME	PROGRAMME
05.00 AM	HALI YA HEWA / KUMEPAMBAZUKA I
06.00 AM	AMKA NA BBC
06.30 AM	NIPASHE
06.50 AM	MATANGAZO
07.00 AM	NEWS BULLETIN
7:10 AM	MATANGAZO
07.15 AM	TAARIFA ZA BARABARANI
07.25 AM	UDONDOZI WA MAGAZETI
07.40 AM	KUMEPAMBAZUKA II
08.00 AM	HABARI NYEPESI
08.10 AM	KUMEPAMBAZUKA III
09.00 AM	HABARI ZA BIASHARA
09.10 AM	MATANGAZO
09.20 AM	BRAND TALK
10.00 AM	NEWS BRIEF
10.03 AM	DEATH ANNOUNCEMENTS
10.10 AM	HIZI NAZO
13.00 HRS	NEWS BULLETIN
13.10 HRS	DEATH ANNOUNCEMENTS
13:30 HRS	DJ SHOW
16.00 HRS	NEWS BRIEF
16.03 HRS	DEATH ANNOUNCEMENTS
16.30 HRS	HOJA YA LEO
18:30 HRS	DIRA YA DUNIA BBC
19.30 HRS	SPOTI LEO
20.00 HRS	NEWS BULLETIN
20.10 HRS	UCHUNGUZI KAMILI
21.0O HRS	NEWS BRIEF
21.05HRS	KIPIMA JOTO
23.00 HRS	WEEKEND SHOW
01:00 - 03:00HRS	HIZI NAZO (MARUDIO)
03:00 - 05:00HRS	HOJA YA LEO (MARUDIO)

SATURDAY

TIME	PROGRAMME
05.00 AM	HALI YA HEWA / KUMEPAMBAZUKA I
06.00 AM	AMKA NA BBC
06.30 AM	NIPASHE
06.50 AM	COMMERCIALS
07.00 AM	NEWS BULLETIN
07.15 AM	NEWSPAPERS REVIEW
07.30 AM	KUMEPAMBAZUKA KISWAHILI
09.00 AM	WATOTO SHOW
10.00 AM	NEWS BRIEF
10.03 AM	DEATH ANNOUNCEMENTS
10.15 AM	MIWANI YA MAISHA
11:00 AM	MTAA WA MAGOMA
13.00 HRS	NEWS BULLETIN
13.10 HRS	DEATH ANNOUNCEMENTS
13:30 HRS	CHAGUO LAKO
15:00 HRS	MUZIKI NA MICHEZO
16.00 HRS	NEWS BRIEF
16.03 HRS	DEATH ANNOUNCEMENTS
16.15 HRS	MIDUNDO MOTOMOTO
18:00 HRS	BONGO TEN
19.30 HRS	SPOTI LEO
20.00 HRS	NEWS BULLETIN
20.15 HRS	CHEMSHA BONGO
21.00 HRS	NEWS BRIEF
21.03 HRS	WEEK END SHOW I
22.00 HRS	NEWS BULLETIN (24 HRS)
22.15 HRS	WEEK END SHOW II
23.00 HRS	NEWS BRIEF
23.03 HRS	WEEK END SHOW III
01:00-03:00HRS	KISWAHILI (MARUDIO)
03:00-05:00HRS	MUZIKI & MICHEZO (MARUDIO)

SUNDAY

TIME	PROGRAMME
05.00 AM	HALI YA HEWA / KUMEPAMBAZUKA I
06.00 AM	AMKA NA BBC
06.30 AM	NIPASHE
06.50 AM	COMMERCIALS
07.00 AM	NEWS BULLETIN
07.15 AM	NEWSPAPERS REVIEW
07.30 AM	KUMEPAMBAZUKA - FAMILIA
10.00 AM	NEWS BRIEF
10.03 AM	DEATH ANNOUNCEMENTS
10.15 AM	SUNDAY SPECIAL
11: 00 HRS	TOP 20
13.00 HRS	NEWS BULLETIN
13.10 HRS	DEATH ANNOUNCEMENTS
13.30 HRS	NANI ZAIDI
16.00 HRS	NEWS BRIEF
16.03 HRS	DEATH ANNOUNCEMENTS
16.30 HRS	MAMBO YA PWANI
18:00 HRS	AFRICAN PANORAMA
19.30 HRS	SPOTI LEO
20.00 HRS	NEWS BULLETIN
20:10 HRS	MBAVU ZANGU
21.00 HRS	NEWS BRIEF
21.03 HRS	MAMBO MSETO
22.00 HRS	NEWS BULLETIN (24 HRS)
22.15 HRS	RAFIKI I
23.00 HRS	NEWS BRIEF
23.03 HRS	RAFIKI II
01:00 - 03:00	FAMILIA (MARUDIO)
03:00 - 05:00 HRS	RED CARPET (MARUDIO)

EATV

NIRVANA

LEO USIKU SAA 3:00

JUMANNE

11:00 DADAZ (live)
13:30 Kali Za Wana
14:00 Dakika10 Za Maangamzi
15:00 FUNGUKA
16:30 #HASHTAG
17:00 5SELEKT
17:55 Kurasa
18:00 eNewz
18:30 Music
19:00 EATV SAA 1
19:30 MJADALA
21:00 Nirvana
21:30 Wakilisha
22:00 Grace Na Asili Yangu
22:30 Bongo Hits

NIRVANA ni kipindi cha kisasa kinachoongelea mitindo, sanaa, urembo na staili za maisha. NIRVANA inawalenga wale wanao ongoza kuonyesha mitindo mipya kwenye jamii na wale wanaofuatilia

eastafrica RADIO

05:00 EA Breakfast
09:00 Supamix
12:00 Kipenga Xtra
13:00 Planet Bongo
16:00 EA Drive
20:00 Kipenga
21:00 The Cruise

88.1FM DAR ES SALAAM

CAPITAL RADIO

[illegible]

TANGAZO

BancABC part of atlasmara

UONESHAJI WA TAARIFA ZA FEDHA KWA UMMA

IMETOLEWA CHINI YA KANUNI YA 7 NA YA 8 YA KANUNI ZA MABENKI NA TAASISI ZA FEDHA (UONESHAJI) YA MWAKA 2014

WARAKA MIZANIA KWA TAREHE 31 MACHI 2019
(Kiasi kwa shilingi milioni)

		Robo Mwaka ya /Mwaka wa sasa 31-Mar-19	Robo Mwaka/Mwaka uliopita 31-Dec-18
A	**MALI**		
1	Fedha Taslimu	3,835	2,895
2	Salio Katika Benki Kuu ya Tanzania	9,523	18,426
3	Uwekezaji Katika Amana za Serikali	34,575	40,609
4	Salio Katika Benki Nyingine na Taasisi za Fedha	6,685	3,044
5	Hundi na Miamala ya Kushughulikiwa	1	-
6	Miamala Baina ya Matawi	-	-
7	Bili Zilizoafikiwa	-	-
8	Dhima za Wateja Zilizokubalika	-	-
9	Mikopo Iliyotolewa kwa Benki Nyingine	88,118	74,849
10	Uwekezaji Katika Amana Nyingine	-	-
11	Mikopo Halisi Iliyopo	135,036	142,159
		-	-
12	Mali Nyingine	33,437	21,343
13	Uwekezaji wa Hisa	1,000	1,000
14	Akaunti za udhamini	-	-
15	Mali Zisizohamishika, Mitambo na Vifaa	4,486	16,278
16	**JUMLA YA MALI**	**316,696**	**320,603**
B	**DHIMA**		
17	Amana za Benki nyingine na Taasisi za Fedha	95,814	92,378
18	Amana za Wateja	98,022	107,641
19	Dhamana ya Malipo kwa Fedha Taslimu	-	-
20	Amana Maalumu	-	-
21	Maagizo ya Malipo/Fedha za Kuhamisha	-	-
22	Hundi na Hawala za Kibenki Zilizotolewa	-	-
23	Limbiko la Kodi na Gharama Zitakazolipwa	-	-
24	Dhima la Tozo kwa Ajili ya Usuluhishi Baina ya Benki na Mteja	-	-
25	Miamala Isiyoshughulikiwa Baina ya Matawi	-	-
26	Mapato yaliyoingia ya Kipindi Kijacho na Tozo Nyingine Zitakazolipwa Baadae	38	-
27	Dhima Nyingine	3,695	5,302
28	Madeni	65,144	64,675
29	**JUMLA YA DHIMA**	**262,712**	**269,996**
30	**MALI/(DHIMA) HALISI (16 kutoa 29)**	**53,985**	**50,607**
C	**FEDHA ZA WANAHISA**		
31	Mtaji wa Hisa Uliolipwa	116,014	116,014
32	Akiba ya Mtaji	-	(2,284)
33	Mapato Yaliyobakizwa	(63,123)	(55,768)
34	Faida (Hasara) ya Kipindi Husika	(1,255) -	7,355
35	Akaunti Nyingine za Mtaji	1,065	-
36	Stahiki ya Wenyehisa Chache	-	-
37	**JUMLA YA FEDHA ZA WANAHISA**	**53,985**	**50,607**
38	Dhima Zisizo Dhahiri	8,214	2,225
39	Mikopo Chechefu	20,245	20,069
40	Tengo kwa Ajili ya Mikopo Chechefu	17,783	17,083
41	Mali Nyingine Chechefu	-	-
D	**BAADHI YA VIASHIRIO VYA HALI YA KIFEDHA**		
(I)	Uwiano wa Fedha za Wanahisa na Jumla ya Mali	20.0%	15.8%
(ii)	Uwiano wa Mikopo Chechefu na Jumla ya Mikopo Ghafi	13.2%	12.6%
(iii)	Uwiano wa Mikopo Ghafi na Jumla ya Amana	78.8%	79.6%
(iv)	Uwiano wa Mikopo Halisi na Jumla ya Mali Halisi	42.6%	44.3%
(v)	Uwiano wa Mali Zinazozalisha na Jumla ya Mali	55.7%	58.0%
(vi)	Ongezeko la Amana	-3.1%	-38.1%
(vii)	Ongezeko la Mali	-1.2%	-19.6%

TAARIFA YA MAPATO NA MATUMIZI KWA ROBO MWAKA INAYOISHIA 31 MACHI 2019
(Kiasi kwa shilingi milioni)

		Robo ya Mwaka sasa 31-Mar-19	Robo ya mwaka Linganishi (Mwaka Uliopita 31-Mar-18	Limbikizo la Mwaka wa sasa 31-Mar-19	Limbikizo la Mwaka Linganishi (Mwaka Uliopita) 31-Mar-18
1	Mapato ya Riba	10,423	13,984	10,423	13,984
2	Gharama za Riba	(4,774)	(6,397)	(4,774)	(6,397)
3	**Mapato Halisi ya Riba (1kutoa 2)**	**5,649**	**7,587**	**5,649**	**7,587**
4	Madeni Viza Yaliyofutwa	-	-	-	-
5	Punguzo/Ongezeko la tengo katika Mikopo	(735)	(1,008)	(735)	(1,008)
6	**Mapato Yasiyo ya Riba:**	**1,856**	**1,195**	**1,856**	**1,195**
6.1	6.1 Faida /(Hasara) Zitokanazo na Miamala ya Fedha za Kigeni	466	331	512	331
6.2	6.2 Ada na Kamisheni	210	200	165	200
	6.3 Gawio	-	-	-	-
6.3	6.4 Mapato Mengine	1,179	664	1,179	664
7	**Gharama Zisizo za Riba:**	**(7,978)**	**(7,345)**	**(7,978)**	**(7,345)**
	7.1 Mishahara na Mafao	(2,535)	(2,523)	(2,535)	(2,523)
	7.2 Ada na Kamisheni	-	-	-	-
	7.3 Gharama Nyingine	(5,443)	(4,822)	(5,443)	(4,822)
8	**Faida /(Hasara) ya Uendeshaji**	**(1,209)**	**429**	**(1,209)**	**429**
9	Tengo la Kodi ya Mapato	(45)	(129)	(45)	(129)
10	**Faida / (Hasara) Halisi Baada ya Kodi ya Mapato**	**(1,255)**	**300**	**(1,255)**	**300**
11	Mapato Mengine Yaliyojumuishwa (bainisha)	-	-	-	-
12	**Jumla ya Faida (Hasara) iliyojumuishwa kwa mwaka**	**(1,255)**	**300**	**(1,255)**	**300**
13	Idadi ya Waajiriwa	161	153	161	153
14	Mapato kwa Hisa	(0.13)	0.12	(0.13)	0.12
15		-	-	-	-
16	Idadi ya Matawi	7	7	7	7
	BAADHI YA VIASHIRIO VYA UFANISI				
(I)	Uwiano wa Faida Kabla ya Kodi na Wastani wa Mali	-0.39%	0.31%	-1.58%	0.31%
(ii)	Uwiano wa Faida baada ya Kodi na Wastani wa Fedha za Wanahisa	-2.40%	1.71%	-9.60%	1.71%
(iii)	Uwiano wa Matumizi Yasiyo ya Riba na Mapato Ghafi	106.32%	83.63%	106.32%	83.63%
(iv)	Uwiano wa Mapato Halisi ya Riba na Wastani wa Mali Zinazozalisha	0.78%	2.98%	3.12%	2.98%

TAARIFA YA MABADILIKO YA MTAJI KWA KIPINDI KINACHOISHIA 31 MACHI 2019

	Mtaji wa Hisa	Malipo juu ya bei ya hisa	Mapato Yaliyobakizwa	Ziada ya Kisheria	Tengo la Ziada ya Jumla	Mengineyo	Jumla
Mwaka wa sasa							
Salio la mwanzo wa mwaka	**116,014**	**-**	**(67,756)**	**0**	**1,284**	**1,065**	**50,607**
Faida / (Hasara) Halisi Baada ya Kodi ya Mapato	-	-	(1,255)	-	-	-	**(1,255)**
Hisa za upendeleo	-						
Mapato mengine yaliyojumuishwa	-	-	-	-	-	-	-
Miamala na wanahisa	-	-	-	-	-	-	-
Gawio lililolipwa	-	-	-	-	-	-	-
Ziada ya Kisheria	-	-	4,633	-	-	-	**4,633**
Tengo la Ziada ya Jumla	-	-	-	-	-	-	-
Mengineyo	-	-	-	-	-	-	-
Salio la mwisho wa mwaka	**116,014**	**-**	**(64,378)**	**0**	**1,284**	**1,065**	**53,985**
	-	-	-	-	-	-	-
Mwaka Uliopita							
Salio la mwanzo wa mwaka	**116,014**	**-**	**(69,349)**	**9,118.58**	**1,114**	**1,384**	**58,282**
Faida / (Hasara) Halisi Baada ya Kodi ya Mapato	-	-	(7,355)	-	-	-	**(7,355)**
Hisa za upendeleo	-	-	-	-	-	-	
Mapato mengine yaliyojumuishwa	-	-	-	-	-	-	-
Miamala na wanahisa	-	-	-	-	-	-	-
Gawio lililolipwa	-	-	-	-	-	-	-
Ziada ya Kisheria	-	-	9,118	(9,118)	-	-	-
Tengo la Ziada ya Jumla	-	-	(170)	-	170	-	-
Mengineyo	-	-	-	-	-	(320)	**(320)**
Salio la mwisho wa mwaka	**116,014**	**-**	**(67,756)**	**0**	**1,284**	**1,065**	**50,607**

TAARIFA YA MTIRIRIKO WA FEDHA KWA ROBO/MWAKA ULIOISHIA 31 MACHI 2019
(Kiasi kwa shilingi milioni)

		Robo Mwaka ya sasa 31-Mar-19	Robo Mwaka iliyopita 31-Dec-18
I	**Mtiririko wa Fedha Kutokana na Shughuli za Uendeshaji:**		
	Mapato/(Hasara) Halisi	(1,209)	(7,200)
	Marekebisho kwa Ajili ya:	-	-
	- Hasara Katika Mali	1,559	7,771
	- Badiliko Halisi Katika Mikopo	48,739	33,468
	- Faida/Hasara Kwenye Mauzo ya Mali	-	-
	- Mabadiliko Halisi Katika Amana	(6,183)	(123,001)
	- Mabadiliko Halisi Katika Amana za Muda Mfupi Zilizoafikiwa	6,034	14,378
	- Mabadiliko Halisi Katika Dhima Nyingine	(1,570)	1,555
	-Mabadiliko Halisi Katika Mali Nyingine	(12,096)	(203)
	- Kodi Iliyolipwa	-	(135)
	- Mengineyo (bainisha)	-	4,341
	Fedha Halisi zilizotolewa (zilizotumika) kwa shughuli za uendeshaji	**35,273**	**(69,026)**
II	**Mtiririko wa Fedha Kutokana na Shughuli za Uwekezaji:**	-	-
	Gawio Lililopokewa	-	-
	Ununuzi wa Mali za Kudumu	(362)	(5,746)
	Mapato Kutokana na Mauzo ya Mali za Kudumu	-	-
	Ununuzi wa Amana Zisizoshughulikiwa na Mawakala	-	-
	Mapato Kutokana na Mauzo ya Amana Zisizoshughulikiwa na Mawakala	-	-
	Mengineyo (bainisha)	-	-
	Fedha Halisi Zilizotolewa (zilizotumika) kwa Shughuli za Uwekezaji	**(362)**	**(5,746)**
III	**Mtiririko wa Fedha Kutokana na Shughuli za Kifedha:**		
	Ulipaji wa Madeni ya Muda Mrefu	-	-
	Mapato Kutokana na Utoaji wa Madeni ya Muda Mrefu	469	62,150
	Mapato Kutokana na Utoaji wa Mtaji wa Hisa	-	-
	Gawio Lililolipwa kwa Fedha Taslimu	-	-
	Mabadiliko Halisi Katika Madeni Mengine	-	-
	Mengineyo (bainisha)	-	-
	Fedha Halisi Zilizotolewa (zilizotumika) kwa Shughuli za Kifedha	**469**	**62,150**
		-	-
IV	**Fedha Taslimu na Mali Zinazofanana na Fedha Taslimu:**	-	-
	Ongezeko / Punguzo Halisi Katika Fedha taslimu na Mali Zinazofanana na Fedha Taslimu	35,381	(12,622)
	Fedha na Mali Zinazofanana na Fedha Taslimu Mwanzoni mwa Robo Mwaka/Mwaka	72,780	85,402
	Fedha na Mali Zinazofanana na Fedha Taslimu Mwishoni mwa Robo Mwaka/Mwaka	**108,161**	**72,780**

215200902

	Jina	Sahihi	Tarehe
Ofisa Mtendaji Mkuu	I. John		29-Apr-19
Mkuu wa Fedha	H. Kandi		29-Apr-19
Mkaguzi Mkuu wa Ndani	J. Kilato		29-Apr-19

Sisi, tuliotajwa hapo chini, wajumbe wa bodi ya wakurugenzi, tunathibitisha usahihi wa taarifa za hapo juu, tunatamka kwamba tumezitathmini taarifa hizi, na kwa uelewa na imani yetu kubwa zimeandaliwa kulingana na Viwango vya Kimataifa vya Uwasilishaji wa Taarifa za Fedha na matakwa ya Sheria ya Benki na Taasisi za Fedha ya mwaka 2006, na zinaonesha hali halisi

		Jina	Sahihi	Tarehe
1	Mkurugenzi	Dr J P. Kipokola		29-Apr-19
2	Mkurugenzi	Mr.R. Dave		29-Apr-19

	PRICING (TZS)	PRICING (US $ / EUR)	PRICING (GBP)
PERSONAL BANKING			
SAVINGS ACCOUNT			
FAHARI			
Account Opening Fee	Free	Free	Free
Opening balance	TZS 10,000.00	$ 50.00	£ 50.00
Minimum Operating Balance	TZS 10,000.00	$ 50.00	£ 50.00
Minimum Interest Bearing Balance	TZS 50,000.00	$ 100.00	£ 100.00
Monthly Service Fee	Free	Free	Free
MWANGAZA JUNIOR ACCOUNT			
Account Opening Fee	Free	Free	Free
Opening balance	TZS 20,000.00	$ 50.00	£ 50.00
Minimum Operating Balance	TZS 20,000.00	$ 50.00	£ 50.00
Minimum Interest Bearing Balance	TZS 20,000.00	$ 500.00	£ 500.00
Monthly Service Fee (1 free w/drawal per quarter)	Free	Free	Free
Extra fee for more than 1 w/drawal per quarter	TZS 1,500.00	$ 2.00	£ 2.00
WEKEZA SAVINGS ACCOUNT (BALANCE BUILD UP)			
Account Opening Fee	Free	Free	N/A
Opening balance	Free	Free	N/A
Minimum Operating Balance	NIL	NIL	N/A
Minimum Interest Bearing Balance	TZS 50,000.00	$ 25.00	N/A
Monthly Service Fee*	Free	Free	N/A
CURRENT ACCOUNT			
AMANA			
Account Opening Fee	Free	N/A	N/A
Opening balance	TZS 20,000.00	N/A	N/A
Minimum Operating Balance	TZS 3,000.00	N/A	N/A
Minimum Interest Bearing Balance	N/A	N/A	N/A
Monthly Service Fee*	TZS 2,000.00	N/A	N/A
MARIDHAWA			
Account Opening Fee	Free	Free	N/A
Opening balance	TZS 25,000.00	$ 25.00	N/A
Minimum Operating Balance	TZS 6,000.00	$ 5.00	N/A
Minimum Interest Bearing Balance	TZS 2,000,000.00	$ 2,000.00	N/A
Monthly Service Fee*	TZS 5,000.00	$ 10.00	N/A
PREMIUM			
Account Opening Fee	Free	Free	Free
Opening balance	TZS 35,000.00	$ 30.00	£ 30.00
Minimum Operating Balance	NIL	NIL	NIL
Minimum Interest Bearing Balance	TZS 3,000,000.00	$ 3,000.00	£ 3,000.00
Monthly Service Fee*	TZS 10,000.00	$ 10.00	£ 10.00
SME BANKING			
AMANA BIZ ACCOUNTS			
Account Opening Fee	Free	Free	Free
Opening balance	TZS 100,000.00	$ 100.00	£ 100.00
Minimum Operating Balance	TZS 1,000,000.00	$ 1,000.00	£ 1,000.00
Minimum Interest Bearing Balance	TZS 5,000,000.00	$ 5,000.00	£ 5,000.00
Monthly Service Fee*	TZS 20,000.00	$ 15.00	£ 15.00
CORPORATE BANKING			
CORPORATE CURRENT ACCOUNTS			
Account Opening Fee	Free	Free	Free
Opening balance	TZS 500,000.00	$ 250.00	£ 250.00
Minimum Operating Balance	NIL	NIL	NIL
Minimum Interest Bearing Balance	NIL	NIL	NIL
Monthly Service Fee*	TZS 25,000.00	$ 20.00	£ 15.00
CORPORATE CALL ACCOUNTS			
Account Opening Fee	Free	Free	Free
Opening balance	TZS 10,000,000.00	$ 10,000.00	£ 10,000.00
Minimum Operating Balance	TZS 10,000,000.00	$ 10,000.00	£ 10,000.00
Minimum Interest Bearing Balance	NIL	NIL	NIL
Monthly Service Fee*	TZS 25,000.00	$ 20.00	£ 15.00

GENERAL CHARGES			
Bankers Cheque	TZS 50,000.00	$ 25.00	N/A
DISHONORED/UNPAID CHEQUE			
Fund related	TZS 120,000.00	$ 120.00	N/A
Technical	TZS 60,000.00	$ 60.00	N/A
Cheque book Processing Fee:			
25 leaves	TZS 15,000.00	$ 15.00	£ 15.00
50 leaves	TZS 30,000.00	$ 30.00	£ 30.00
100 leaves	TZS 60,000.00	$ 60.00	£ 60.00
Uncollected cheque book after 3 months	TZS 15,000.00	$ 15.00	£ 15.00
3rd party encashment (with 3rd party indemnity)	TZS 25,000.00	10% Per Cheque	10% Per Cheque
Stop Payment Charges	TZS 60,000.00	$ 60.00	£ 50.00
TRANSACTIONAL SERVICE FEES			
With banks via Standing Orders			
Standing Order - internal same customer (set up fee - once off)	TZS 10,000.00	$ 5.00	£ 5.00
Standing Order - internal other customers (per transaction)	TZS 4,000.00	$ 3.00	£ 2.00
Standing Order - Other local bank	TZS 40,000.00	$ 30.00	£ 20.00
Amendment	TZS 5,000.00	$ 5.00	£ 5.00
DEPOSIT/WITHDRAWAL TRANSACTIONS:			
- Cash Deposit at Branch	Free	Free	Free
- Cash Deposit at Branch small denominations 500 above 50	0.3% Min 1,000	3% On Small denominations	N/A
- Cash Deposit at Branch small denominations (2,000 and be	0.3% Min 1,000	3% On Small denominations	N/A
- Cash Deposit at Branch coins above 100,000	0.3% Min 1,000	N/A	N/A
With Account Transfers (Internal)	N/A	N/A	N/A
- Cheque deposit	Free	Free	Free
- Cash withdrawal Personal Banking (over the counter) up to	TZS 2,500.00	1% Min 10	1% min 10
- Cash withdrawal Personal Banking (over the counter) btn 5	TZS 6,000.00	1% Min 10	1% min 10
- Cash withdrawal Personal Banking (over the counter) abov	0.15% MAX 200,000	1% Min 10	1% min 10
- Cash withdrawal SME (over the counter)	0.15%Min 3000 Max 200000	1% Min 10	1% min 10
- Cash withdrawal Corporate Banking	0.15%Min 7,500 Max 200,000	1% Min 10	1% min 10
- Deposit charges - Financial Institution.	Free	Free	Free
- Deposit charges - Financial Institution - small denominations	Free	2%On small denominations*	2%On small denominations*
Account Closure	TZS 10,000.00	$ 10.00	£ 10.00
Dormant Account Reactivation	TZS 10,000.00	$ 10.00	£ 10.00
Dormant Account monthly fee	TZS 10,000.00	$ 10.00	£ 10.00
Premature/cancellation fixed deposit fee	50% Accrued Interest is Forfeited. Breaking 1st month all interest forfeited	50% Accrued Interest is Forfeited. Breaking 1st month all interest forfeited	50% Accrued Interest is Forfeited. Breaking 1st month all interest forfeited
Monthly statements	Free	Free	Free
Interim Statements (per page)	TZS 5,000.00	$ 3.00	£ 3.00
Search fee documents (after 3 months)	TZS 80,000.00	$ 40.00	£ 40.00
Audit confirmation	TZS 75,000.00	$ 50.00	£ 50.00
Balance Certificate	TZS 75,000.00	$ 50.00	£ 50.00
Reference Letter	TZS 75,000.00	$ 50.00	£ 50.00
Inter Account Transfers	Free	Free	Free
T T Outward local - TISS	TZS 10,000.00	$ 10.00	N/A
T T Outward local - EFT	TZS 3,000.00	N/A	N/A
T T Inward local TISS	Free	Free	N/A
Salary processing (per entry)	TZS 1,000.00	$ 1.00	£ 1.00
International Outward T T	N/A	Comm 0.25% Min 50 Max 500	comm 0.25% min 50 max 350
International Inward T T	N/A	Free	Free
Travellers Chq. Deposit	N/A	N/A	N/A
Foreign BankDrafts	N/A	$ 50.00	£ 30.00
Outward Cheque for Collection	N/A	N/A	N/A
Outward Bills for collection	N/A	0.25% min 50 + $ 50 (courier charge)	0.25% min 50 + $ 50 (courier charge)
Inward Bills for Collection	N/A	0.25% MIN 50	0.25% MIN 50
Advising fee (Inward Bill & LCs)	N/A	$ 200.00	£ 200.00
Travellers Chq. (Issue)	N/A	N/A	N/A
Letters of Credit	N/A	1% per qtr + $ 50 (total min $250)	1% per qtr + $ 50 (total min $250)
Bank Guarantees	1% Per Qtr Min $ 200	1% per qtr min $200	1% per qtr min $200

CITIBANK TANZANIA LIMITED

TAARIFA YA MAPATO NA MATUMIZI KWA ROBO MWAKA INAYOISHIA 31 MACHI 2019

CHARGES AND FEES- CITIBANK TANZANIA LIMITED

No.	ITEM/TRANSACTION	CHARGE/FEE-LCY	CHARGE/FEE-FCY
1.0	Current Accounts		
	(a) Required minimum opening balance	Waived	Waived
	(b) Monthly service fee (breakdown per customer type)	TZS 20,000	USD $20
	(c) Cheque withdrawal over the counter	TZS 4,000	US$ 5.00
	(d) Fees per ATM withdrawal	N/A	N/A
	(e) ATM mini statement	N/A	N/A
	(f) Interim statement per page	TZS 7,000	US$ 5.00
	(g) Periodic scheduled statement	Waived	Waived
	(h) Cheque book	TZS 35,000 (100 leaves)	US$ 35 (100 leaves)
	(i) Dishonoured cheque	TZS 52,000	US$ 50
	(j) Special clearance	TZS 60,000	US$ 60
	(k) Counter cheque	TZS 2,000 per leaf	US$ 2 per leaf
	(l) Stop Payment	TZS 30,000	US$ 30
	(m) Standing order	EFT: TZS 5,000 TZS TISS: TZS 10,000 Cross Border Fund Transfers: 0.25% of transfer, Min US$ 60.00 and Max US $ 500.00 USD TISS: US $ 10.00	EFT: TZS 5,000 TZS TISS: TZS 10,000 Cross Border Fund Transfers: 0.25% of transfer, Min US$ 60.00 and Max US $ 500.00 USD TISS: US $ 10.00
	(n) Balance enquiry	Waived	Waived
	(o) New ATM card issuance	N/A	N/A
	(p) ATM card renewal or replacement	N/A	N/A
	(q) Overdrawn account interest charge	3.00%-6.57%	1.75%-6.76%
	(r) Unarranged overdraft	23.00%	14%
	(s) Interbank transfer	Waived	Waived
	(t) Bill payments through ATM	N/A	N/A
	(u) Deposit fee	US $20 and below: 3% of deposited amount TZS 1,000 and below: 0.3% of deposited amount Coins: 3% of the deposited amount minimum TZS 10,000	US $20 and below: 3% of deposited amount TZS 1,000 and below: 0.3% of deposited amount Coins: 3% of the deposited amount minimum TZS 10,000
	(v) Other (please specify)	N/A	N/A
	(w) BRELA Search fees. Per search	TZS 30,000	US$ 15
	(x) Foreign Loan Registration fees (DRN)	US$ 700	US$ 700
2.0	Savings Accounts		
	(a) Required minimum opening balance	NA	NA
	(b) Monthly service fee	NA	NA
	(c) Interim statement	NA	NA
	(d) Account closure	NA	NA
3.0	Electronic Banking		
	(a) Internet banking monthly fee	Waived	Waived
	(b) Internet transfers	EFT: TZS 5,000 TZS TISS: TZS 10,000 Cross Border Fund Transfers: 0.25% of transfer, Min US$ 60.00 and Max US $ 500.00 USD TISS: US $ 10.00	EFT: TZS 5,000 TZS TISS: TZS 10,000 Cross Border Fund Transfers: 0.25% of transfer, Min US$ 60.0 and Max US$ 500.00 USD TISS: US $ 10.00
	(c) SMS banking	N/A	N/A
	(d) Other	Managers Cheques: TZS 4,000	Managers Cheques: US$ 5.00

No.	ITEM/TRANSACTION	CHARGE/FEE-LCY	CHARGE/FEE-FCY
4.0	Foreign Exchange Transactions		
	(a) Purchase/sale of TCs transaction over the counter	NA	NA
	(b) Purchase of foreign cheque	NA	NA
	(c) Sale/purchase of cash passport	NA	NA
	(d) Telegraphic transfer		
	-Inward Telegraphic Transfers (FTIN)	US$ 30	US$ 30
	-Outward International TT / Electronic (RDCT)	0.25% of transfer, Min US$ 60.00 and Max US $ 500.00	0.25% of transfer, Min US$ 60.00 and Max US $ 500.00
	(e) Telex/SWIFT	NA	NA
	(f) Transfer from foreign currency denominated account to local	NA	NA
5.0	Personal Loans		
	(a) Processing/Arrangement/Appraisal fee		
	(i) Personal loans	NA	NA
	(ii) Overdrafts	NA	NA
	(iii) Mortgage finance	NA	NA
	(iv) Asset finance	NA	NA
	(b) Unpaid loan instalment	NA	NA
	(c) Early repayment	NA	NA
	(d) Valuation fees	NA	NA
	(e) Other	NA	NA

Additional Disclosures	LCY	FCY
1 Deposit Rates		
-Current Account Deposits	0%-5.00%	0%-2.52%
-Time Deposits		
(a) 1 - Months	3.10% -3.30%	2.25%-2.49%
(b) 3 - Months	3.56% -3.86%	2.34%-2.60%
(c) 6 - Months	4.82% -5.12%	2.39%-2.66%
(d) 9 - Months	6.83% -7.13%	2.42%-2.68%
(e) 12 - Months	8.84% -9.14%	2.44%-2.71%
2 Lending Rate		
Base lending rate	7.62%-8.62%	5.05%-6.05%
Short term (up to one year)	7.62%-8.62%	5.05%-6.05%
Medium term (2 to 3 years)	8.12%-9.12%	5.55%-6.55%
Long term (3 - 5 years)	8.62%-9.62%	6.05%-7.05%
Term loans (over 5 years)	8.62%-9.62%	6.05%-7.05%

No.	ITEM/TRANSACTION	CHARGE/FEE
6.0	Trade Finance Transactions	
Documentary Collections		
	Imports	Handling: $130, Acceptance $85, Telex: 0.325% minimum $90 and maximum $650
	Exports	All in fee: $100 ($50 courier and $50 handling) per set of documents
Letters of Credits		
	Imports LCs:	
	Opening fees	LC issuance - 0.5% per quarter Min $325
	Handling fees	Handling: $150
	Amendment Fees	Simple amendment $100, extension 0.5% per quarter if it extends to other quarter (s)
	Confirmation fees	Confirmation 0.38% per quarter Min EUR 390 per quarter
	Risk margin on Acceptance	0.25% per Quarter or part thereof
	Other Bank LC re-issuance	0.1% per Quarter, min. $200
	Bills Availization (Post Avail)	0.5% per Quarter or part thereof
	Exports LCs:	
	Handling fees	$500
	Courier	$100
	Confirmation fees	0.25% per Quarter or part thereof
	Negotiation fees	0.1% Min. $1000
Liquidity financing		
	Suppliers finance	Prevailing market rates and negotiable based on riskiness of the transaction
	Accounts Receivable Finance	Prevailing market rates and negotiable based on riskiness of the transaction
Guarantees and Standby Letters of Credits		
	SBLC	0.5% per Quarter or part thereof
	Bid Bonds	0.5% per Quarter or part thereof
	Performance Bond	0.5% per Quarter or part thereof
	Maintenance Bond	0.5% per Quarter or part thereof
	Advance Payment Guarantee	0.5% per Quarter or part thereof
	Amendments fees on Guarantees	Simple amendments $100 and 0.5% per Quarter or part thereof, if it extends into next quarter(s)
	Custom Bonds	0.5% per Quarter or part thereof
	Warehouse Bond	0.5% per Quarter or part thereof
	Transit Bond	0.5% per Quarter or part thereof
	Facility fees	1.5% per annum

We the undersigned have examined the above information and hereby declare that the information is true and correct to the best of our knowledge and information

Name	Designation		Date
1 Iddi Msonga	CFO	....	Date : 25th April 2019
2 Gerald Kamugisha	TTS Head	....	Date : 25th April 2019
3 James Rutto	Head of Treasury	....	Date : 25th April 2019

215201002

TANGAZO

China Commercial Bank
中國商業銀行

Imetolewa chini ya kanuni ya 7 na ya 8 ya Kanuni za Mabenki na Taasisi za Fedha (Uoneshaji) ya Mwaka 2014

UONESHAJI WA TAARIFA ZA FEDHA KWA UMMA

WARAKA MIZANIA KWA TAREHE 31 MACHI, 2019
(Kiasi kwa shilingi milioni)

			Robo Mwaka ya / Mwaka wa sasa 31.03.2019	Robo Mwaka/ Mwaka uliopita 31.12.2018
A.		**MALI**		
	1	Fedha Taslimu	261	748
	2	Salio Katika Benki Kuu ya Tanzania	5,476	6,762
	3	Uwekezaji Katika Amana za Serikali	1,500	1,475
	4	Salio Katika Benki Nyingine na Taasisi za Fedha	18	1,721
	5	Hundi na Miamala ya Kushughulikiwa	1	0
	6	Miamala Baina ya Matawi	0	0
	7	Bili Zilizoafikiwa	0	0
	8	Dhima za Wateja Zilizokubalika	0	0
	9	Mikopo Iliyotolewa kwa Benki Nyingine	1,474	0
	10	Uwekezaji Katika Amana Nyingine	0	0
	11	Mikopo Halisi Iliyopo	514	696
	12	Mali Nyingine	37	222
	13	Uwekezaji wa Hisa	0	0
	14	Akaunti za udhamini	0	0
	15	Mali Zisizohamishika, Mitambo na Vifaa	1,046	1,256
	16	**JUMLA YA MALI**	**10,327**	**12,880**
B		**DHIMA**		
	17	Amana za Benki nyingine na Taasisi za Fedha	0	0
	18	Amana za Wateja	1,721	3,989
	19	Dhamana ya Malipo kwa Fedha Taslimu	0	0
	20	Amana Maalumu	0	0
	21	Maagizo ya Malipo/Fedha za Kuhamisha	0	0
	22	Hundi na Hawala za Kibenki Zilizotolewa	0	0
	23	Limbiko la Kodi na Gharama Zitakazolipwa	167	258
	24	Dhima la Tozo kwa Ajili ya Usuluhishi Baina ya Benki na Mteja	0	0
	25	Miamala Isiyoshughulikiwa Baina ya Matawi	0	0
	26	Mapato yaliyoingia ya Kipindi Kijacho na Tozo Nyingine Zitakazolipwa Baadae	9	33
	27	Dhima Nyingine	41	0
	28	Madeni	0	0
	29	**JUMLA YA DHIMA**	**1,937**	**4,280**
	30	**MALI/(DHIMA) HALISI *(16 kutoa 29)***	**8,390**	**8,599**
C.		**FEDHA ZA WANAHISA**		
	31	Mtaji wa Hisa Uliolipwa	20,881	20,881
	32	Akiba ya Mtaji	19	115
	33	Mapato Yaliyobakizwa	-13,875	-14,319
	34	Faida (Hasara) ya Kipindi Husika	-557	0
	35	Akaunti Nyingine za Mtaji	1,922	1,922
	36	Stahiki ya Wenyehisa Chache	0	0
	37	**JUMLA YA FEDHA ZA WANAHISA**	**8,390**	**8,599**
	38	Dhima Zisizo Dhahiri	8,277	0
	39	Mikopo Chechefu	328	193
	40	Tengo kwa Ajili ya Mikopo Chechefu	-104	-50
	41	Mali Nyingine Chechefu	-156	-586
D.		**BAADHI YA VIASHIRIO VYA HALI YA KIFEDHA**		
	(i)	Uwiano wa Fedha za Wanahisa na Jumla ya Mali	81%	-66%
	(ii)	Uwiano wa Mikopo Chechefu na Jumla ya Mikopo Ghafi	45%	25%
	(iii)	Uwiano wa Mikopo Ghafi na Jumla ya Amana	43%	20%
	(iv)	Uwiano wa Mikopo Halisi na Jumla ya Mali Halisi	5%	6%
	(v)	Uwiano wa Mali Zinazozalisha na Jumla ya Mali	34%	87%
	(vi)	Ongezeko la Amana	-57%	-197%
	(vii)	Ongezeko la Mali	-20%	-61%

TAARIFA YA MAPATO NA MATUMIZI KWA ROBO MWAKA INAYOISHIA TAREHE 31 DESEMBA, 2018
(Kiasi kwa shilingi milioni)

	Robo ya mwaka sasa 31-Mar-19	Robo ya mwaka linganishi (Mwaka Uliopita) 31-Mar-18	Limbikizo la Mwaka wa sasa 31-Mar-19	Limbikizo la mwaka linganishi (Mwaka Uliopita) 31-Mar-18
1 Mapato ya Riba	114	547	114	547
2 Gharama za Riba	(0)	(202)	(0)	(202)
3 Mapato Halisi ya Riba (1kutoa 2)	**114**	**344**	**114**	**344**
4 Madeni Viza Yaliyofutwa	-	-	-	-
5 Punguzo/Ongezeko la tengo katika Mikopo	(104)	(26)	(104)	(26)
6 **Mapato Yasiyo ya Riba**:	**140**	**82**	**140**	**82**
6.1 Faida /(Hasara) Zitokanazo na Miamala ya Fedha za Kigeni	12	3	12	3
6.2 Ada na Kamisheni	122	79	122	79
6.3 Gawio	-	-	-	-
6.4 Mapato Mengine	7	-	7	-
7 **Gharama Zisizo za Riba:**	**-707**	**(1,075)**	**(707)**	**(1,075)**
7.1 Mishahara na Mafao	177	218	177	218
7.2 Ada na Kamisheni	32	214	32	214
7.3 Gharama Nyingine	498	643	498	643
8 **Faida /(Hasara) ya Uendeshaji**	**(557)**	**(675)**	**(557)**	**(675)**
9 Tengo la Kodi ya Mapato	-	-	-	-
10 **Faida / (Hasara) Halisi Baada ya Kodi ya Mapato**	**(557)**	**(675)**	**(557)**	**(675)**
11 **Mapato Mengine Yaliyojumuishwa (bainisha)**	**-**	**-**	**-**	**-**
12 **Jumla ya Faida (Hasara) iliyojumuishwa kwa mwaka**	**(557)**	**(675)**	**(557)**	**(675)**
13 Idadi ya Waajiriwa	19	28	19	28
14 Mapato kwa Hisa				
15 **Idadi ya Matawi**	1	1	1	1
BAADHI YA VIASHIRIO VYA UFANISI				
(i) Uwiano wa Faida Kabla ya Kodi na Wastani wa Mali	-4.8%	-2.1%	-4.8%	-2.1%
(ii) Uwiano wa Faida baada ya Kodi na Wastani wa Fedha za Wanahisa	-6.6%	-4.3%	-6.6%	-4.3%
(iii) Uwiano wa Matumizi Yasiyo ya Riba na Mapato Ghafi	-278.0%	-171.1%	-278.0%	-171.1%
(iv) Uwiano wa Mapato Halisi ya Riba na Wastani wa Mali Zinazozalisha	12.1%	1.7%	12.1%	1.7%

Tarakimu za wastani zitakokotolewa kwa kujumlisha salio la mwisho kwa miezi inayohusika katika kipindi na kugawanya kwa idadi ya miezi katika kipindi hicho.

TAARIFA YA MABADILIKO YA MTAJI KWA KIPINDI KINACHOISHIA 31 MACHI,2019
(Kiasi kwa shilingi milioni)

	Mtaji wa Hisa	Malipo juu ya bei ya hisa	Mapato Yaliyobakizwa	Ziada ya Kisheria	Tengo la Ziada ya	Mengineyo (bainisha)	Jumla
Mwaka wa sasa							
Salio la mwanzo wa mwaka	**30,050**	**-**	**(14,107)**	**14**	**(110)**	**-**	**15,847**
Faida / (Hasara) Halisi Baada ya Kodi ya Mapato	-	-	(557)	-	-	-	**(557)**
Mapato mengine yaliyojumuishwa	-	-		-	-	-	**-**
Miamala na wanahisa	-	-	-		-	-	**-**
Gawio lililolipwa	-	-	-	-	-	-	**-**
Ziada ya Kisheria	-	-	110	(110)	-	-	**0**
Tengo la Ziada ya Jumla	-	-	5	-	(5)	-	**-**
Mengineyo	-	-	-	-	-	-	**-**
Salio la mwisho wa mwaka	**30,050**	**-**	**(14,548)**	**(96)**	**(115)**	**-**	**15,290**
Mwaka Uliopita							
Salio la mwanzo wa mwaka	**28,128**	**-**	**(11,468)**	**19**	**-**	**-**	**16,679**
Faida / (Hasara) Halisi Baada ya Kodi ya Mapato	-	-	(2,754)	-	-	-	**(2,754)**
Mapato mengine yaliyojumuishwa	-	-	-	-	-	-	**-**
Miamala na wanahisa	1,922	-	-	-	-	-	**1,922**
Gawio lililolipwa	-	-	-	-	-	-	**-**
Ziada ya Kisheria	-	-	110	-	(110)	-	**-**
Tengo la Ziada ya Jumla	-	-	5	(5)	-	-	**-**
Mengineyo	-	-	-	-	-	-	**-**
Salio la mwisho wa mwaka	**30,050**	**-**	**(14,107)**	**14**	**(110)**	**-**	**15,847**

TAARIFA YA MTIRIRIKO WA FEDHA KWA ROBO/MWAKA ULIOISHIA 31 MACHI, 2019
(Kiasi kwa shilingi milioni)

		Robo Mwaka ya sasa 31-Mar-19	Robo Mwaka iliyopita 31-Dec-18	Limbikizo la Mwaka wa 31-Mar-19	Limbikizo la Mwaka Linganishi (Mwaka Uliopita) 31-Mar-18
I:	**Mtiririko wa Fedha Kutokana na Shughuli za**				
	Mapato/(Hasara) Halisi	(557)	-2,745	-557	-675
	Marekebisho kwa Ajili ya:		0	0	0
	- Hasara Katika Mali	299	1,502	299	252
	- Badiliko Halisi Katika Mikopo	182	1,221	182	-294
	- Faida/Hasara Kwenye Mauzo ya Mali	-	(6)	-	-
	- Mabadiliko Halisi Katika Amana	(2,268)	-14,718	-2,268	-9,182
	- Mabadiliko Halisi Katika Amana za Muda Mfupi	-	506	0	2,310
	- Mabadiliko Halisi Katika Dhima Nyingine	(171)	-733	-171	505
	-Mabadiliko Halisi Katika Mali Nyingine	394	132	394	-674
	- Kodi Iliyolipwa	-	-	-	-
	- Mengineyo (bainisha)	-	(21.24)	-	-
	Fedha Halisi zilizotolewa (zilizotumika) kwa shughuli za uendeshaji	(2,120)	(14,862)	(2,120)	(7,758)
II:	**Mtiririko wa Fedha Kutokana na Shughuli za**				
	Gawio Lililopokewa	-	-	-	-
	Ununuzi wa Mali za Kudumu	(7)	(23)	-	-
	Mapato Kutokana na Mauzo ya Mali za Kudumu	-	-	-	-
	Ununuzi wa Amana Zisizoshughulikiwa na Mawakala	-	-	-	-
	Mapato Kutokana na Mauzo ya Amana	-	3,610	-	-
	Mengineyo (bainisha)	-	-	-	-
	Fedha Halisi Zilizotolewa (zilizotumika) kwa Shughuli za Uwekezaji	(7)	3,586	-	-
III:	**Mtiririko wa Fedha Kutokana na Shughuli za**				
	Ulipaji wa Madeni ya Muda Mrefu	-	-	-	-
	Mapato Kutokana na Utoaji wa Madeni ya Muda Mrefu	-	-	-	-
	Mapato Kutokana na Utoaji wa Mtaji wa Hisa	-	(2,242)	-	-
	Gawio Lililolipwa kwa Fedha Taslimu	-	-	-	-
	Mabadiliko Halisi Katika Madeni Mengine	-	-	-	-
	Mengineyo (bainisha)	-	-	-	-
	Fedha Halisi Zilizotolewa (zilizotumika) kwa Shughuli za Kifedha	-	*(2,242)*	-	-
IV:	**Fedha Taslimu na Mali Zinazofanana na Fedha Taslimu:**				
	Ongezeko / Punguzo Halisi Katika Fedha taslimu na Mali Zinazofanana na Fedha Taslimu	(2,127)	(13,518)	(2,120)	(7,758)
	Fedha na Mali Zinazofanana na Fedha Taslimu Mwanzoni mwa Robo Mwaka/Mwaka	7,883	21,401	10,616	18,374
	Fedha na Mali Zinazofanana na Fedha Taslimu Mwishoni mwa Robo Mwaka/Mwaka	5,756	7,883	8,496	10,616

BAADHI YA MAELEZO KWA ROBO MWAKA INAYOISHIA 31 DESEMBA, 2019

Katika kuandaa taarifa za hizi za fedha, sera za uandaaji ni zilezile zilizotumika wakati wa uandaaji wa Taarifa za Fedha zilizokaguliwa za mwaka uliopita (kama kulikua na mabadiliko katika sera za uandaaji taarifa za fedha katika kipindi cha robo mwaka ya/mwaka wa sasa, mabadiliko yaelezwe kwa mujibu wa IAS 34 na IAS 8)

Jina na Cheo	***Saini***	***Tarehe***
XIONG ZHENGLIN (Ofisa Mtendaji Mkuu)	IMESAINIWA	**29.04.2019**
GABRIEL JULIUS	IMESAINIWA	**29.04.2019**
VICTORIA EDWARD (Mkaguzi Mkuu wa Ndani)	IMESAINIWA	**29.04.2019**

Sisi tuliotajwa hapo chini, wajumbe wa bodi ya wakurugenzi,tunathibitisha usahihi wa Taarifa za hapo juu, tunatamka kwamba tumezitathimini taarifa hizi,na kwa uelewa na imani yetu kubwa zimeandaliwa kulingana na viwango vya kimataifa vya uwasilishaji wa Taarifa za fedha na matakwa ya sheria ya Benki na Taasisi za fedha ya mwaka 2006, na zinaonesha hali halisi

LIU LIN **BOARD MEMBER**	IMESAINIWA	**29.04.2019**
ZHU JIN FENG **BOARD MEMBER**	IMESAINIWA	**29.04.2019**

The Banking and Financial Institutions (Disclosures) Regulations, 2014
MINIMUM DISCLOSURES OF CHARGES AND FEES
(Made under Regulation 11)

No.	ITEM/TRANSACTION	CHARGE/FEE			
1	**Current Accounts**	**TZS**		**USD**	
	(a) Required minimum opening balance				
	Personal Current Account	TZS	100,000.00	$	100.00
	Business Account	TZS	200,000.00	$	200.00
	Imperial Business Account	TZS	5,000,000.00	$	5,000.00
	Community Account	TZS	200,000.00	$	200.00
	Call Account	TZS	10,000,000.00	$	10,000.00
	(b) Monthly service fee (break down per customer type)				
	Personal Current Account	TZS	12,980.00	$	12.98
	Business Account	TZS	12,980.00	$	12.98
	Imperial Business Account	TZS	25,960.00	$	25.96
	Community Account	Free		Free	
	Call Account	Free		Free	
	(c) Cheque withdrawal over the counter	TZS	1,947.00	0.75% of withdrawal amount	
	(d) Fees per ATM Withdrawal				
	Personal Savings (5 free withdrawals per month)	TZS	1,300.00	$	-
	Imperial Savings (5 free withdrawals per month)	TZS	1,300.00	$	-
	Student Boom Account	TZS	-	$	-
	Junior Savings Account	TZS	-	$	-
	Senior Savings Account (3 free withdrawals per month)	TZS	1,300.00	$	-
	Personal Current Account	TZS	1,300.00	$	-
	(e) ATM mini statement	TZS	300.00	$	-
	(f) Interim statement (Below 3 months)	TZS	3,894.00	$	2.60
	(g) Periodic scheduled statement	Free		Free	
	(h) Cheque book (per leaf)	TZS	519.20	$	0.52
	(i) Dishonoured Cheque				
	Inward Unpaid Cheque	TZS	12,980.00	$	12.98
	Outward Unpaid Cheque	TZS	38,940.00	$	38.94
	(j) Special clearance				
	Personal Accounts	TZS	51,920.00	$	51.92
	Business Accounts	TZS	64,900.00	$	64.90
	(k) Counter cheque (per leaf)	TZS	12,980.00	$	12.98
	(l) Stop payment (per leaf)	TZS	12,980.00	$	12.98
	(m) Standing order				
	Internal	Free		Free	
	External	TZS	12,980.00	$	12.98
	Unpaid	TZS	6,490.00	$	6.49
	(n) Balance enquiry	Free		Free	
	(o) New ATM card issuance	Free		Free	
	(p) ATM card renewal or replacement	TZS	12,980.00	$	-
	(q) Overdrawn Account interest charge	10% above the Banks Base Lending Rate			
	(r) Unarranged overdraft	10% above the Banks Base Lending Rate			
	(s) Interbank transfer	TZS	12,980.00	$	12.98
	(t) Bill payments through ATM	TZS	713.90	$	-
	(u) Deposit fee	Free		Free	
	(v) Other (please specify)				
	ATM withdrawal limit per transaction	TZS	400,000.00	$	-
	ATM withdrawal daily limit	TZS	1,000,000.00	$	-

No.	ITEM/TRANSACTION	TZS		USD	
2	**Savings Accounts**				
	(a) Required minimum opening balance				
	Personal Savings Account	TZS	50,000.00	$	50.00
	Student Boom	TZS	20,000.00	$	20.00
	Senior Savings Account	TZS	50,000.00	$	50.00
	Joint Savings Account	TZS	50,000.00	$	50.00
	Imperial Savings Account	TZS	2,000,000.00	$	2,000.00
	Junior Savings Account	TZS	10,000.00	$	10.00
	(b) Monthly service fee				
	Personal Savings Account	TZS	9,086.00	$	9.09
	Student Boom	Free		Free	
	Senior Savings Account	TZS	9,086.00	$	9,086.00
	Joint Savings Account	TZS	9,086.00	$	9,086.00
	Imperial Savings Account	TZS	19,470.00	$	19.47
	- Imperial Savings Account	TZS	-	$	-
	- Imperial Savings Account	TZS	-	$	-
	- Junior Savings Account	TZS	-	$	-
	(e) Deposit rate (Personal savings accounts)		2.5%	$	0.01
3	**Electronic Banking**		Free		Free
	(a) Internet Banking monthly fee		FREE		FREE
	(b) Internet transfers		FREE		FREE
	(c)SMS Banking		NA		NA
	(d) Other				
	E-Banking Statement request(Self downloaded)		FREE		FREE
	E-Banking Password resetting		FREE		FREE
	E-Banking Statement request (printed by the Bank) per page		TZS 1,298		$1.298
4	**Foreign Exchange Transaction**				
	(a) Purchase/sale of TCs transactions over the counter		-		-
	(b) Purchase of foreign cheque		-		-
	(c) Sale/Purchase of cash passport		-		-
	(d) Telegraphic Transfer (TISS/RTGS)				
	Outward TT	TZS	12,980.00	$	12.98
	Inward TT		Free		Free
	(e) Telex/Swift				
	Outward TT			$	64.90
	Inward TT			$	12.98
	(f) Transfer from foreign currency denominated Account to local current Account (within bank and to other bank)		-		-
5	**Loans**				
	(a) Processing/Arrangement/Appraisal fee				
	(i) Personal loans	2% of the facility amount			
	(ii) Overdrafts	2% of the facility amount			
	(iii) Mortgage finance	2% of the facility amount			
	(iv) Asset finance	2% of the facility amount			
	(b) Unpaid loan instalment	10% above interest rate			
	(c) Early repayment	3% of amount to be settled early			
	(d) Valuation fees	As per service provider rates			
	(e) Legal Fees	As per service provider rates			
	(f) Base Lending Rates		21%	$	0.09
	(g) Maximum Spread Above the Base Lending Rate (BLR)		5%	$	0.05

We, the undersigned have examined the above information and hereby declare that the information is true and correct to the best of our knowledge and information.

	Name	**Signature**	**Designation**	**Date**
1	Xiong Zhenglin		Chief Executive Officer	29.04.2019
2	Joseph Phales		Ag: Head of Business & Operations	29.04.2019

TANGAZO

EXIM AT WORK TODAY FOR TOMORROW

"EXIM KAZINI, LEO, KWA AJILI YA KESHO"

EXIM AT WORK TODAY FOR TOMORROW

EXIM BANK (TANZANIA) UONESHAJI WA TAARIFA ZA FEDHA KWA UMMA AMBAZO HAZIJAKAGULIWA

Imetolewa chini ya kanuni ya 7 na ya 8 ya kanuni za Mabenki na Taasisi za Fedha (Uoneshaji) ya Mwaka 2014.

Jumla ya Mali
@Trilioni 1.53

Fedha za Wanahisa
@Billioni 170

Matawi
@ 47

WARAKA MIZANIA KWA TAREHE 31.03.2019 (KIASI KWA SHILINGI MILIONI)

		KAMPUNI ROBO MWAKA YA SASA 31.03.2019	KUNDI ROBO MWAKA YA SASA 31.03.2019	KAMPUNI ROBO MWAKA ILIYOPITA 31.12.2018	KUNDI ROBO MWAKA ILIYOPITA 31.12.2018
A	MALI				
1	Fedha Taslimu	16,709	31,544	21,561	35,526
2	Salio Katika Benki Kuu ya Tanzania	47,458	107,136	79,596	143,709
3	Uwekezaji Katika Amana za Serikali	235,175	242,658	220,110	234,779
4	Salio Katika Benki Nyingine na Taasisi za Fedha	14,216	63,642	47,277	31,913
5	Hundi na Miamala ya Kushughulikiwa	-	2,288	1,586	7,365
6	Miamala Isiyoshughulikiwa Baina ya Matawi	-	-	-	-
7	Bili Zilizoafikiwa	-	-	-	-
8	Dhima za Wateja Zilizokubalika	-	-	-	-
9	Mikopo Iliyotolewa kwa Benki Nyingine	29,615	55,587	45,575	121,496
10	Uwekezaji Katika Amana Nyigine	7,378	862	7,648	978
11	Mikopo Halisi Iliyopo	671,374	911,831	659,870	877,073
12	Mali nyingine	40,679	44,742	40,835	45,085
13	Uwekezaji katika Hisa	34,083	2,208	33,183	1,751
14	Akaunti za udhamini	-	-	-	-
15	Mali Zisizohamishika, Mitambo na Vifaa	38,859	48,017	36,696	47,682
16	Mali isiyo ya sasa yanayotumiwa	15,728	17,641	15,728	16,797
17	**JUMLA YA MALI**	**1,151,274**	**1,528,156**	**1,209,665**	**1,564,155**
B	DHIMA				
18	Amana za Benki na Taasisi za Fedha	209,132	75,742	255,814	77,296
19	Amana za Wateja	648,778	1,122,036	670,049	1,175,831
20	Dhamana ya Malipo kwa Fedha Taslimu	-	-	3,774	5,032
21	Amana Maalumu	2,770	2,770	-	-
22	Maagizo ya Malipo/Fedha za Kuhamisha	281	281	230	230
23	Hundi na Hawala za Kibenki Zilitolewa	1,531	3,934	1,541	2,836
24	Limbikizo la Kodi na Gharama Zitakazolipwa	9,116	11,219	4,930	5,271
25	Dhima la Tozo kwa Ajili ya Usuluhishi Baina ya benki	-	-	-	-
26	Miamala Isiyoshughulikiwa Baina ya Matawi	-	-	-	-
27	Mapato yaliyoingia ya Kipindi Kijacho na Tozo	1,505	1,726	1,307	1,307
28	Dhima Nyingine	16,871	35,249	12,394	28,996
29	Madeni	100,696	105,328	100,397	100,397
30	**JUMLA YA DHIMA**	**990,681**	**1,358,285**	**1,050,436**	**1,397,196**
31	**MALI/(DHIMA) HALISI (16 kutoa 29)**	**160,592**	**169,872**	**159,229**	**166,959**
C	FEDHA ZA WANAHISA				
32	Mtaji wa Hisa Uliolipwa	12,900	12,900	12,900	12,900
33	Akiba ya Mtaji	10,901	13,356	10,877	13,903
34	Mapato Yaliyobakizwa	134,651	129,587	149,447	144,967
35	Faida (Hasara) ya Kipindi Husika	2,141	3,423	-13,995	-15,779
36	Akaunti Nyingine za Mtaji	-	-	-	-
37	Stahiki ya Wenyehisa Chache	-	10,607	-	10,967
38	**STAHIKI YA WENYEHISA CHACHE**	**160,592**	**169,872**	**159,229**	**166,958**
39	Dhima Zisizo Dhahiri	151,683	152,144	121,314	179,954
40	Mikopo Chechefu	56,915	75,518	91,341	110,007
41	Tengo kwa Ajili ya Mikopo Chechefu	46,306	51,361	71,095	83,537
42	Mali Nyingine Chechefu	5,357	5,357	8,235	8,235
D	BAADHI YA VIASHIRIO VYA HALI YA KIFEDHA				
	Uwiano wa Fedha za Wanahisa na Jumla ya Mali	13.95%	10.42%	13.16%	10.7%
	Uwiano wa Mikopo Chechefu na Jumla ya Mikopo Ghafi	7.93%	7.83%	12.49%	12.52%
	Uwiano wa Mikopo Ghafi na Jumla ya Amana	83.67%	80.50%	78.18%	75.6%
	Uwiano wa Mikopo Halisi na Jumla ya Mali Halisi	58.32%	59.67%	54.54%	56.07%
	Uwiano wa Mali Zinazozalisha na Jumla ya Mali	86.15%	83.55%	83.78%	81.05%
	Ongezeko la Amana	-7.04%	-4.42%	0.03%	1.58%
	Ongezeko la Mali	-4.83%	-2.30%	-4.37%	-2.45%

TAARIFA YA MAPATO NA MATUMIZI KWA ROBO MWAKA INAYOISHIA 31.03.2019 (KIASI KWA SHILINGI MILIONI)

		KAMPUNI ROBO YA MWAKA SASA 31.03.2019	KUNDI ROBO YA MWAKA SASA 31.03.2019	KAMPUNI ROBO YA MWAKA LINGANISHI (MWAKA JANA) 31.12.2018	KUNDI ROBO YA MWAKA LINGANISHI (MWAKA JANA) 31.12.2018	KAMPUNI LIMBIKIZO LA MWAKA WA SASA 31.03.2019	KUNDI LIMBIKIZO LA MWAKA WA SASA 31.03.2019	KAMPUNI LIMBIKIZO LA MWAKA LINGANISHI (MWAKA JANA) 31.03.2018	KUNDI LIMBIKIZO LA MWAKA LINGANISHI (MWAKA JANA) 31.03.2018
1	Mapato ya Riba	23,528	31,131	25,832	33,333	23,528	30,107	25,832	33,333
2	Gharama za Riba	(7,664)	(9,478)	(8,305)	(10,101)	(7,664)	(8,454)	(8,305)	(10,101)
3	**Mapato Halisi ya Riba (1kutoa 2)**	**15,864**	**21,653**	**17,527**	**23,232**	**15,864**	**21,653**	**17,527**	**23,232**
4	Madeni Viza Yaliyofutwa	(133)	(133)	(12,664)	(12,664)	(133)	(133)	(12,664)	(12,664)
5	Punguzo/Ongezeko la tengo katika Mikopo	(1,205)	(1,904)	(367)	(5,979)	(1,205)	(1,905)	(367)	(5,979)
6	**Mapato Yasiyo ya Riba:**	**9,602**	**14,595**	**10,540**	**14,388**	**9,602**	**13,595**	**10,540**	**14,388**
	6.1 Faida /(Hasara) Zitokanazo na Miamala ya Fedha za Kigeni	3,513	4,806	1,479	2,707	3,513	4,806	1,479	2,707
	6.2 Ada na Kamisheni	5,003	8,464	5,718	7,551	5,003	8,464	5,718	7,551
	6.3 Gawio	-	-	-	-	-	-	-	-
	6.4 Mapato Mengine	1,086	1,325	3,342	4,129	1,086	325	3,342	4,129
7	**Gharama Zisizo za Riba:**	**(21,069)**	**(28,947)**	**(19,502)**	**(26,853)**	**(21,069)**	**(27,947)**	**(19,502)**	**(26,853)**
	7.1 Mishahara na Mafao	(8,337)	(12,115)	(8,363)	(12,215)	(8,337)	(12,115)	(8,363)	(12,215))
	7.2 Ada na Kamisheni	-	(106)	-	(289)	-	(106)	-	(289)
	7.3 Gharama Nyingine	(12,372)	(16,727)	(11,139)	(14,348)	(12,732)	(15,727)	(11,139)	(14,348)
8	**Faida /(Hasara) ya Uendeshaji**	**3,058**	**5,264**	**(4,465)**	**(7,876)**	**3,058**	**5,264**	**(4,465)**	**(7,876)**
9	Tengo la Kodi ya Mapato	(918)	(1,841)	1,339	2,363	(918)	(1,841)	1,339	2,363
10	**Faida / (Hasara) Halisi Baada ya Kodi ya Mapato**	**2,141**	**3,423**	**(3,125)**	**(5,513)**	**2,141**	**3,423**	**(3,125)**	**(5,513)**
11	Mapato Mengine Yaliyojumuishwa (bainisha)	-	-	-	-	-	-	-	-
12	**Jumla ya Faida (Hasara) iliyojumuishwa kwa mwaka**	**2,141**	**3,423**	**(3,125)**	**(5,513)**	**2,141**	**3,423**	**(3,125)**	**(5,513)**
13	Idadi ya Waajiriwa	677	967	692	964	677	967	692	964
14	Mapato kwa Hisa	166	265	(242)	(427)	166	265	(242)	(427)
15	Idadi ya Matawi	33	47	34	47	33	47	34	47
	VIASHIRIA VYA UTENDAJI								
(I)	Uwiano wa Faida Kabla ya Kodi na Wastani wa Mali	0.7%	0.9%	-1.0%	-1.2%	0.2%	0.3%	-0.25%	-0.31%
(II)	Uwiano wa Faida baada ya Kodi na Wastani wa Fedha za Wanahisa	4.1%	5.8%	-5.6%	-9.8%	1.4%	1.9%	-5.62%	-9.76%
(III)	Uwiano wa Matumizi Yasiyo ya Riba na Mapato Ghafi	82.7%	79.9%	69.5%	71.4%	82.7%	79.3%	69.48%	71.38%
(IV)	Uwiano wa Mapato Halisi ya Riba na na Mapato Ghafi	6.5%	6.8%	6.8%	6.6%	2.2%	2.3%	6.83%	6.59%

TAARIFA YA MTIRIRIKO WA FEDHA KWA ROBO/MWAKA ULIOISHIA 31.03.2019 (KIASI KWA SHILINGI MILIONI)

		KAMPUNI ROBO YA MWAKA SASA 31.03.2019	KUNDI ROBO YA MWAKA SASA 31.03.2019	KAMPUNI ROBO YA MWAKA ILIYOPITA 31.12.2018	KUNDI ROBO YA MWAKA ILIYOPITA 31.12.2018	KAMPUNI LIMBIKIZO LA MWAKA WA SASA 31.03.2019	KUNDI LIMBIKIZO LA MWAKA WA SASA 31.03.2019	KAMPUNI LIMBIKIZO LA MWAKA LINGANISHI (MWAKA JANA) 31.03.2018	KUNDI LIMBIKIZO LA MWAKA LINGANISHI (MWAKA JANA) 31.03.2018
I	**Mtiririko wa Fedha Kutokana na Shughuli za Uendeshaji:**								
	Mapato/(Hasara) Halisi	3,058	5,264	5,035	4,721	3,058	5,264	(4,465)	(7,876)
	Marekebisho kwa Ajili ya:	-	-	-	-	-	-	-	-
	-Hasara Katika Mali	3,519	1,615	34,004	35,800	3,519	1,615	1,872	2,238
	-Badiliko Halisi Katika Mikopo	(11,504)	(34,758)	(37,250)	(46,216)	(11,504)	(34,758)	2,601	4,087
	-Faida/Hasara Kwenye Mauzo ya Mali	425	425	-	-	425	425	-	-
	-Net Gain/Loss on disposal of AFS	-	-	305	19,541	-	-	-	-
	-Mabadiliko Halisi Katika Amana	(65,183)	(55,350)	-	-	(65,183)	(55,350)	(25,789)	39,070
	-Mabadiliko Halisi Katika Amana za Muda Mfupi Zilizoafikiwa	-	-	(9002)	(2,401)	-	-	-	-
	-Mabadiliko Halisi Katika Dhima Nyingine	7,899	8,738	1,155	5,594	7,899	8,738	(2,184)	7,585
	-Mabadiliko Halisi Katika Mali Nyingine	855	601	466	1,484	855	601	(15,389)	(25,078)
	-Non-current assets held for sale	-	-	(2,495)	(4,934)	-	-	-	-
	-Kodi Iliyolipwa	-	-	47,601	36,353	-	-	(1,247)	(1,247)
	-Mengineyo (bainisha)	-	-	39,819	49,941	-	-	-	-
	Fedha Halisi zilizotolewa (zilizotumika) kwa shughuli za uendeshaji	(60,931)	(73,465)	-	-	(60,931)	(73,465)	(44,601)	18,779
II	**Mtiririko wa Fedha Kutokana na Shughuli za Uwekezaji:**	-	-	21	21	-	-	-	-
	Gawio Lililopokewa	-	-	(4,476)	(9,441)	-	-	-	-
	Ununuzi wa Mali za Kudumu	425	(2,649)	-	-	425	(2,649)	(963)	81
	Mapato Kutokana na Mauzo ya Mali za Kudumu	(425)	(425)	-	-	(425)	(425)	-	-
	Ununuzi wa Amana Zisizoshughulikiwa na Mawakala	(36,334)	(44,794)	-	-	(36,334)	(44,794)	(6,079)	(5,922)
	Mapato Kutokana na Mauzo ya Amana Zisizoshughulikiwa na Mawakala	-	-	(765)	(765)	-	-	-	-
	Mengineyo (bainisha)	-	-	(5,220)	(10,185)	-	-	-	-
	Fedha Halisi Zilizotolewa (zilizotumika) kwa Shughuli za Uwekezaji	(36,334)	(47,868)	-	-	(36,334)	(47,868)	(7,042)	(5,841)
III	**Mtiririko wa Fedha Kutokana na Shughuli za Kifedha:**	-	-	(30,848)	(30,848)	-	-	-	-
	Ulipaji wa Madeni ya Muda Mrefu	-	-	23,000	23,000	-	-	-	-
	Mapato Kutokana na Utoaji wa Madeni ya Muda Mrefu	-	-	-	-	-	-	-	-
	Mapato Kutokana na Utoaji wa Mtaji wa Hisa	-	-	-	-	-	-	-	-
	Gawio Lililolipwa kwa Fedha Taslimu	-	-	-	-	-	-	-	-
	Mabadiliko Halisi Katika Madeni Mengine	299	4,931	-	-	299	4,931	659	598
	Mengineyo (bainisha)	-	-	(7,848)	(7,848)	-	-	-	-
	Fedha Halisi Zilizotolewa (zilizotumika) kwa Shughuli za Kifedha	299	4,931	-	-	299	4,931	659	598
IV	**Fedha Taslimu na Mali Zinazofanana na Fedha Taslimu:**			26,751	31,909				
	Ongezeko / Punguzo Halisi Katika Fedha taslimu na Mali Zinazofanana na Fedha Taslimu	(96,965)	(116,402)	171,953	264,542	(96,965)	(116,402)	(50,984)	13,536
	Ongezeko / Punguzo Halisi Katika Fedha taslimu na Mali Zinazofanana na Fedha Taslimu	198,704	296,452	198,704	296,452	198,704	296,452	163,345	207,432
	Fedha na Mali Zinazofanana na Fedha Taslimu Mwishoni mwa Robo Mwaka/Mwaka	101,739	180,050	-	-	101,739	180,050	112,361	222,257

TAARIFA YA MTIRIRIKO WA FEDHA KWA ROBO/MWAKA ULIOISHIA 31.03.2019 (KIASI KWA SHILINGI MILIONI)

KAMPUNI	Mtaji wa Hisa	Malipo juu ya bei ya hisa	Mapato Yaliyobakizwa	Ziada ya Kisheria	Tengo la Ziada ya Jumla	"Mengineyo (bainishi)	Jumla
Mwaka wa sasa							
Salio la mwanzo wa mwaka	12,900	-	135,452	4,488	6,402	(13)	159,229
Faida / (Hasara) Halisi Baada ya Kodi ya Mapato	-	-	2,141	-	-	-	2,141
Mapato mengine yaliyojumuishwa	-	-	-	-	-	-	-
Miamala na wanahisa	-	-	-	-	-	-	-
Gawio lililolipwa	-	-	-	-	-	-	-
Ziada ya Kisheria	-	-	-	-	-	-	-
Tengo la Ziada ya Jumla	-	-	-	-	-	-	-
Mengineyo	-	-	-	-	-	-	-
Salio la mwisho wa mwaka	12,900	-	137,592	4,512	6,402	(13)	161,393
Mwaka Uliopita							
Salio la mwanzo wa mwaka	12,900	-	158,809	35,486	6,363	54	213,612
Mabadiliko ya mwanzo ya IFRS 9	-	-	(40,321)	-	-	(119)	(40,440)
Marekebisho mengine	-	-	23,705	(23,705)	-	-	-
Salio jipya la mwanzo wa mwaka 01.01.2018	12,900	-	142,193	11,781	6,363	(65)	173,172
Faida / (Hasara) Halisi Baada ya Kodi ya Mapato	-	-	(13,995)	-	-	-	(13,995)
Mapato mengine yaliyojumuishwa	-	-	-	-	-	52	52
Miamala na wanahisa	-	-	-	-	-	-	-
Gawio lililolipwa	-	-	-	-	-	-	-
Ziada ya Kisheria	-	-	7,293	(7,239)	-	-	-
Tengo la Ziada ya Jumla	-	-	(39)	-	39	-	-
Mengineyo	-	-	-	-	-	-	-
Salio la mwisho wa mwaka	12,900	-	135,452	4,488	6,402	(13)	159,229
KUNDI							
Mwaka wa sasa							
Salio la mwanzo wa mwaka	12,900	-	129,227	7,470	5,885	10,967	166,449
Faida / (Hasara) Halisi Baada ya Kodi ya Mapato	-	-	3,783	-	-	(360)	3,423
Mapato mengine yaliyojumuishwa	-	-	-	-	-	-	-
Miamala na wanahisa	-	-	-	-	-	-	-
Gawio lililolipwa	-	-	-	-	-	-	-
Ziada ya Kisheria	-	-	-	-	-	-	-
Tengo la Ziada ya Jumla	-	-	-	-	-	-	
Mengineyo	-	-	-	-	-	-	-
Salio la mwisho wa mwaka	12,900	-	133,009	7,470	5,885	10,607	169,872
Mwaka Uliopita							
Salio la mwanzo wa mwaka	12,900	-	152,685	46,457	6,447	12,965	231,454
Mabadiliko ya mwanzo ya IFRS 9	-	-	(47,668)	(119)	-	(828)	(48,615)
Marekebisho mengine	-	-	23,594	(23,437)	-	(157)	-
Salio jipya la mwanzo wa mwaka 01.01.2018	12,900	-	128,611	22,901	6,447	11,980	182,839
Faida / (Hasara) Halisi Baada ya Kodi ya Mapato	-	-	(12,380)	-	-	(3,399)	(15,779)
Mapato mengine yaliyojumuishwa	-	-	-	-	(562)	-	(562)
Miamala na wanahisa	-	-	-	-	-	(49)	(49)
Gawio lililolipwa	-	-	-	-	-	-	-
Ziada ya Kisheria	-	-	12,148	(14,036)	-	1,888	-
Tengo la Ziada ya Jumla	-	-	848	(1,395)	-	547	-
Mengineyo	-	-	-	-	-	-	-
Salio la mwisho wa mwaka	12,900	-	129,227	7,470	5,885	10,967	166,449

JINA NA CHEO	SAINI	TAREHE
JAFFARI MATUNDU **OFISA MTENDAJI MKUU MSAIDIZI**	....	29.04.2019
SELEMANI PONDA **MKUU WA FEDHA**	....	29.04.2019
COLMAN RIWA **MKAGUZI MKUU WA NDANI**	....	29.04.2019

Sisi, tuliotajwa hapo chini, wajumbe wa bodi ya wakurugenzi, tunathibitisha usahihi wa taarifa za hapo juu, tunatamka kwamba tumezitathmini taarifa hizi, na kwa uelewa na imani yetu kubwa zimeandaliwa kulingana na Viwango vya Kimataifa vya Uwasilishaji wa Taarifa za Fedha na matakwa ya Sheria ya Benki na Taasisi za Fedha ya mwaka 2006, na zinaonesha hali halisi.

JINA NA CHEO	SAINI	TAREHE
SAID MWEMA **MWENYEKITI WA BODI**	....	29.04.2019
YOGESH MANEK **MKURUGENZI**	....	29.04.2019

Kwa maelezo zaidi tupigie 0800780111 au tembelea www.eximbank.co.tz

EXIM BANK
Innovation is life

TANGAZO

EXIM BANK (TANZANIA) LIMITED MINIMUM DISCLOSURE TARRIFS FOR THE FIRST QUARTER 2019

ITEM/TRANSACTION	CHARGE/FEE	
SAVINGS ACCOUNTS		
Transaction fee	N/A	
Monthly service fee (break down per customer type)	4000	
Statement	FREE	
Interim statement	6000	
Withdrawal Charges at domicile branch	1200	
Withdrawal Charges over the Counter at non domicile branch for non preferred customers	1.2%	
Withdrawal bulky without notice	N/A	
Cash Deposit Charge at Domicile branch	FREE	
Cash Deposit Charge at non domicile branch by non preferred customers	FREE	
Savings Card/Passbook	N/A	
Passbook/Card Replacement	N/A	
Coin Deposit Fee	1.2%	
Closing Account	FREE	
CURRENT ACCOUNT		
Monthly service fee (break down per customer type)	18000	
Transaction fee	N/A	
Statement	FREE	
Interim statement	6000	
Periodic Schedule Statement	N/A	
Withdrawal Charges at domicile branch	1200 for amount up to 20mns, 0.12% above subject of maximum of 125,000	
Withdrawal Charges over the Counter at non domicile branch for non preferred customers	1.2%	
Cash Deposit Charge at domicile branch	FREE	
Cash Deposit Charge at non domicile branch by non preferred customers	FREE	
Coin Deposit fee	12% of the amount	
Closing Account	FREE	
Deposit fee	N/A	
Bank Drafts	N/A	
Bank Drafts cancellation charge	N/A	
Cheque book	60,000 for 100 leaves and 42,000 for 50 leaves	
Cash Withdrawal at Counter	1200 for amount up to 20mns, 0.12% above subject of maximum of 125,000	
Special Clearance	N/A	
Cheque withdrawal over the counter	1200 for amount up to 20mns, 0.12% above subject of maximum of 125,000	
Dishonoured cheque	30000	
Cash Payment to 3rd party	FREE	
Cash Deposit Charge	1200 for amount up to 20mns, 0.12% above subject of maximum of 125,000	
Overdrawn account interest charge	27% of the amount overdrawn	
Unarranged Overdraft	N/A	
Bulk cash Deposit	N/A	
Bulk cash Withdrawal	N/A	
Stop Payment orders	42000	
Standing Orders (within the same bank)	12000	
Standing Orders (to other bank)	30000	
Certificate of Balance	11800	
Letter of Introduction	FREE	
Salary handling	FREE	
School fees deposits	FREE	
TRA collection	FREE	
Safe custody charges	Small 150,000 Medium 270,000 Large 335,000 and Extra large 460,000 p.a	
Safe custody access fees	FREE	
EFT		
Within the same bank [On Us]	1200	
To other Banks [On Others]	1200	
Outward Transfers	USD 60	
Inward foreign Transfers(foreign inward remittances)	USD 6 for receipt up to USD 10k AND USD 12 for receipt above USD 10K	
TISS		
Within the same bank [On Us]	FREE	
To other Banks [On Others]	10,000 per entry	
FOREIGN EXCHANGE ACCOUNT	**Savings Acc**	**Current Acc**
Transaction fee	N/A	N/A
Statement	FREE	FREE
Interim statement	N/A	FREE
Withdrawal Charges at domicile branch	1.44% of amount	1.44% of amount
Withdrawal Charge of Low denomination notes of [20,10,5 and 1]	FREE	FREE
Withdrawal Charges over the Counter at non domicile branch for non preferred customers	2.4% of amount	2.4% of amount
Cash Deposit Charge at domicile branch	12% for small Denomination [1,5,10,20] only	12% for small Denominations [1,5,10,20] only
Cash Deposit Charge at non domicile branch by non preferred customers	FREE	2.4% of amount
Cash Deposit charge of low denomination notes of [20,10,5 and 1]	12% of amount	12% of amount
Purchase/Sale of TC transactions over the counter	N/A	N/A
Purchase of Foreign Cheques	N/A	N/A
Sale/ Purchase of cash passport	N/A	N/A
Telex/SWIFT	N/A	N/A
Transfer from foreign currency denominated account to local account	FREE	FREE
Outward foreign transfers	USD 32/GBP 42/EUR 40/USD 44	USD 32/GBP 42/EUR 40/USD 44
Inward foreign transfers - Customers		USD 6 for receipt up to USD 10k AND USD 12 for receipt above USD 10K
LC Opening/ Advising commission [cash covered]	1.0% p.a (Negotiable for large amounts) Min 50.00+ $240 swift charges	10% p.a (Negotiable for large amounts) Min 50.00+$240 Swift charge
LC Opening/ Advising commission [No cash covered]	180 USD	180 USD
LC Acceptance commission	N/A	N/A
LC Payment/settlement commission	N/A	N/A
LC Amendments	120 USD	120 USD
Others	NIL	NIL
ATM TRANSACTIONS		
Local Cards		
Issue of ATM card	N/A	N/A
Replacement ATM Card (Faulty)	N/A	N/A
Replacement ATM Card (Lost)	N/A	N/A
International Cards		
Issue of ATM card	FREE	FREE
Issue of Prepaid Card	Tzs 10,000	
Balance Inquiry – issue ATM	240	FREE
Balance Inquiry – Remote issue ATM	600	$1
PIN regeneration	6600	$5
ATM card replacement(Faulty/Lost)	19800	$10
EMV Annual fee	Tzs 2,000 per month	$2

ATM WITHDRAWALS:		
Within the same bank [On Us]	900 per transaction	$1
To other banks ATM [On others]	0.6% of withdrawal Min Tsh 2000	1% of withdrawal Min $1
ATM mini statement	400	N/A
Bill payments through ATM	N/A	N/A
POS		
Within the same bank [On Us]	FREE	
To other banks ATM [On others]	FREE	
MOBILE (SMS) BANKING		
Balance Inquiry	240	
Payments	As per service provider tariff	
Transfers	Tzs 1,200-Tzs 6,000	
Mini Statement	240	
INTERNET BANKING		
Domestic	N/A	
Balance Inquiry	N/A	
Payments	N/A	
INTERNATIONAL		
Balance Inquiry	7200 per annum	27000 per annum
Payments	Tsh 600 per month for Individual & Tsh 15,000 per month for Corporate	N/A
Transfers	Token Fee of Tsh 100,000	N/A
MONEY REMITTANCES		
Western Union	N/A	N/A
Sending	N/A	N/A
Received	N/A	N/A
Money Gram		
Inward	FREE	FREE
Outward	As per Moneygram tariff	As per Moneygram tariff
Calestar		
Inward	N/A	N/A
Outward	N/A	N/A
Travelex		
Inward	N/A	N/A
Outward	N/A	N/A
Africash		
Inward	N/A	N/A
Outward	N/A	N/A
Others (Specify)		
Inward	NIL	NIL
Outward	NIL	NIL

LOANS	
(a) Processing/Arrangement/Appraisal fee	2.75%
(i) Personal loans	24% TZS 10% USD
(ii) Overdrafts	20% TZS and 10% USD
(iii) Mortgage finance	20% TZS 10% USD
(iv) Asset finance	11% USD -19% TZS
(b) Unpaid loan instalment	27% pa for local currency and 14.5% p.a for USD
(c) Early repayment	5% pa for mortgage loan or 5% pa for personal and vehicle loan
(d) Valuation fees	As per Valuer
(e) Other	N/A

INDICATIVE FIXED DEPOSIT RATES

TZS INDICATIVE FIXED DEPOSIT RATES (% p.a.)

Amount	30 - less than 90 days	90 days and < 180 days	180 days and < 1 yr	1 yr and < 2 yrs	2 years and above
<100m	2.50%	4.00%	5.50%	7.50%	8.00%
100m-500m	3.00%	4.50%	6.00%	7.75%	8.25%
500m-1bn	3.50%	4.50%	6.25%	7.75%	8.25%
1bn and above	4.25%	4.50%	6.25%	8.00%	8.25%

USD INDICATIVE FIXED DEPOSIT RATES (% p.a)

Amount	30 - less than 90 days	90 days and < 180 days	180 days and < 1 yr	1 yr and < 2 yrs	2 years and above
<100k	0.50%	1.00%	1.50%	2.25%	2.50%
100k-500k	0.75%	1.50%	2.00%	3.25%	3.25%
500k-1m	1.00%	1.75%	2.50%	3.50%	3.50%
1m and above	1.75%	2.00%	3.00%	3.75%	3.75%

EUR/GBP INDICATIVE FIXED DEPOSIT RATES (% p.a)

Amount	30 - less than 90 days	90 days and < 180 days	180 days and < 1 yr	1 yr and < 2 yrs	2 years and above
<100k	0.25%	0.50%	0.75%	1.00%	1.00%
100k-500k	0.50%	0.75%	1.00%	1.25%	1.25%
500k-1m	0.75%	1.00%	1.25%	1.50%	1.50%
1m and above	1.00%	1.25%	1.50%	1.75%	1.75%

CREDIT CARD TARIFF

DESCRIPTION	VISA Classic	VISA Gold	VISA Platinum	MC Classic	MC Gold (Tsh)	MC Gold (USD)
Joining fee	Tzs 35,000	Tzs 36,000	Tzs 36,000	Tzs 36,000	Tzs 35,000	$75
Membership fee	Tzs 72,000	Tzs 150,000	Tzs 210,000	Tzs 72,000	Tzs 150,000	$100
Add on fee	Tzs 36,000	Tzs 75,000	Tzs 105,000	Tzs 36,000	Tzs 75,000	$50
Joining fee - Add on	Nil	Nil	Nil	Nil	Nil	Nil
Int. rate per month	3.5%	3.5%	2.0%	3.5%	2.0%	3.5%
Late payment fee	Tzs 12,000	Tzs 12,000	Tzs 12,000	Tzs 12,000	Tzs 12,000	$2 plus 1.5% of Total Outstanding
Cash advance	3.5% of the amount or Tzs 3,000 which ever is higher	3.5% of the amount or Tzs 3,000 which ever is higher	3.5% of the amount or Tzs 3,000 which ever is higher	3.5% of the amount or Tzs 3,000 which ever is higher	3.5% of the amount or Tzs 3,000 which ever is higher	1% of withdrawal Min 2$
Cheque Bounce	Tzs 35,000	Tzs 36,000	Tzs 36,000	Tzs 36,000	Tzs 35,000	$15
Over limit fee	2.5% of excess over credit limit or Tzs 14,000 which ever is maximum	2.5% of excess over credit limit or Tzs 14,000 which ever is maximum	2.5% of excess over credit limit or Tzs 14,000 which ever is maximum	2.5% of excess over credit limit or Tzs 14,000 which ever is maximum	2.5% of excess over credit limit or Tzs 14,000 which ever is maximum	0.5% of Over Limit amount, Min $5
Chargeback fee	Tzs 35,000	Tzs 36,000	Tzs 36,000	Tzs 36,000	Tzs 35,000	$15
Duplicate statement	Tzs 6,000	Tzs 6,000	Tzs 6,000	Tzs 6,000	Tzs 6,000	$3
PIN Regeneration	Tzs 12,000	Tzs 12,000	Tzs 12,000	Tzs 12,000	Tzs 12,000	$5
Card Replacement	Tzs 35,000	Tzs 36,000	Tzs 36,000	Tzs 36,000	Tzs 35,000	$20
Cross Currency Mark-up Fee	4%	4%	4%	4%	4%	4%*

*Mark up is 4% on international transactions

The Bank was penalised **Tshs 974 million** for non compliance with labour laws as well as sorting, counting, packaging cash depositing and counterfeits detection for the quarter ended 31st March 2019. We, the undersigned have examined the above information and hereby declare that the information is true and correct to the best of our knowledge and information.

NAME AND TITLE	SIGNATURE	DATE
JAFFARI MATUNDU **DEPUTY CHIEF EXECUTIVE OFFICER**	....	**29TH APRIL 2019**
SELEMANI AMANI PONDA **CHIEF FINANCE OFFICER**	....	**29TH APRIL 2019**
COLMAN S. RIWA **CHIEF INTERNAL AUDITOR**	....	**29TH APRIL 2019**

EXIM AT WORK TODAY FOR TOMORROW

For more details call 080 078 0111 or visit www.eximbank.co.tz

EXIM BANK
Innovation is life

TANGAZO

Imetolewa chini ya kanuni ya 7 na ya 8 ya Kanuni za Mabenki na Taasisi za Fedha (Uoneshaji) ya Mwaka 2014

Amana Bank
Pamoja, katika njia sahihi

WARAKA MIZANIA KWA TAREHE 31 MACHI 2019

	SHS '000 Robo Mwaka 31 - 03 - 2019	SHS '000 Robo Mwaka 31 - 12 - 2018
A. MALI		
1. Fedha Taslimu	9,064,840	10,160,903
2. Salio Katika Benki Kuu ya Tanzania	18,365,411	25,939,729
3. Uwekezaji Katika Amana za Serikali	0	0
4. Salio Katika Benki Nyingine na Taasisi za Fedha	9,192,787	6,405,995
5. Hundi na Miamala ya Kushughulikiwa	283,340	347,225
6. Miamala Baina ya Matawi	0	0
7. Bili Zilizoafikiwa	0	0
8. Dhima za Wateja Zilizokubalika	0	0
9. Mikopo Iliyotolewa kwa Benki Nyingine	13,016,336	17,317,390
10. Uwekezaji Katika Amana Nyingine	0	0
11. Mikopo Halisi Iliyopo	157,781,626	152,450,514
12. Mali Nyingine	8,780,775	8,525,746
13. Uwekezaji wa Hisa	0	0
14. Akaunti za udhamini	0	0
15. Mali Zisizohamishika, Mitambo na Vifaa	14,115,228	4,348,692
16. JUMLA YA MALI	**230,600,343**	**225,496,194**
	0	0
B. DHIMA	0	0
17. Amana za Benki nyingine na Taasisi za Fedha	1,296,867	0
18. Amana za Wateja	178,475,570	181,716,729
19. Dhamana ya Malipo kwa Fedha Taslimu	0	0
20. Amana Maalumu	11,656,299	14,588,970
21. Maagizo ya Malipo/Fedha za Kuhamisha	0	0
22. Hundi na Hawala za Kibenki Zilizotolewa	135,551	136,971
23. Limbiko la Kodi na Gharama Zitakazolipwa	74,108	568,447
24. Dhima la Tozo kwa Ajili ya Usuluhishi Baina ya Benki na Mteja	0	0
25. Miamala Isiyoshughulikiwa Baina ya Matawi	0	0
26. Mapato yaliyoingia ya Kipindi Kijacho na Tozo Nyingine Zitakazolipwa Baadae	233,177	296,213
27. Dhima Nyingine	11,261,892	1,796,202
28. Madeni	0	0
29. JUMLA YA DHIMA	203,133,464	199,103,533
30. MALI/(DHIMA) HALISI (16 kutoa 29)	**27,466,879**	**26,392,661**
C. FEDHA ZA WANAHISA		
31. Mtaji wa Hisa Uliolipwa	39,697,089	39,697,089
32. Akiba ya Mtaji	4,493,675	4,160,572
33. Mapato Yaliyobakizwa	(17,798,103)	(18,081,493)
34. Faida (Hasara) ya Kipindi Husika	537,109	616,493
35. Akaunti Nyingine za Mtaji	0	0
36. Stahiki ya Wenyehisa Chache	0	0
37. JUMLA YA FEDHA ZA WANAHISA	**26,929,770**	**26,392,661**
38.Dhima Zisizo Dhahiri	22,634,281	24,994,424
39. Mikopo Chechefu	8,078,344	8,290,865
40. Tengo kwa Ajili ya Mikopo Chechefu	1,991,090	1,758,824
41. Mali Nyingine Chechefu	0	0
		0
D. BAADHI YA VIASHIRIO VYA HALI YA KIFEDHA		0
(i) Uwiano wa Fedha za Wanahisa na Jumla ya Mali	12%	12%
(ii) Uwiano wa Mikopo Chechefu na Jumla ya Mikopo Ghafi	5%	5%
(iii) Uwiano wa Mikopo Ghafi na Jumla ya Amana	83%	79%
(iv) Uwiano wa Mikopo Halisi na Jumla ya Mali Halisi	69%	68%
(v) Uwiano wa Mali Zinazozalisha na Jumla ya Mali	74%	75%
(vi) Ongezeko la Amana	-2%	10%
(vii) Ongezeko la Mali	2%	11%

TAARIFA YA MAPATO NA MATUMIZI KWA ROBO MWAKA INAYOISHIA 31 MACHI 2019

	SHS'000 Robo ya Mwaka sasa	SHS'000 Robo ya mwaka Linganishi (Mwaka Uliopita)	SHS'000 Limbikizo la Mwaka wa sasa	SHS'000 Limbikizo la Mwaka Linganishi (Mwaka Uliopita)
	31 - 03 - 2019	**31 - 03 - 2018**	**31 - 03 - 2019**	**31 - 03 - 2018**
1. Mapato yatokanayo na Mikopo	4,963,159	4,446,037	4,963,159	4,446,037
2. Gawio la Faida kwa waweka Amana	(1,526,253)	(1,601,091)	(1,526,253)	(1,601,091)
3. Mapato Halisi ya Mikopo (1kutoa 2)	**3,436,906**	**2,844,946**	**3,436,906**	**2,844,946**
4. Madeni Viza Yaliyofutwa	0	0	0	0
5. Punguzo/Ongezeko la tengo katika Mikopo	(162,265)	(329,787)	(162,265)	(329,787)
6. Fiada isiyotokana na Mikopo:	1,827,435	1,840,253	1,827,435	1,840,253
6.1 Faida /(Hasara) Zitokanazo na Miamala ya Fedha za Kigeni	581,929	161,951	581,929	161,951
6.2 Ada na Kamisheni	1,245,506	1,678,302	1,245,506	1,678,302
6.3 Gawio	0	0	0	0
6.4 Mapato Mengine	0	0	0	0
7. Gharama za Uendeshaji:	(4,564,967)	(4,286,071)	(4,564,967)	(4,286,071)
7.1 Mishahara na Mafao	(2,169,599)	(1,933,048)	(2,169,599)	(1,933,048)
7.2 Ada na Kamisheni	0	0	0	0
7.3 Gharama Nyingine	(2,395,368)	(2,353,023)	(2,395,368)	(2,353,023)
8. Faida /(Hasara) ya Uendeshaji	537,109	69,341	537,109	69,341
9. Tengo la Kodi ya Mapato	-	(20,000)	-	(20,000)
10. Faida / (Hasara) Halisi Baada ya Kodi ya Mapato	537,109	49,341	537,109	49,341
11. Mapato Mengine Yaliyojumuishwa (bainisha)	0	0	0	0
12. Jumla ya Faida (Hasara) iliyojumuishwa kwa mwaka	**537,109**	**49,341**	**537,109**	**49,341**
13. Idadi ya Waajiriwa	233	198	233	198
14. Mapato kwa Hisa	0	0	0	0
15. Idadi ya Matawi	9	8	9	8
BAADHI YA VIASHIRIO VYA UFANISI				
(i) Uwiano wa Faida Kabla ya Kodi na Wastani wa Mali	0%	0%	0%	0%
(ii) Uwiano wa Faida baada ya Kodi na Wastani wa Fedha za Wanahisa	1%	0%	2%	0%
(iii) Uwiano wa Gharama za Uendeshaji na Mapato Ghafi	67%	68%	67%	68%
(iv) Uwiano wa Mapato Halisi ya yatokanayo na Mikopo na Wastani wa Mali	2%	2%	3%	2%

TAARIFA YA MTIRIRIKO WA FEDHA KWA ROBO/MWAKA ULIOISHIA 31 MACHI 2019

	SHS'000 Robo Mwaka Mwaka wa sasa 31 - 03 - 2019	SHS'000 Robo Mwaka Uliopita 31 - 12 - 2018
I: Mtiririko wa Fedha Kutokana na Shughuli za Uendeshaji:		
Mapato/(Hasara) Halisi	537,109	1,026,207
Marekebisho kwa Ajili ya:	0	0
- Hasara Katika Mali	404,653	1,244,658
- Faida/Hasara Kwenye Mauzo ya Mali	0	0
- Badiliko Halisi Katika Mikopo	(5,563,378)	(22,615,740)
- Mabadiliko Halisi Katika Amana	(6,173,830)	18,377,338
- Mabadiliko Halisi Katika Amana za Muda Mfupi Zilizoafikiwa	-	-
- Mabadiliko ya kiwango kinachohitajika na banki kuu kisheria	15,556,179	(1,015,873)
- Mabadiliko Halisi Katika Dhima Nyingine	1,949,131	438,676
- Mabadiliko Halisi Katika Mali Nyingine	(448,027)	(1,632,856)
- Kodi Iliyolipwa	-	(72,450)
- Mengineyo (bainisha)	0	0
Fedha Halisi zilizotolewa (zilizotumika) kwa shughuli za uendeshaji	6,261,837	(4,250,040)
	0	
II: Mtiririko wa Fedha Kutokana na Shughuli za Uwekezaji:	0	0
Gawio Lililopokewa	(883,776)	0
Ununuzi wa Mali za Kudumu	(6,525)	(2,510,798)
Mapato Kutokana na Mauzo ya Mali za Kudumu	0	-370,048
Ununuzi wa Amana Zisizoshughulikiwa na Mawakala	0	0
Mapato Kutokana na Mauzo ya Amana Zisizoshughulikiwa na Mawakala	-	0
Mengineyo (bainisha)	(890,301)	-
Fedha Halisi Zilizotolewa (zilizotumika) kwa Shughuli za Uwekezaji	0	(2,880,846)
		0
III: Mtiririko wa Fedha Kutokana na Shughuli za Kifedha:	0	0
Ulipaji wa Madeni ya Muda Mrefu	0	0
Mapato Kutokana na Utoaji wa Madeni ya Muda Mrefu	0	3,999,809
Mapato Kutokana na Utoaji wa Mtaji wa Hisa	0	0
Gawio Lililolipwa kwa Fedha Taslimu	0	0
Mabadiliko Halisi Katika Madeni Mengine	0	0
Mengineyo (bainisha)	0	3,999,809
Fedha Halisi Zilizotolewa (zilizotumika) kwa Shughuli za Kifedha	0	0
IV: Fedha Taslimu na Mali Zinazofanana na Fedha Taslimu:		
Ongezeko / Punguzo Halisi Katika Fedha taslimu na Mali Zinazofanana na Fedha Taslimu	5,371,536	-3,131,077
Fedha na Mali Zinazofanana na Fedha Taslimu Mwanzoni mwa Robo Mwaka/Mwaka	44,267,838	47,398,915
Fedha na Mali Zinazofanana na Fedha Taslimu Mwishoni mwa Robo Mwaka/Mwaka	**49,639,374**	**44,267,838**

TAARIFA YA MABADILIKO YA MTAJI KWA KIPINDI KINACHOISHIA 31 MACHI 2019

	Mtaji wa Hisa	Malipo juu ya bei ya hisa	Mapato Yaliyobakizwa	Ziada ya Kisheria	Tengo la Ziada ya Jumla	Mengineyo	Jumla
Mwaka wa sasa 2018							
Salio la mwanzo wa mwaka	**39,697,089**	-	**(17,465,000)**	**2,843,597**	**1,316,975**	-	**26,392,661**
Faida / (Hasara) Halisi Baada ya Kodi ya Mapato	-	-	537,109	-	-	-	537,109
Share zilizouzwa	-						-
Mapato mengine yaliyojumuishwa	-	-	-	-	-	-	-
Miamala na wanahisa	-	-	-	-	-	-	-
Gawio lililolipwa	-	-	-	-	-	-	-
Ziada ya Kisheria	-	-	(221,662)	221,662	-	-	-
Tengo la Ziada ya Jumla	-	-	(111,441)	-	111,441	-	-
Mengineyo	-	-	-	-	-	-	-
Salio la mwisho wa mwaka	**39,697,089**	-	**(17,260,994)**	**3,065,259**	**1,428,416**	-	**26,929,770**
	-	-	-	-	-	-	-
Mwaka Uliopita 2017	-	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-	-
Salio la mwanzo wa Mwaka	**35,697,280**	-	**(16,686,216)**	**3,451,838**	**1,263,376**	-	**23,726,278**
Faida / (Hasara) Halisi Baada ya Kodi ya Mapato	-	-	616,493	-	-	-	616,493
Mapato mengine yaliyojumuishwa	-	-	-	-	-	-	-
Miamala na wanahisa	3,999,809	-	-	-	-	-	3,999,809
Gawio lililolipwa	-	-	-	-	-	-	-
Ziada ya Kisheria	-	-	608,241	(608,241)	-	-	-
Tengo la Ziada ya Jumla	-	-	(53,599)	-	53,599	-	-
Mengineyo	-	-	-	-	-	-	-
Salio la mwisho wa mwaka	**39,697,089**	-	**(17,465,000)**	**2,843,597**	**1,316,975**	-	**26,392,661**

Katika kuandaa taarifa hizi za fedha, sera za uandaaji ni zilizile zilizotumika wakati wa uandaaji wa Taarifa za Fedha zilizokaguliwa za mwaka uliopita.

Jina na cheo

Dr. Muhsin Salim Masoud
Mkurugenzi mtendaji — Imesainiwa April 29, 2019

CPA Said Mshana
Kaimu Mkuu wa Fedha — Imesainiwa April 29, 2019

CPA Mwinyi sekro
Mkuu wa Ukaguzi — Imesainiwa April 29, 2019

Benki ilitozwa faini ya SH 148,000 kwa kutofuata utaratibu wa utayarishaji, ufungaji na uandaaji wa fedha kama ilivyoanishwa kwenye sheria husika ya Benki kuu ya mwaka 2015

Sisi, tuliotajwa hapo chini, wajumbe wa bodi ya wakurugenzi, tunathibitisha usahihi wa taarifa za hapo juu, tunatamka kwamba tumezitathmini taarifa hizi, na kwa uelewa na imani yetu kubwa zimeandaliwa kulingana na Viwango vya Kimataifa vya Uwasilishaji wa Taarifa za Fedha na matakwa ya Sheria ya Benki na Taasisi za Fedha ya mwaka 2006, na zinaonesha hali halisi.

Joseph Gonsalves
Kaimu Mwenyekiti — Imesainiwa April 29, 2019

Salem Balleith
Mkurugenzi — Imesainiwa April 29, 2019

Benki ya Kiislam

Badili fedha za kigeni kwa usalama na haraka kupitia dirisha maalum katika matawi yetu yote

Huduma kwa wateja 0657 980 000

0657 980 000 /amanabanktz /amanabank

TANGAZO

Amana Bank
Together, on the right path

Tariff Guide

	PRODUCT/SERVICES	LOCAL CURRENCY (TZS)	FOREIGN CURRENCY
1	**SAVINGS ACCOUNT (Personal/Joint/Annisaa Account)**		
	Minimum Opening balance	20,000	USD 100
	Account Maintenance balance	10,000	USD 100
	Profit Participation Balance (Min. Daily balance)	100,000	USD 1,000
	Limit on Withdrawal	No limit	No limit
	Monthly Maintenance Fee	1,500	USD 4
	Over the counter withdrawal fee	1,500	1.2% minimum USD 6
	Over the counter withdrawal limit (above TZS 10,000,000)	0.18% of the whole amount, Minimum TZS 18,000 Maximum 180,000 Fee may be waved if a prior notice of atleast 5 days is given	N/A
	Over the counter balance enquiry fee	Free	Free
	Bank Statements (monthly, quarterly annually)	Free	Free
	Second and Subsequent bank statement copy(ies)	6,000 Per Statement	USD 4 Per Statement
	Bank Statements above twelve months	20,000 per statement	USD 10 Per Statement
	Electronic Statement	Free	Free
2	**STUDENT ACCOUNT**		
	Minimum Opening balance	10,000	N/A
	Account Maintenance balance	10,000	N/A
	Profit Participation Balance (Min. Daily balance)	100,000	N/A
	Limit on Withdrawal	No limit	N/A
	Monthly Maintenance Fee	Free	N/A
	Over the counter withdrawal fee	Free	N/A
	Over the counter withdrawal limit (above TZS 10,000,000)	Above 10,000,000 0.18% of the whole amount, Minimum TZS 18,000 Maximum 180,000 Fee may be waved if a prior notice of atleast 5 days is given	N/A
	Over the counter balance enquiry fee	Free	N/A
	Bank Statements (monthly, quarterly, annually)	Free	N/A
	Second and Subsequent bank statement copy(ies)	6,000 Per Statement	N/A
	Bank Statements above twelve months	20,000 per statement	N/A
	Electronic Statement	Free	N/A
3	**KILIMANJARO DIASPORA ACCOUNT**		
	Minimum Opening balance	200,000	USD 100
	Account Maintenance balance	10,000	USD 100
	Profit Participation Balance (Min. Daily balance)	100,000	USD 1,000
	Limit on Withdrawal	No limit	No limit
	Monthly Maintenance Fee	1,500	USD 4.0
	Over the counter withdrawal fee	1,500	1.2% minimum USD 6
	Over the counter withdrawal limit (above TZS 10,000,000)	Above 10,000,000 0.18% of the whole amount, Minimum TZS 18,000 Maximum 180,000 Fee may be waved if a prior notice of atleast 5 days is given	N/A
	Over the counter balance enquiry fee	Free	Free
	Bank Statements (monthly, quarterly, annually)	Free	USD 4.0 Per Statement
	Second and Subsequent bank statement copy(ies)	6,000 Per Statement	USD 10 Per Statement
	Bank Statements above twelve months	20,000 per statement	Free
	Electronic Statement	Free	Free
4	**ASHRAF ACCOUNT**		
	Minimum Opening balance	Free	Free
	Account Maintenance balance	2,000,000	USD/GBP/EURO 1,000
	Profit Participation Balance (Min. Daily balance)	100,000	USD 1,000
	Monthly Maintenance Fee	10,000	USD/GBP/EURO 10
	Over the counter withdrawal fee	Free	Free
	Bank Statements (monthly, quarterly, annually)	Free	Free
	Second and Subsequent bank statement copy(ies)	6,000 Per Statement	USD 4.0 Per Statement
	Electronic Statement	Free	Free
	Hajj Time SMS Alert	Free	Free
5	**BODABODA ACCOUNT**		
	Minimum Opening balance	Free	N/A
	Account Maintenance balance	10,000	N/A
	Profit Participation Balance (Min. Daily balance)	100,000	N/A
	Limit on Withdrawal	No limit	N/A
	Monthly Maintenance Fee	Free	N/A
	Over the counter withdrawal fee	1,500	N/A
	Over the counter withdrawal limit (above TZS 10,000,000)	Above 10,000,000 0.18% of the whole amount, Minimum TZS 18,000 Maximum 180,000 Fee may be waved if a prior notice of atleast 5 days is given	N/A
	Over the counter balance enquiry fee	Free	N/A
	Bank Statements (monthly, quarterly, annually)	Free	N/A
	Second and Subsequent bank statement copy(ies)	6,000 Per Statement	N/A
	Bank Statements above twelve months	20,000 per statement	N/A
	Electronic Statement	Free	N/A
6	**HAJJ SAVINGS ACCOUNT**		
	Minimum Opening balance	10,000	USD 50
	Account Maintenance balance	10,000	USD 50
	Profit Participation Balance (Min. Daily balance)	100,000	USD 1,000
	Limit on Withdrawal	Once Annually	Once Annually
	Monthly Maintenance Fee	Free	Free
	Over the counter withdrawal fee	Free	Free
	Bank Statements (monthly, quarterly annually)	Free	Free
	Second and Subsequent bank statement copy(ies)	6,000 Per Statement	USD 4 Per Statement
	Electronic Statement	Free	Free
	Hajj Time SMS Alert	Free	Free
7	**NURU SAVINGS ACCOUNT (Children Account)**		
	Minimum Opening balance	10,000	USD 50
	Account Maintenance balance	10,000	USD 50
	Profit Participation Balance (Min. Daily balance)	100,000	USD 1,000
	Limit on Withdrawal	Four times in a year	Four times in a year
	Charge on withdrawal exceeding 4 times a year	12,000	USD 6
	Monthly Maintenance Fee	Free	Free
	Over the counter withdrawal limit (above TZS 10,000,000)	0.18% of the whole amount, Minimum TZS 18,000 Maximum 180,000 Fee may be waved if a prior notice of atleast 5 days is given	N/A
	Bank Statements (monthly, quarterly annually)	Free	Free
	Second and Subsequent bank statement copy(ies)	6,000 Per Statement	USD 4 Per Statement
	Electronic Statement	Free	Free
8	**SALARY SAVINGS ACCOUNT**		
	Minimum Opening balance	0	0
	Account Maintenance balance	2,000	USD 5
	Profit Participation Balance (Min. Daily balance)	100,000	USD 1,000
	Monthly Maintenance Fee	1,500	USD 1.5
	Over the counter withdrawal limit (above TZS 10,000,000)	0.18% of the whole amount, Minimum TZS 18,000 Maximum 180,000 Fee may be waved if a prior notice of atleast 5 days is given	NA
	Over the Counter limit withdrawal Fee	1,500	1% minimum USD 2
	Bank Statements (monthly, quarterly annually)	Free	Free
	Second and Subsequent bank statement copy(ies)	6,000 Per Statement	USD 4 Per Statement
	Electronic Statement	Free	NA
9	**PERSONAL CURRENT ACCOUNT**		
	Minimum Opening balance	100,000	USD 100
	Account Maintenance balance	50,000	USD 50
	Monthly Maintenance Fee	11,000	USD 11
	Over the counter withdrawal fee	1,500	1.2% Minimum USD 6
	Bank Statements (monthly, quarterly annually)	Free	Free
	Electronic Statement	Free	Free
	Second and Subsequent bank statement copy(ies)	6,000 Per Statement	USD 4 Per Statement
	Electronic Statement	Free	Free
10	**CORPORATE CURRENT ACCOUNT**		
	Minimum Opening balance	100,000	USD 500
	Account Maintenance balance	50,000	USD 200
	Monthly Maintenance Fee	15,000	USD 15
	Over the counter withdrawal fee	2,500	1.2% Minimum USD 6
	Activation of Dormant Account	Free	Free
	Certificate of Balance to Auditors/Reference letters	50,000	USD 25
	Bank Statements (monthly, quarterly annually)	Free	Free
	Second and Subsequent bank statement copy(ies)	6,000 Per Statement	USD 4 Per Statement
	Electronic Statement	Free	Free
11	**BIASHARA CURRENT ACCOUNT (SMEs)**		
	Minimum Opening balance	100,000	USD 100
	Account Maintenance balance	50,000	USD 50
	Monthly Maintenance Fee	13,000	USD 13
	Over the counter withdrawal fee	1,500	1.2% Minimum USD 6
	Certificate of Balance to Auditors/Reference Letters	50,000	USD 25
	Activation of Dormant Account	Free	Free
	Bank Statements (monthly, quarterly annually)	Free	Free
	Second and Subsequent bank statement copy(ies)	6,000 Per Statement	USD 4 Per Statement
	Electronic Statement	Free	Free
12	**NGO CURRENT ACCOUNT**		
	Minimum Opening balance	100,000	USD 100
	Account Maintenance balance	0	0
	Monthly Maintenance Fee	0	0
	Over the counter withdrawal fee	1,500	1.2% Minimum USD 6
	Certificate of Balance to Auditors/Reference Letters	50,000	USD 25
	Activation of Dormant Account	Free	Free
	Bank Statements (monthly, quarterly annually)	Free	Free
	Second and Subsequent bank statement copy(ies)	2,000 Per Page	USD 1 Per Page
	Electronic Statement	Free	Free
13	**IHSAAN CURRENT ACCOUNT**		
	Minimum Opening balance	0	0
	Account Maintenance balance	0	0
	Over the counter withdrawal fee	0	0
	Bank Statements (monthly, quarterly annually)	Free	Free
	Second and Subsequent bank statement copy(ies)	2,000 Per Page	USD 1 Per Page
	Monthly Maintenance Fee	Free	Free
	Electronic Statement	Free	Free
14	**FIXED/TERM DEPOSITS**		
	Minimum Opening balance	1,000,000	USD 1,000
	Profit Participation Balance	Amount placed	Amount placed
	Limit on Withdrawal	Until maturity	Until maturity
	Certificate of Investment	Free	Free
	Certificate of Balance to Auditors	50,000	USD 25
15	**OTHER DEPOSIT SERVICES**		
	Over the counter balance enquiry fee (for all a/cs)	Free	Free
	Account Closure Fee (for all account types)	10,000	USD 10
	Activation of Dormant Accounts	Free	Free
	Cash deposits for all account types	Free	Free
	Cash deposits for small denominations (less than USD 50)	N/A	5% of total
	Withdraw by using counter cheque :Forgotten/loss/stale	15,000	USD 7
16	**CHEQUE BOOKS**		
	Issuance: 100 leaves cheque book	60,000	USD 35
	Issuance: 50 leaves cheque book	30,000	USD 20
	Issuance: 25 leaves cheque book	15,000	USD 10
	Stop Payment of Cheque	40,000	USD 35
	Unpaid Cheque - Insufficient fund and uncleared effect	100,000	USD 50
	Unpaid Cheque - technical reason	Free	Free
	Uncollected Cheque book after advice period of 3 months	20,000	USD 12
17	**BANKERS CHEQUE/ PAYMENT ORDER/ BANK /DEMAND DRAFTS**		
	Issuance: For Account holder	30,000	USD/GBP/EURO 25
	Cancellation: For Account holder	30,000	USD/GBP/EURO 25
	Stop Payment	40,000	USD/GBP/EURO 35
18	**ATM/DEBIT CARD**		
	Issuance of ATM card fee	10,000	N/A
	Renewal of expired ATM card	Free	N/A
	Replacement of lost/stolen or damaged card	10,000	N/A
	Replacement of PIN	10,000	N/A
	Annual fee	Free	N/A
	ATM card activation	Free	N/A
	Blocking/Hotting ATM card	Free	Free
	Destruction charge for non-collection	5,000	N/A
	Minimum ATM Cash withdrawal amount	5,000	N/A
	ATM Cash Withdrawal fee per transaction at AMANA BANK and CRDB	1,300	N/A
	ATM Cash Withdrawal fee per transaction Mastercard local	4,000	N/A
	ATM Cash Withdrawal fee per transaction Mastercard international	7,000	N/A
19	**FUND TRANSFERS/REMITTANCES**		
	Internal Transfers within Amana Bank	Free	Free
	Cross border transfers (TT, SWIFT) - outward USD	N/A	USD 50
	Inward Transfers (TT, SWIFT)	Free	USD 12
	Amendment of TT, SWIFT Message	12,000	USD 12
	Confirmation	Free	Free
	TISS	12,000	USD 12
	EFT (Bulk Payments): Out&Inward/salary processing fee	3,000 per transaction	USD 2 per transaction
	Stop Payments (TISS/EFT/SWIFT)	20,000	USD 20
20	**STANDING ORDERS**		
	Standing Order Instructions within Amana Bank	Free	Free
	Standing Order Instructions - Outward	12,000 per instruction	USD 12 per instruction
	Standing orders - Cancellation/Stopping	Free	Free
	Standing Orders - Amendments	Free	Free
	Unpaid Standing Orders	12,000 per instruction	USD 12 per instruction
21	**INTERNET BANKING**		
	Registration	Free	Free
	Equipment (one off) per user	100,000	USD 60
	Monthly Service Fee (Corporate)	15,000	USD 8
	Monthly Service Fee (Personal)	6,000	USD 3.6
22	**SMS BANKING**		
	Account Balance Enquiry	300	N/A
	Ministatement	300	N/A
	Cheque Status Enquiry	300	N/A
	Cheque book request	300	N/A
	Internal fund transfer	1,500	N/A
	Account activity Alert	100	N/A
	Airtime recharge	300	N/A
	Utility bill payment	300	N/A
	All Mobile Network Operators	Up to 100,000 - TZS 1500 100,001 - 500,000 - 2500 500,001 - 1,000,000 - 3,500 1,000,001 - 3,000,000 - 4,500 3,000,001 - 5,000,000 - 5,500 5,000,001 - Above - 7,500	N/A
23	**OTHER SERVICES**		
	SMS Alert fee per transaction	100	N/A
	Search Old Documents/Document Retrieval charges - between one months and six months	10,000	USD 5
	Search Old Documents/Document Retrieval charges - above six months	30,000	USD 15
	Retrieval charges on stale Cheques	20,000	USD 10
	Quarterly dormant charges	5,000	USD 2
	Electronic Schedule of Charges Fee	Free	Free
	Change of Address/Telephone numbers	50,000	USD 25
	Status opinion (Reference letter,certificate of balance of Auditors,Embassy letter)	50,000	USD 25
	Salary processing	3,000 Per Transaction	USD 2 Per Transaction
	Bulk payment Service	1,300 per transaction	USD 7 per transaction

Dr. Muhsin Salim Masoud
Managing Director — Signed on 27th July 2018

Saidi Mbaruku
Head of Finance — Signed on 27th July 2018

Small Business Financing

This is the financing of small businesses of less than 10,000,000 Tanzanian shillings. This empowerment aims at promoting entrepreneurship capabilities and enabling them to buy different products and various businesses tools.

Islamic Bank

For Details, Call **0657 980 000**

215202802

Michezo
Jumanne Aprili 30, 2019
Nipashe

KWISHINE...

Marcos Alonso akimwadhibu Kipa wa Manchester United, David De Gea, kwa kuifungia Chelsea bao la kusawazisha kwenye mechi ya Ligi Kuu England iliyopigwa Uwanja wa Old Trafford juzi na kumalizika kwa sare ya bao 1-1. **PICHA: MTANDAO**

Yanga yaipoteza Azam

●●● Yaiondoa kwenye reli ya ubingwa ikirudisha presha Simba itakapoivaa JKT leo huku...

Na Adam Fungamwango

NI dhahiri matarajio ya Azam FC kutwaa ubingwa wa Ligi Kuu msimu huu yamezidi kupotea baada ya kukubali kuchapwa bao 1-0 dhidi ya Yanga kwenye Uwanja wa Uhuru jijini Dar es Salaam jana.

Lilikuwa ni bao la dakika ya 13 lililofungwa na Mrisho Ngassa baada ya kuunganisha nyavuni krosi maridadi iliyochongwa na Mkongoman Heritier Makambo lililoiwezesha Yanga kuendelea kutesa kileleni kwa pointi 77, huku ikiwa imebakisha mechi tano kabla ya kumalizika msimu huu.

Kwa matokeo hayo, Azam inabaki na pointi zake 66 na ikishinda mechi zake tano zilizobaki itafikisha pointi 81 ambazo Yanga itapita kama itashinda mechi mbili tu zijazo.

Presha sasa itabaki kwa Simba itakaposhuka dimbani leo katika Uwanja wa Uhuru kuikaribisha JKT Tanzania, ambapo itakuwa ikitaka kupunguza wigo wa pointi nane inazozidiwa na Yanga, lakini Wekundu wa Msimbazi hao wakiwa na mechi sita mkononi.

Aidha, kipigo cha Yanga kwa Azam, kinaifanya kulipiza kisasi cha mechi ya mwisho msimu uliopita, ilipokubali kufungwa mabao 3-1 kwenye Uwanja wa Taifa jijini Dar es salaam.

Lakini ushindi huo pia, unaifanya Yanga kuifunga Azam mara saba, huku Azam ikishinda mara sita, na zimetoka sare mara nane kwa mechi 22 zilizochezwa mpaka sasa.

Katika mechi ya jana, itabidi Azam ijilaumu yenyewe kutokana na kumiliki mpira kwa asilimia kubwa, lakini ilishindwa kuipenya ngome ya Yanga, iliyokuwa chini ya Abdallah Shaibu 'Ninja' na Andrew Vicent 'Dante'.

Azam ilianza mechi hiyo kwa kasi na dakika ya pili tu ilifanya shambulizi kali kupitia kwa Obrey Chirwa, lakini halikufanikiwa.

Dakika ya tano, Donald Ngoma, akiwa anatazamana na kipa Klaus Kindoki, alifumua shuti kali lililotoka nje ya lango.

Yanga ilizinduka dakika ya 13, ilipofanya shambulizi la kustukiza na kuzaa bao, lililofungwa na Mrisho Ngassa.

Baada ya hapo ni kama Azam ilihamia kwenye lango la Yanga, lakini papara na kucheza bila mipango kuliifanya kushindwa mbinu ya kuihadaa ngome ya wapinzani wao.

Nafasi ambayo Azam itajutia ilikuwa ni dakika ya 85, Danny Lyanga alipompiga kanzu kipa Kindoki aliyekuwa ametoka golini kumfuata, lakini mpira ukatoka nje ya lango.

Van Dijk: Klopp kanipa tuzo PFA

London, England

VIRGIL van Dijk ametoa siri ya mafanikio yake ya kutwaa tuzo ya Mchezaji Bora wa Mwaka Ligi Kuu England, PFA akimtaja Kocha wa Liverpool, Jurgen Klopp kama chachu ya maendeleo yake hadi kuibuka kinara katika kinyang'anyiro hicho.

Beki huyo wa Liverpool, Van Dijk alitwaa tuzo hiyo juzi, Jumapili katika hafla iliyofanyika jijini London, akiwapiku mchezaji mwenza wa hapo Anfield, Sadio Mane, kiungo wa Chelsea, Eden Hazard na nyota watatu wa Manchester City, Bernardo Silva, Sergio Aguero na Raheem Sterling – ambaye ametwaa tuzo ya Mchezaji Kinda Bora wa Mwaka.

Mbali ya Sterling iliyetwaa tuzo ya Mchezaji Kinda Bora wa Mwaka, Van Dijk ameungana na mshambuliaji wa timu ya Wanawake ya Arsenal, Vivianne Miedema, ambaye ametwaa tuzo ya Mchezaji Bora wa Mwaka kwa upande wa wanawake ikiwa ni baada ya kutupia mabao 22 na kutoa pasi za mwisho 11 na kuiongoza 'Gunners' kutwaa ubingwa wa Ligi Kuu msimu huu kwa mara ya kwanza tangu mwaka 2012.

Van Dijk amekuwa katika kiwango cha juu kwa 'Wekundu' hao – ambao alijiunga nao akitokea Southampton Januari 2018 – msimu huu kwa kukisaidia kikosi hicho cha Klopp kuweza kumaliza mechi 20 bila kuruhusu bao [20 clean sheets] kwenye Ligi Kuu England, huku akifunga mabao matatu.

Na Mholanzi huyo amemshukuru Klopp kwa kusaidia maendeleo katika wasifu wake kisoka, wakati huu akiwa beki wa kwanza kutwaa tuzo hiyo tangu John Terry alipoitwaa mwaka 2005.

"Amesaidia sana. Ni wazi alinihakikishia ninaweza kucheza Liverpool pamoja na wavulana nyuma ya matukio," Van Dijk alisema.

"Ni kocha wa ajabu na pia mwenye ubinadamu mzuri, na ninadhani ukweli hivyo vimeisaidia klabu. Yupo pale kutupa mambo ya msingi tunapohitaji pia.

"Haiwezekani. Kushinda tuzo hii, kupigiwa kura na wachezaji unaocheza dhidi yao kila wiki ndani na nje. Ni tuzo ya juu kabisa unayoweza kuipata, hivyo ninajisikia fahari sana.

"Ni vizuri kutambulika kutoka kwa wachezaji wengine. Kuzuia ni muhimu kama ilivyo muhimu kushambulia na mwaka huu tumekuwa tukifanya vizuri na vijana. Umekuwa msimu mzuri, tutaona ni namna gani utakavyomalizika.

"Ninajaribu kuusoma mchezo pia kama ninavyoweza. Sitaki kujibebesha majukumu zaidi katika hali ya hatari hivyo ninamwacha Robbo [Andy Robertson] kufanya kazi! Ninapenda kuichezea Liverpool, ninajisikia fahari kuvaa jezi hii."

Mshambuliaji wa Liverpool, Mohamed Salah alitwaa tuzo hiyo mwaka jana, na Klopp ni mwenye furaha kushangilia mmoja wa wachezaji wake kutwaa tuzo hiyo kwa mara nyingine.

"Ninajisikia fahari sana kwa mwaka wa pili mfululizo kwamba ninaweza kuzungumza kuhusu mchezaji wangu wa kushangaza kushinda tuzo ya Mchezaji Bora wa Mwaka," Klopp alisema.

GAZETI HILI HUTOLEWA NA KUCHAPISHWA NA THE GUARDIAN LIMITED, S.L.P 31042

9 770856 541002 >